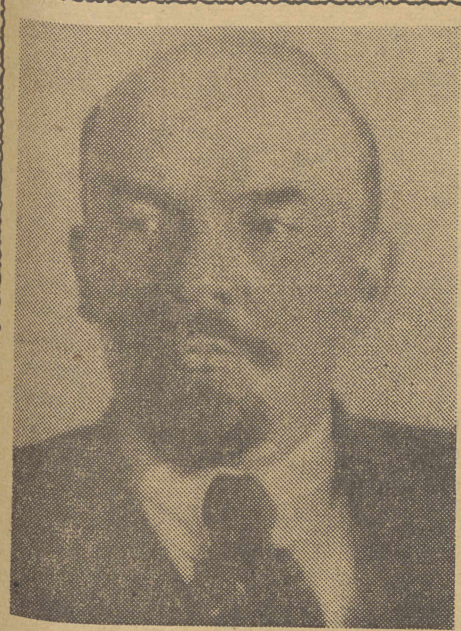

NIECH ŻYJE

32 rocznica Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej

Dziś 16 stron

Cena 5 zł

GAZETA LUBUSKA

Organ Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej

Rok II A B C D E F G

Poniedziałek, 7 listopada 1949 r.

Nr 304 (315)

LENIN i STALIN

organizatorzy zwycięstwa

Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej

Dumnie powiewa nad potężnym państwem radzieckim zwycięski sztandar Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej. Z ufnością kieruje ludzką pracującą wózkę ku wielkiemu krajowi socjalizmu, ku temu krajowi, w którym nie ma wyzyskiwaczy, w którym cała władza należy do mas pracujących, w którym położono na zawsze kres bezrobociu i nędzy, w którym krzewi się przyjaźń narodów i buduje się nowe, wspólnie życie! Z miłością i szacunkiem patrzą masy pracujące całego świata na wielki naród radziecki, który pod wodzą partii Lenina — Stalina dał przykład, jak walczyć i zwyciężać.

Droge do zwycięstwa narodu radzieckiego oświeciła geniusz wodzów rewolucji, Lenina i Stalina.

Jeszcze przed pół przeszło wiekiem, w ponurym okresie caratu, gdy robotnicy i chłopcy Rosji carskiej cierpieli pod uciskiem obszarników i kapitalistów, gdy każdy przejaw myśli rewolucyjnej był okrutnie karany, Lenin i

Stalin, przezwyciężając wytrwale i uparcie ogromne trudności, zaczęli tworzyć i wychowywać partię bolszewicką. Partia ta — silna, zespółona, zdyscyplinowana, najbardziej bojowa i rewolucyjna partia na świecie, uzbrojona w najbardziej postępową teorię — teorię marksizmu-leninizmu — powstała dla zorganizowania i kierowania wielkimi walkami socjalistycznymi, dla zwycięskiej budowy socjalizmu.

Przypomnijmy sobie pamiętny 1917 rok. Lenin — na emigracji. Stalin — na zesłaniu w dalekim Turuchańsku. Klasa robotnicza pod kierunkiem bolszewików kroczy na czele ruchu rewolucyjnego mas ludowych i obala znienawidzony carat. Towarzysz Stalin, powróciwszy z zesłania 12 marca do Piotrogradu, stawia przed partią zadania: rozwinąć rewolucję, umocnić Radę, jako organ rewolucyjnej władzy ludu. Po przyjeździe do Piotrogradu, Lenin w pierwszym swoim przemówieniu w dniu 3 kwietnia wysuwa bojowe hasło: „Niech żyje rewolucja socjalistyczna! Słynne tezy kwietniowe Lenina uzbroiły partię bolszewików w genialny plan walki o przejście od rewolucji burżuazyjno-demokratycznej do rewolucji socjalistycznej, w genialny plan walki o Repu-

blikę Rad. Kwietniowa konferencja partii przyjmuje jednogłośnie tezy Lenina.

Bolszewicy pod kierunkiem Lenina i Stalina uczą i organizują masy ludowe dla przeprowadzenia rewolucji socjalistycznej. Zespółają oni umiejętnie walkę o pokój, walkę mas chłopskich o przejęcie ziemi obszarnej, ruch narodowoswobodzicielski i ustanowienie dyktatury proletariatu.

Na VI zjeździe partii towarzysz Stalin rozwija idee Lenina o możliwości zwycięstwa socjalizmu w Rosji. Mówi on:

„Niewykluczona jest możliwość, że właśnie Rosja będzie krajem, który utoruje drogę do socjalizmu. Należy odrzucić przestarzały pogląd, jakoby tylko Europa mogła wskazać nam drogę“.

Kierownicza rola partii bolszewickiej, z Leninem i Stalinem na czele, stała się decydującym czynnikiem zwycięstwa Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej.

Wrogowie leninizmu, zdrajcy klasy robotniczej — oportuniści, starali się uniemożliwić przeprowadzenie rewolucji socjalistycznej, przepowiadając, iż władza radziecka w jednej tylko Rosji nie

wytrzyma naporu światowego frontu kapitalizmu. Wielcy wodzowie partii, Lenin i Stalin, obalili całkowicie tę wrogą teorię. Wierząc bezgranicznie w siłę klasy robotniczej, Lenin i Stalin zaszczerpili masom pracującym pewność, że powstanie w Rosji zwycięży, że władza ludu pracującego uratuje Rosję i wyprowadzi ją na czoło ludzkości, że państwo radzieckie stanie się ostoją ruchu rewolucyjnego całego świata. Masy pracujące Rosji, rozumiejąc słuszność idei Lenina i Stalina, wystąpiły pod kierownictwem bolszewików do decydującej walki z burżuazją, pełne dumnej świadomości, że one pierwsze na świecie wcielają w życie rewolucję socjalistyczną.

Lenin i Stalin byli bezpośrednimi organizatorami i inspiratorami zbrojnego powstania październikowego. Śmiało i pewnie, twardo i rozważnie prowadzili partię i klasę robotniczą do decydującej walki. Towarzysz Stalin w najdrobniejszych szczegółach opracował plan szturmowy październikowego, zaaprobowany przez Lenina. Na czele ośrodka partyjnego kierującego powstaniem październikowym, wybranego przez Komitet Centralny stanął towarzysz Stalin. Robotnicy, marynarze, żołnierze — atakowali Pałac Zi-

mowy i główne punkty oporu władzy burżuazyjnej w Piotrogradzie, kierując się osobistymi wskazówkami towarzysza Stalina. Lenin i Stalin gromią zdrajców i sprzedawczyków — Zinowiewa, Kamieniewa i innych — zespolili całą partię do walki o dyktaturę proletariatu, o władzę Rad.

Wielka Październikowa Rewolucja Socjalistyczna zmieniła radykalnie sytuację ludu pracującego Rosji. Oddała ona całą władzę państwową w ręce robotników i chłopów, czyniąc ich jedynymi gospodarzami wszystkich bogactw kraju. Podobnego zwycięstwa mas pracujących historia dotąd nie знаła. Zwycięstwo Wielkiej Rewolucji Październikowej oznacza gruntowny przełom we wszechświatowej historii ludzkości, zwrot od dawnego świata kapitalistycznego do nowego świata socjalistycznego.

Trzydzieści dwa lata upływają od chwili, gdy bohater-ski naród radziecki rozpoczął budowę nowego życia pod sztandarem Lenina — Stalina, pod kierunkiem partii bolszewickiej. W ciągu tych lat państwo radzieckie nie raz przeżywało chwile trudne i niebezpieczne. Ale wielki naród radziecki zawsze wychodził zwycięsko z ciężkich prób, gdyż na czele je-

go stali Lenin i Stalin. Gdy zabrakło Lenina — sztandar jego poniosł naprzód wielki kontynuator dzieła Lenina — wódz narodów, towarzysz Stalin, inspirator i organizator wszystkich zwycięstw Związku Radzieckiego.

Pod kierunkiem towarzysza Stalina, na podstawie opracowanego przezeń planu, przeprowadzono w ZSRR socjalistyczne uprzemysłowienie kraju, kolektywizację go spodarstwa rolnego, rewolucję kulturalną. Geniusz Stalina doprowadził naród radziecki do zwycięstwa socjalizmu. Geniusz Stalina wiedzie ZSRR do komunizmu.

Uzbrojone w zwycięską naukę Lenina — Stalina masy pracujące krajów demokracji ludowej kroczą pewnie ku socjalizmowi. Z wizerunkiem Lenina i Stalina w sercu walczą ujarzmione narody o wyzwolenie z niewoli kapitalistycznej.

Mądry wódz i nauczyciel mas pracujących całego świata, wielki Stalin, wskazuje wszystkim uciemiężonym pewną drogę do zwycięstwa.

Idee Wielkiej Rewolucji Październikowej

IDEE LENINA-STALINA

prowadzą ludzkość ku jasnej przyszłości,

ku szczęściu, ku niewzruszonemu pokojowi

Depesza Przewodniczącego Komitetu Centralnego PZPR

Towarzysza Bolesława Bieruta do Generalissimusa Józefa Stalina

WARSZAWA. Przewodniczący Komitetu Centralnego PZPR — Bolesław Bierut wystosował do Generalissimusa Józefa Stalina następującą depeszę:

Do
Towarzysza Józefa Stalina
Moskwa — Kreml.

W dniu 32 rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej polska klasa robotnicza i cały naród polski składają na Wasze ręce gorące, serdeczne pozdrowienia dla bratnich narodów Związku Radzieckiego i życzenia dalszych wspaniałych sukcesów, które są sukcesami całej postępowej ludzkości.

Naród nasz z wdzięcznością pamięta, że Rewolucja Październikowa przywróciła Polsce niepodległość, że potężne siły zbrojne Związku Radzieckiego przyniosły nam wyzwolenie z pięćdziesięciu lat hitlerowskiej niewoli. Naród polski nigdy nie zapomni, że to dzięki braterskiej pomocy Związku Radzieckiego Polska mogła wstąpić na drogę wiodącą do socjalizmu. Dlatego też rocznica Wielkiej Rewolucji Październikowej święcona jest w Polsce w atmosferze szczególnej radości i entuzjazmu.

W sercach i umysłach narodu polskiego wielkie zwycięstwa Rewolucji Październikowej, sukcesy budownictwa socjalistycznego, zwycięstwo nad faszystowskim najeźdźcą i walką o trwały pokój są nierozłącznie związane z Waszym imieniem i dlatego też w dniu 7 listopada — w uroczystym i radosnym dniu święta narodów radzieckich i całej postępowej ludzkości naród polski pragnie wyrazić Wam — Wielkiemu Wodzowi mas pracujących całego świata i wielkiemu przyjacielowi Polski — uczucia najgłębszej miłości i przywiązania.

Zwycięskiego pochodni idei Wielkiej Rewolucji Październikowej, idei Lenina-Stalina, nie zdolają powstrzymać żadne siły. Na nic się nie zdadzą prowokacje i groźby imperialistów anglo-amerykańskich, ani zbrodnie ich titowsko-trockistowskich agentów. Masy pracujące Polski, którym przewodzi Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, pragną zapewnić Was, że w odpowiedzi na knowania podległych wojennych będą wzmacniać i zacieśniać braterskie więzy ze Związkiem Radzieckim i krajami demokracji ludowej, że ucząc się na doświadczeniach przodującej Partii Lenina — Stalina zaostre-

będą czujność wobec zakusów wroga, że systematycznie i stale podnosić będą siły gospodarcze i polityczne Polski Ludowej, że wzmacniać będą międzynarodowy front pokoju.

W dniu 7 listopada, w dniu święta wszystkich ludzi miłujących pokój, naród polski wyraża głęboką wiarę, że pod Waszym kierownictwem siły postępu i demokracji zapewnią

ludzkości trwały pokój i szczęśliwą przyszłość.

Przewodniczący
Komitetu Centralnego
Polskiej Zjednoczonej
Partii Robotniczej
(—) BOLESŁAW BIERUT

Rozkwit i pomyślność narodów radzieckich i serdeczna przyjaźń ze Związkiem Radzieckim jest rekoimiam bezpieczeństwa i pokojowej pracy narodu polskiego

Depesza Prezesa Rady Ministrów Tow. J. Cyrankiewicza do Generalissimusa Józefa Stalina

WARSZAWA. Prezes Rady Ministrów R. P. Józef Cyrankiewicz wystosował do Generalissimusa Józefa Stalina — przewodniczącego Rady Ministrów ZSRR następującą depeszę:

Do
Generalissimusa J. W. Stalina
Przewodniczącego
Rady Ministrów ZSRR
MOSKWA

W 32 rocznicę Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej przesyłam Panu, Panie Premierze, jak również narodom Związku Radzieckiego najserdeczniejsze życzenia w imieniu Rządu Rzeczypospolitej i swoim własnym dalszego, wspaniałego rozkwitu kra-

ju, który jest nadzieją i otuchą ludzi postępu i pokoju na całym świecie.

Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa wyzwała narody Związku Radzieckiego, stworzyła z nich niezwykłą siłę, która potęgią postępu i pokoju i zapoczątkowała nową epokę w historii świata.

Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa przyniosła narodowi polskiemu, dzięki sile Związku Radzieckiego i bohaterstwu Armii Radzieckiej, wyzwolenie spod

jarzma hitlerowskiego, tworząc trwałe warunki dla budowy przez naród Polski ustroju sprawiedliwości społecznej.

Rozkwit i pomyślność narodów Związku Radzieckiego i serdeczna przyjaźń ze Związkiem Radzieckim jest rekoimiami bezpieczeństwa pokojowej pracy narodu polskiego.

Pod przewodnictwem Związku Radzieckiego, naród polski wraz z narodami państw demokracji ludowej i milionami prostych ludzi na całym świecie, walczy i walczyć będzie o sprawiedliwy i trwały pokój.

Józef Cyrankiewicz,
Prezes Rady Ministrów R. P.

Apel Jana Walaszczyka

tokarza Polskich Zakładów Optycznych

do klasy robotniczej Polski:

Indywidualne książeczki oszczędnościowe

stworzą nowe warunki rozwoju

masowego współzawodnictwa w dziedzinie oszczędzania

WARSZAWA. Jan Walaszczyk, tokarz Państwowych Zakładów Optycznych w Warszawie, zwrócił się do rady zakładowej swojej fabryki z listem, w którym wysunął konkretny projekt podjęcia przez szerokie masy pracujące w Polsce współzawodnictwa w oszczędzaniu w fabrykach i zakładach pracy.

List Jana Walaszczyka brzmi następująco:

Warszawa, dnia 4. 11. 1949 r.

Do
Rady Zakładowej
Polskich Zakładów
Optycznych

Jestem tokarzem w P.Z.O. i zrobiłem już kilka usprawnień, takich jak: przyrząd do toczenia kul w młotkach rewolwerowych, przyrząd do przecinania sztyftów gwintowych i inne, które przyniosły oszczędności oszacowane na sumę 550.000 zł.

Staram się oszczędzać również na surowcu i energii, pracuję bowiem w zrozumieniu tego, że w Polsce Ludowej musimy produkować szybko i tanio, żeby nasze wyroby były dostępne w cenie, gdyż zaspokajają nasze potrzeby, a nie kapitalistów.

Uważam jednak, że zarówno ja, jak i moi towarzysze pracy, którzy dają szereg usprawnień i oszczędzają na surowcu, w materiałach pomocniczych, energii i narzędziach, powinniśmy wiedzieć każdego dnia i w końcu każdego miesiąca, ile zaoszczędziliśmy dla naszego zakładu, to znaczy dla Polski Ludowej.

Biorąc to pod uwagę, zwracam się za pośrednic-

twem Rady Zakładowej Związku Zawodowego Metalowców o spowodowanie wydania nam książeczek, w których zapisywane byłyby zaoszczędzone sumy przy produkcji.

Można byłoby wtedy wzbogacić formy współzawodnictwa pracy przez szlachetną rywalizację na odcinku oszczędzania.

Zainteresujemy w ten sposób większe rzesze robotników sprawą oszczędności, a tym samym wzbogacimy naszą gospodarkę, wzmocnimy obóz pokoju i postępu i przyspieszymy nasz marsz do socjalizmu.

Jan Walaszczyk
Rada Zakładowa popiera wniosek Tow. Walaszczyka
Przewodniczący R. Z.
(—) Burchard.

Centralna Rada Zw. Zawodowych poinformowana przez Związek Zawodowy Metalowców o inicjatywie Jana Walaszczyka zainteresowała się listem tokarza z P. Z. O.

Dnia 5 bm. przewodniczący C. R. Z. Z. Al. Zawadzki przyjął Jana Walaszczyka w siedzibie C. R. Z. Z. i w serdecznej rozmowie wyraził uznanie dla jego inicjatywy i pomyślności.

Przewodniczący C. R. Z. Z. podkreślił, że zagadnienie oszczędności ma zasadnicze znaczenie dla dalszego rozwoju gospodarczego kraju, szczególnie w okresie podejmowania i realizowania wielkich zadań planu 6-letniego. Aleksander Zawadzki wskazał, że słuszną inicjatywą Jana Walaszczyka przyczyni się do zmobilizowania zarówno ogniw związkowych jak i całej administracji, a przede wszystkim szerokich mas pracujących do wzmocnienia oszczędności i przyniesienia ogromnych korzyści krajowi, przyspieszy dobrobyt mas pracujących oraz pozwoli na szybsze zbudowanie fundamentów ustroju sprawiedliwości społecznej-socjalizmu.

Przemysł

włókien sztucznych

wykonał roczny

plan produkcji

Łódź. Zakłady podległe Zjednoczeniu Włókien Sztucznych wykonały do dnia 2 bm. roczny plan produkcji zarówno pod względem ilościowym, jak i wartościowym. Wykonanie planu w terminie krótszym o 2 miesiące było możliwe dzięki szybszej, niż przewidywano, odbudowie szeregu maszyn produkcyjnych i dzięki zastosowaniu licznych usprawnień i pomysłów racjonalizatorskich. Niepoślednią rolę spełniło również współzawodnictwo pracy.

Wydawca R. S. W. „PRASA”
Tłoczono w Wielkopolskim Zakładzie Graficznym, Przedsiębiorstwie Państwowym, Wyodrębnione Zakład Główny w Poznaniu
K — 4026

Drugi dzień procesu Milic Petrovica

ujawnia metody szpiegowskiej działalności

szajki titowskich „dyplomatów”

KATOWICE. W drugim dniu procesu Milica Petrovica, zeznawali przed Rejonowym Sądem Wojskowym w Katowicach szpierzy, zwerbowani przez oskarżonego na terenie Śląska na rozkaz dyplomatów jugosłowiańskich. Inni, zeznający tego dnia świadkowie, przedstawili szczegóły czarnogieldowych machinacji dolarowych, dokonanych przez członków jugosłowiańskiej ambasady w Warszawie.

Pierwszy ze świadków zeznawał Eryk Dyga. Doprowadzony z więzienia świadek jest byłym pracownikiem huty Kościuszkowski. Zeznaje, że w marcu 1948 r. poznał oskarżonego Petrovica, który powiedział, że zależy mu na uzyskaniu w dyskretny sposób pewnych rysunków części maszyn produkowanych w hucie „Kościuszkowski”. Ponadto Petrovic podkreślił, że chciałby posiadać dane odośnośnie rocznej produkcji huty.

W rozmowie tej oskarżony kładł nacisk na zachowanie tajemnicy. Dodał również, że rysunki i zestawienia przesłane będą do ambasady jugosłowiańskiej w Warszawie, skąd przesyłką dyplomatyczną nie podlegającą kontroli, dostarczone będą do Jugostawii.

Świadek Dyga dostarczył oskarżonemu żądanych informacji, w zamian za co otrzymał wynagrodzenie pieniężne, oraz dostał nowe zamówienie, tym razem przekazał oskarżonemu informacje dotyczące nowo wprowadzonej wówczas siatki płac oraz wykazów porównawczych danych dawnych i nowych norm produkcyjnych.

Doprowadzony z więzienia świadek Widera z ob-

szarych zeznaniach opisał swoje kontakty szpiegowskie z oskarżonym. Zachęcony obietnicą sowitego wynagrodzenia Widera dostarczył żądanych informacji, pomimo, że zdawał sobie sprawę, iż zdradza tajemnice państwa.

Oskarżonego interesowała również i huta Miłowice. Wszedł on w kontakt z pracownikiem tej huty Bronisławem Gertowskim, który zeznawał obecnie jako świadek doprowadzony z więzienia. W styczniu 1945 r. przyszedł do świadka oskarżony wraz z attaché handlowym ambasady jugosłowiańskiej Swetozarem Petrovicem oraz przedstawicielem Jugosłowiańskiego Towarzystwa Handlowego Krajnerem.

Gertowski zeznał ponadto w śledztwie, że radca ambasady Maravic pytał go o stosunki w polskim sądownictwie oraz o szczegóły dotyczące polsko-radzieckich umów handlowych. Świadek zobowiązał się ponadto zbadać jakie jest rozmieszczenie fabryk miedzi na terenie Polski.

Z kolei zeznawała doprowadzona z więzienia świadek Daria Polonska była urzędniczka firmy Centrostal. Świadek pozostawała

w ścisłym kontakcie z radcą Saicicem, który podczas licznych spotkań wypyttywał ją o sprawy związane z eksportem do ZSRR i krajów demokracji ludowej. Świadek udzielała mu żądanych informacji. Świadek dodaje, że dyplomaci jugosłowiańscy ujawniali w rozmowach swój wrogi stosunek do ZSRR.

Saicic nie poprzestał na kontakcie z Polonską, ale starał się również o zaznajomienie się, za jej pośrednictwem z innymi osobami, które mogłyby mu dostarczyć wiadomości szpiegowskich. Świadek przyznaje, że przyjmowała od Saicica prezenty w postaci jugosłowiańskich win, koniaków, papierosów, galanterii itp.

Świadek Antonina Zemantowska, również doprowadzona z więzienia zeznała, że utrzymywała ścisły kontakt z oskarżonym Petrovicem. W toku rozmów udzielała mu informacji o doświadczeniach politycznych i społecznych w Polsce. Petrovica interesowało wówczas szczególnie ustosunkowanie się poszczególnych członków Polskiej Partii Robotniczej do ogłoszonej w tym okresie rezolucji Biura Informacyjnego Partii Komunistycznej i Robotniczych. Swetozar Petrovic, który przybył pewnego dnia wraz z oskarżonym do mieszkania Zemantowskiej wypyttywał ją szczegółowo o nową siatkę płac i zarobki pracowników polskich w tym okresie. Z polecenia oskarżonego

Petrovica świadek rozsyłała propagandowe broszury titowskie pod wskazane adresy. Petrovic uzyskał również od niej informacje szpiegowskie dotyczące eksportu cementu polskiego.

Doprowadzony z więzienia świadek Mossowicz, który był inżynierem w hucie Kościuszkowski, przyznaje, że udzielał Petrovicowi ogólnych informacji o produkcji huty.

Świadek Zyvan Gawryłowicz, który był niegdyś kapitanem jugosłowiańskich wojsk królewskich, po ogłoszeniu rezolucji Biura Informacyjnego Partii Komunistycznej i Robotniczych, nawiązał kontakt z przedstawicielami ambasady jugosłowiańskiej w Warszawie. Zeznał on, że Petrovic usiłował prowadzić wśród znających Polaków agitację na rzecz Tito.

Przesłuchani zostali następnie świadkowie, którzy pośredniczyli w dokonywanych przez dyplomatów jugosłowiańskich czarnogieldowych machinacjach dolarowych.

Rejonowy Sąd Wojskowy ujawnił zawarte w aktach sprawy nielegalne biuletyny jugosłowiańskie, które rozsyłane były na terenie Śląska, jak również listy szeregu obywateli, którzy domagali się od ambasady jugosłowiańskiej w Warszawie natychmiastowego zaprzestania nadsyłania tych materiałów propagandowych.

Dalszy ciąg rozprawy nastąpi w dniu 8 bm.

ANDRZEJ WOHL

REWOLUCJA NOWEJ ERY

Śa w dziejach ludzkości wydarzenia, których ogrom i znaczenie wychodzą daleko poza zasięg czasu i miejsca, w którym się one rozgrywają, które uwydatniają się tym bardziej, im więcej lat dzieli nas od nich, im bardziej oglądać je można z perspektywy procesu dziejowego.

SERGIUSZ KIROW

Im bardziej widoczne stają się skutki, które one wywołują i które narastają z każdym rokiem jak lawina, zmiatając z powierzchni ziemi ustalone wiekami prawa i obyczaje, potęgi państwowe i moralne. Takim historycznym wydarzeniem, otwierającym nową erę w dziejach całej ludzkości była Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa.

Trzydzieści dwa lata temu w dniu 7 października prowadzone przez sławną Partię Bolszewików przetrwały masy ludowe na całym terytorium olbrzymiego państwa carów, do szturm na twierdzę kapitalizmu, by wcielić w czyn rewolucyjne idee marksizmu-leninizmu, by zbudować państwo na zupełnie odmiennych zasadach niż były budowane wszystkie państwa dotychczasowe, by na miejsce władzy ucisku i wyzysku ustanowić władzę klas dotychczas wyzyskiwanych i uciskanych — dyktaturę proletariatu.

Zwycięska Rewolucja Październikowa nie była więc wydarzeniem rozgrywającym się w ramach istniejącego od wieków porządku na świecie, tak jak były nimi inne, dotychczasowe rewolucje, które zastępowały jedną formę wyzysku, inną formą wyzysku. Tym mniej zaś można by uważać Rewolucję Październikową za wydarzenie wyłącznie i tylko rosyjskie, jak to głosiły w swej tępotie przerażone jej ogromem i impetem klasy po-

MICHAŁ FRUNZE

siadające i ich „uczeni” na całym świecie kapitalistycznym.

Było to raczej pierwsze pęknięcie światowego łańcucha kapitalistycznego w jego najsłabszym miejscu, był to pierwszy wielki awangardowy bój stoczony przez rosyjską klasę robotniczą, przez czołowy oddział międzynarodowego ruchu robotniczego, który potrafił wchłonąć w siebie wszystkie najlepsze doświadczenia tego ruchu i wyciągnąć z nich najbardziej rewolucyjne wnioski, radąc decydujący cios swej własnej

burżuazji i ustalić swoje panowanie. Był to pierwszy sygnał do decydującego boju dla całego międzynarodowego proletariatu, dla wszystkich ludów gnębionych i uciskanych, a zarazem pierwszy od głoś dzwonu pogrzebowego, który zabrzmiał nad światem kapitału i wyzysku.

Czy mógł proletariatu międzynarodowy nie usłyszeć tego sygnału, który zapowiadał zwycięstwo? Czy mogła burżuazja, nie pojąć dźwięku tego dzwonu, który zwiastował jej koniec? Oczywiście, że nie!

Dlatego też rozdzieliła Rewolucja Październikowa z miejsca świat cały na dwa wielkie obozy „za i przeciw”, wywołując bezgraniczne uwielbienie i miłość dla siebie u jednych oraz wścieklą nienawiść i złorzeczenia u drugich. Nic nie może lepiej, jak ten właśnie fakt, określić istotny międzynarodowy charakter Rewolucji Październikowej. Od tej chwili „za” lub „przeciw” Związkowi Radzieckiemu stało się najistotniejszym sprawdzianem przynależności do jednego lub do drugiego obozu.

Jakie były okoliczności i przyczyny, które zapewniły

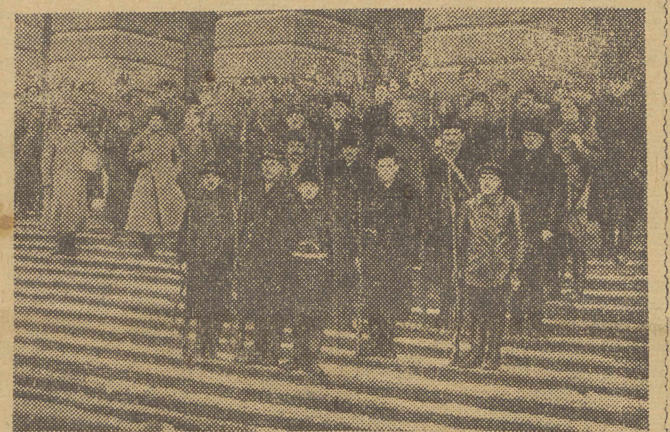
ostoi reakcji nie tylko europejskiej, ale również azjatyckiej, uczyniłoby z proletariatu rosyjskiego awangardę międzynarodowego proletariatu rewolucyjnego.

Jakkolwiek więc Rewolucja Październikowa była bezpośrednim dziełem mas ludowych Rosji, to jednakowoż z szerszego punktu widzenia

FELIKS DZIERŻYŃSKI

była ona ostatecznym rezultatem walki i myśli rewolucyjnej całego międzynarodowego ruchu robotniczego, który wzbogacił ją swym doświadczeniem i któremu w za-

Czerwona Gwardia w Pałacu Smolnym w Leningradzie.

zwycięstwo Rewolucji Październikowej?

Jedną z podstawowych przyczyn zwycięstwa Października stanowiło olbrzymie doświadczenie pracy rewolucyjnej, zarówno teoretycznej jak i praktycznej jakie miała za sobą rosyjska klasa robotnicza i jej czołowy zorganizowany oddział Partii Bolszewików.

Trwająca od wielu dziesiątków lat na terenie Rosji carskiej, walka rewolucyjna, prowadzona w najcięższych warunkach politycznych, nauczyła proletariatu rosyjskiego rozpoznawać dokładnie gdzie są jego przyjaciele i gdzie są wrogowie. Zmusiła go do jasnego rozgraniczenia pustosłownych programów od praktycznej treści oraz przyswoiła mu wysoki stopień organizacji jakiegoś takiego walki wymagała. Same zresztą zadania, jakie stały przed proletariatem rosyjskim były tak wielkie, że nie mógł on ich przezwyciężyć bez wykuścia nowych pojęć teoretycznych, bez najdoskonalszego władania orężem marksizmu i zastosowania go do nowych zmienionych warunków. Tego zadania dokonała Partia Bolszewików rozwijając dalej idee marksizmu, tworząc nowe, wyższe formy organizacyjne. Oto jedna z podstawowych przyczyn, która zapewniła zwycięstwo Października, która wysunęła proletariatu rosyjskiego i jego wodzów na czoło międzynarodowego ruchu robotniczego.

Jeszcze w swej genialnej pracy „Co robić” Lenin pisał: „Historia postawiła obecnie przed nami najbliższe zadanie, które jest najbardziej rewolucyjne ze wszystkich najbliższych zadań proletariatu jakiegokolwiek innego kraju. Urzeczywistnienie tego zadania, obalenie najpotężniejszej

mian służyć miała swoimi rezultatami i swoim doświadczeniem.

Jest zrozumiałe, że już sam przebieg Rewolucji, jej zwycięstwo stały się ogólnym nowym doświadczeniem nie tylko dla proletariatu rosyjskiego, ale dla mas robotniczych na całym świecie. Przekonały się one nacalnie o tym, że zwycięstwo nad burżuazją osiągnięte być może tylko pod warunkiem zastosowania nowej taktyki i strategii, nowych form organizacyjnych, pod warunkiem ustanowienia dyktatury proletariatu.

Znaczenie więc Października nie ogranicza się do samego jego przebiegu, nie ogranicza się jedynie do symbolu znamionującego początek nowej ery. Rewolucja Październikowa nie tylko porwała swym przykładem proletariuszy wszystkich krajów nie tylko wykazała, że klasa robotnicza może zwyciężyć. Rewolucja Październikowa zmieniła sam zasadniczy układ sił w świecie kapitalistycznym. Przerwała ona front kapitalistyczny, osłabiając wszystkie ogniska tego frontu, ułatwiając tym samym masom ludowym w innych krajach ich zadanie i wreszcie stworzyła pierwsze na świecie państwo socjalistyczne, niezwyciężoną cytadelę całego międzynarodowego ruchu robotniczego, potężny bastion wszystkich sił walczących o wolność i pokój przeciwko imperializmowi.

Okoliczności te zadecydowały o tym, że WKP(b) stała się wzorem dla najbardziej bojowych i rewolucyjnych oddziałów klasy robotniczej na całym świecie, że uczenie się na doświadczeniach WKP(b) stało się niezbędnym warunkiem powodzenia dla każdej

prawdziwie rewolucyjnej partii.

„Wzór rosyjski — mówił Lenin — pokazuje wszystkim krajom coś niecoś, a nawet coś bardzo istotnego z ich własnej, nieuniknionej i niedalekiej przyszłości.”

Rewolucja Październikowa wpłynęła więc bezpośrednio na odrodzenie ruchu rewolucyjnego na całym świecie, na oczyszczenie go od elementów oportunistycznych i zdradzieckich.

Wskazania Lenina i Stalina a zwłaszcza przemówienia tow. Stalina w Komisjach Kominternu stały się olbrzymim wkładem w dzieło bolszewizacji Komunistycznych Partii w całym świecie, wkładem w dzieło przygotowania całej światowej armii proletariatu do obalenia imperializmu. Bez tej pomocy ze strony WKP(b) i jego wodzów światowy ruch robotniczy długo jeszcze chłamałby i schodził niejednokrotnie na manowce.

Niemniej doniosłym wkładem w doświadczenia ideowe i organizacyjne obozu rewolucji była walka toczona w obrębie WKP(b) z trockistowsko-bucharinowską dywersją. W walce tej WKP(b) pod wodzą Stalina nie tylko ochroniła dziedzictwo naukowe Lenina, ale i rozwinięła dalej leninizm w nowych warunkach, zapewniając całkowite zwycięstwo budownictwa socjalistycznego w ZSRR. W całej pełni ujawniła się jednak rola Związku Radzieckiego i WKP(b) jako czołowych sił w walce o wolność, o szczęście i pokój w groźnych dniach nawałnicy hitlerowskiej, gdy wazyły się losy ludów i narodów.

Już nie tylko komuniści i ich zwolennicy, ale dziesiątki i setki milionów prostych ludzi, często jeszcze zacofanych i pozostających pod wpływem ideologii burżuazyjnej, zrozumiało rolę Związku Radzieckiego, jako państwa nowego typu, jako chorągwie idei najbardziej postępowych — idei socjalizmu naukowego.

Wojna z hitleryzmem stała się wielkim egzaminem dla budownictwa socjalistycznego, egzaminem, który naród radziecki i jego sławna WKP(b) zdały wzorowo. Wojna wykazała milionom ludzi rezultaty budownictwa socjalistycznego i ostatecznie zachwiała w ich oczach porządku kapitalistyczne, niosące lu-

w walce ludów kolonialnych wprowadziły w rezultacie przełom w układzie sił światowych, wysuwając obóz pokoju, wolności i socjalizmu jako siłę czołową i niezwyciężoną. Rozbite zostały takie podstawowe filary faszyzmu jak hitleryzm i faszyzm włoski, poderwaną została siła imperializmu japońskiego, równocześnie zaś powstał zwały front państw Demokracji Ludowej, kroczących do socjalizmu.

Powstanie krajów Demokracji Ludowej ściśle związane jest z rezultatami Października, z decydującymi zwycięstwami Zw. Radzieckiego w wojnie z hitlerowcami, oraz z pomocą udzieloną tym krajom po wyzwoleniu ich przez Armię Radziecką. Ale do tego nie ograniczyła się pomoc ZSRR dla krajów Demokracji Ludowej. Obok pomocy materialnej i politycznej niemiejszą rolę w rozwoju krajów tych odegrała pomoc ideologiczna WKP(b), jej doświadczenie w walce z wrogiem ideologicznym, jej doświadczenia w budownictwie socjalistycznym.

„Podobnie jak u podstaw naszej Demokracji Ludowej — powiedział tow. Berut, leży ofiarna, bohaterska pomoc Związku Radzieckiego, tak i u podstaw naszej odmienności od drogi radzieckiej leży wszechstronna pomoc i oparcie się na doświadczeniu i osiągnięciach zwycięskiej dyktatury proletariatu. Dzięki temu możemy w ramach Demokracji Ludowej odmiennie re-

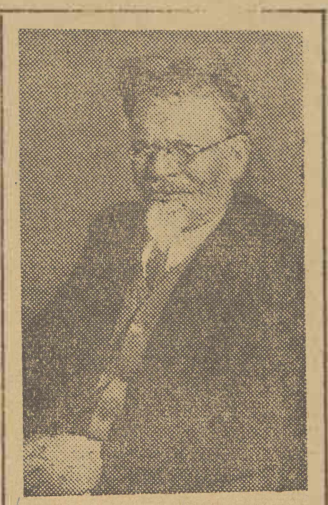
JAKUB SWIERDŁÓW

alizować funkcję dyktatury proletariatu.”

Dzięki więc Związkowi Radzieckiemu i WKP(b), droga budownictwa socjalistycznego w krajach Demokracji Ludowej przebiegać może w wa-

stycznego we wszystkich krajach świata.

Nikt dziś nie może już wątpić również w to, że swój wspaniały rozwój zawdzięczają kraje Demokracji Ludowej w każdej niemal dziedzinie, wielkiej pomocy ZSRR i jego doświadczeniom. Wystarczy wspomnieć ruchy społeczno-gospodarcze i racjonalizatorskie, metody planowania, metody wyminowania doświadczeń i wiele, wiele innych.

MICHAŁ KALININ

Wystarczy wskazać na przykład kłk. Tito, by zrozumieć jak niebezpieczną, antyludową i idącą na rękę imperialistom jest każda próba lekceważenia doświadczeń ZSRR, występowania przeciwko Krajowi Rad, przeciwko WKP(b). Dziś już jest jasne, że ta droga prowadzi wprost do obozu faszyzmu, do zdrady i zaprzęstwa. Październik i jego rezultaty stały się wzorem dla wszystkich krajów.

32 lata, jakie upłynęły od chwili wybuchu Rewolucji Październikowej, stanowiły nieprzerwany łańcuch triumfu wielkiej idei marksizmu-leninizmu, stanowiły nieprzerwany łańcuch klęsk dla gasnącego świata imperializmu.

Z dnia na dzień potężnieje obóz wolności i socjalizmu, zmiatając jak domki z kart reakcyjne plany podżegaczy wojennych

Utworzenie Centralnego Rządu Chin Demokratycznych i Niemieckiej Republiki Demokratycznej to nowe etapy na drodze zwycięstw Października, etapy, które wskazują, że nie ma takiej siły, która zdolna byłaby odwrócić bieg historii.

Wybuch Rewolucji Październikowej w Moskwie.

dom nędzę, bezrobocie i zagładę. Ustrój radziecki okazał się ustrojem wyższym i doskonalszym od wszystkich dotychczasowych ustrojów.

Decydujący udział ZSRR w rozbiciu bloku faszystowskiego, jego wielka rola w walce narodo-wyzwoleńczej oraz

runkach bardziej korzystnych w warunkach ułatwiających przejście milionów ludzi od gospodarki indywidualnej do form gospodarki socjalistycznej. W ten sposób rezultaty Rewolucji Październikowej działają wciąż jeszcze, rozszerzając się na coraz szerszy zakres życia społecznego i poli-

Toteż Święto Rewolucji Październikowej nie jest tylko świętem ludów Związku Radzieckiego, jest ono również naszym świętem, jest ono świętem dziesiątków milionów ludzi na całym świecie, jest ono świętem wszystkich ludzi walczących o pokój i socjalizm.

Armia Radziecka Armia pokoju i wolności

Armia Radziecka jest dziećciem Wielkiej Rewolucji Październikowej. Stworzenie i organizacja Armii Radzieckiej — armii nowego typu — armii socjalistycznego państwa — jest nierozłącznie związane z imieniem Józefa Stalina. Stalin wraz z Leninem stali u kolebki Armii Radzieckiej.

Stalin odegrał wybitną rolę w tworzeniu kadr Armii Radzieckiej, w dziele wychowania jej dowódców i instruktorów polityczno-wychowawczych. Stalin opracował główne wytyczne partyjno-politycznej pracy armii. Jest on twórcą nowej, radzieckiej nauki wojennej. W działalności Stalina w wyjątkowo harmonijny sposób zespala się geniusz wodza politycznego z geniuszem wielkiego dowódcy.

Począwszy od pierwszych dni zwycięstwa Wielkiego Października, Lenin i Stalin wielokrotnie wskazywali, iż obalone klasy wyzyskiwawczy będą usiłowały odzyskać utracone pozycje, będą walczyć przeciwko władzy mas pracujących, przeciwko młodej Republice Radzieckiej.

Na początku roku 1918 przeciwko państwu radzieckiemu wystąpili imperialiści niemieccy, których celem było obalenie dyktatury proletariatu i uczynienie z kraju radzieckiego swojej kolonii. Po pertraktacjach pokojowych w Brześciu imperialiści Anglii, Francji i Japonii rozpoczęli — w oparciu o wewnętrzne siły kontrrewolucyjne — zbrojną interwencję przeciwko Krajowi Rad.

Lud pracujący młodej Republiki Radzieckiej — w obliczu grożącego niebezpieczeństwa — skupił się dookoła partii Lenina-Stalina. Armia Radziecka, która narodziła się w walkach o wolność, stała się tą decydującą siłą, która zapewniła historyczne zwycięstwo narodu radzieckiego.

Trzy lata trwała zacięta walka radzieckiego narodu o swoją wolność i niezawisłość. Bohaterska Armia Radziecka, kierowana przez Lenina i Stalina, rozgromiła pułki białogwardystów i wypędziła interwentów. Armia Radziecka dowiodła, że stanowi potężną siłę i pewnego obrońcę Wielkiego Października.

Dokonana przez naród radziecki w okresie przedwojennych pięćdziesiąt, przebudowa socjalistyczna gruntownie zmieniała kraj radziecki. W ciągu krótkiego czasu ZSRR stał się potężnym mocarstwem przemysłowym. Wraz z całym krajem coraz silniejsza stawała się Armia Radziecka. Potężny przemysł socjalistyczny pozwolił wyposażać armię w najbardziej nowoczesne uzbrojenie.

Armia Radziecka — ostoja bezpieczeństwa narodu radzieckiego — stała się jedną z głównych cech Partii Bolszewickiej. „Bez rewolucyjnej teorii nie ma ruchu rewolucyjnego” — mówił Lenin. Ale i „teoria staje się bezprzedmiotowa, jeśli nie jest związana z rewolucyjną praktyką”.

Wojna z zaborcami faszystowskimi toczyła się, jak mówił Stalin, „o życie lub śmierć Państwa Radzieckiego, o życie lub śmierć narodów ZSRR. Chodzi o to, czy narody Związku Radzieckiego pozostaną wolne czy też dostaną się w niewolę”.

I znów, jak w latach wojny domowej, Stalin stanął na czele sił zbrojnych państwa radzieckiego. Pod dowództwem Stalina już w grudniu 1941 roku wojska radzieckie rozbiły pod Moskwą niemieckie dywizje, zadały im ciężki cios i rozwały mit o niezwyciężonej armii Hitlera.

Bohaterska praca ludzi radzieckich, waleczność żołnierzy Armii Radzieckiej

znalazły swój najpełniejszy wyraz w zwycięstwie pod Stalingradem — największym zwycięstwem w historii wojen. Stalingrad był zmlerchem armii niemiecko-faszystowskiej. W 1943 r. rozgromiono Niemców w Łuku Kurskim. W ciągu

następnego roku Armia Radziecka zadała wrogowi dzie sięć ciosów stalinowskich, które wstrząsnęły całym frontem armii hitlerowskich — od Bieguna Północnego do Dunaju.

W roku 1944 Armia Radziecka przeniosła działania

wojenne na terytorium Niemiec i wyzwoliła Europę od tyranii hitlerowskiej. W styczniu 1945 roku Armia Radziecka rozpoczęła decydującą natarcie na legowisko zwierzchniostwa faszystowskiego, zaś w kwietniu rozpoczęła się ostateczna bitwa — bitwa o Berlin.

8 MAJA FASZYSTOWSKIE NIEMCY SKAPITUŁOWAŁY

Związek Radziecki okazał się silniejszy od hitlerowskich Niemiec i ich sojuszników zarówno pod względem militarnym, jak i gospodarczym oraz moralno-politycznym. Żadna armia państw zachodnio-europejskich nie mogła powstrzymać natarcia hord hitlerowskich. Tylko ZSRR mógł stawiać opór, a następnie rozgromić Niemcy hitlerowskie, odnosząc całko-

wite zwycięstwo nad wrogiem.

W trzy miesiące po odniesieniu zwycięstwa nad Niemcami Związek Radziecki — wierny swym obowiązkom sojusznika — rozpoczął działania wojenne przeciwko Japonii. W 15 dni rozgromiona została wyborowa armia kantońska, w wyniku czego Japonia skapitulowała.

Walka wyzwolenia Armii Radzieckiej była nie tylko walką o wolność i niezawisłość narodu radzieckiego, lecz także walką o wolność i nie-

zawisłość narodów Europy i Azji. Armia Radziecka wypędziła hordy faszystowskie z Polski, Rumunii, Czechosłowacji, Bułgarii i z szeregu innych państw.

Za cenę wielkich ofiar i krwi najlepszych synów narodu radziecki utrzymał swą niepodległość, przyniósł pokój i wolność narodom, które przez długi czas cierpiały pod jarzmem faszystów. W zaciętych krwawych walkach naród radziecki i jego armia zyskały sławę niepokonanych.

Co stanowi źródło siły Armii Radzieckiej, źródło jej wyjątkowych wartości moralnych i bojowych, jej bezprzekładnego bohaterstwa, wspólniejszej sztuki wojennej, jej wielkich zwycięstw?

Zwycięstwa Armii Radzieckiej — to zwycięstwa radzieckiego ustroju państwowego i społecznego. „Ustrój socjalistyczny, zrodzony przez Rewolucję Październikową — mówi Stalin — dał naszemu narodowi i naszej armii wielką i niezwykłą siłę”.

Źródłem siły Armii Radzieckiej, źródłem jej wielkich zwycięstw była partia Lenina-Stalina — natchniony organizator walki całego narodu przeciwko zaborcom faszystowskim. Ona to zjednoczyła ludzi radzieckich i skierowała ku wspólnemu celowi, któremu poświęcili wszystkie swe siły i środki.

Najświetniejsze zwycięstwa zawdzięcza naród radziecki i jego armia strategicznemu geniuszowi, mądrości i dalekowzroczności swego wodza, Józefa Stalina. Największym szczęściem ludzi radzieckich i całej postępowej ludzkości jest fakt, że w ciężkich latach wojny — walce o honor, wolność i niezawisłość narodu radzieckiego i mas pracujących całego świata, przewodził Stalin.

Po zakończeniu wojny naród radziecki powrócił do pokojowej pracy twórczej i wypełnia wytknięte przez Stalina zadanie: zaleczyć w jak najkrótszym czasie rany zadane przez wojnę, przywrócić przedwojenny poziom rozwoju gospodarki narodowej, a w najbliższej przyszłości znacznie ten poziom przekroczyć, podnieść dobrobyt narodu.

W obliczu panującej historii wojennej, rozniecaniej przez imperialistów amerykańskich, Związek Radziecki wytrwale i konsekwentnie prowadzi politykę pokoju, politykę demaskowania podżegaczy wojennych. Miliony prostych ludzi wszystkich krajów świata popierają stalinowską politykę pokoju.

Na przestrzeni całej swojej historii Armia Radziecka mocno i nieugięcie stała na straży wolności, honoru i niezawisłości Państwa Radzieckiego. Siły zbrojne ZSRR czujnie strzegą twórczej pracy ludzi radzieckich. Pod kierownictwem partii Lenina-Stalina będą one i nadal trwały ostoja pokoju i bezpieczeństwa narodów.

Partia bolszewicka — wódz i organizator Wielkiej Rewolucji Październikowej

Od pierwszej chwili powstania Partia Bolszewicka kształtowała się jako partia rozwijająca i wcielająca w życie teorię marksizmu, jako partia powołana do spełnienia roli kierownika walki rewolucyjnej proletariatu.

kwietniowych Lenina. „Tezy kwietniowe Lenina nakreślały genialny plan walki Partii o przejście od rewolucji burżuazyjnej do rewolucji socjalistycznej, o przejściu od pierwszego etapu rewolucji do drugiego etapu”. (Historia WKP(b).) Tezy kwietniowe głosiły konieczność przejścia całej władzy państwowej w ręce Rad Delegatów Robotniczych, Chłopskich i Żołnierskich. Oznaczało to zastąpienie republiki parlamentarnej przez republikę rad, jako najbardziej celową formę organizacji politycznej w okresie przejściowym od kapitalizmu do socjalizmu. Oznaczało to zastąpienie burżuazyjnej formacji władzy — władzą proletariatu.

W okresie od marca do lipca 1917 roku Partia Bolszewicka stawiała sobie przede wszystkim zadanie zdobycia większości klasy robotniczej i biednego chłopstwa dla polityki i hasła Partii. Cierpliwie demaskowała ona, na własnym doświadczeniu mas, rolę ugodowych partii eserowców i mienszewików, jako agentów imperialistycznej burżuazji.

Gdy wzburzeni robotnicy pietrogradzcy w odpowiedzi na rozpoczęcie ofensywy na froncie w lipcu 1917 roku wyszli na ulice z zamiarem zbrojnej demonstracji — Partia postanowiła nadać tej demonstracji charakter pokojowy. Uważała bowiem, że na zbrojną demonstrację jest jeszcze za wcześnie, że będzie ona daremnym trwonieniem rewolucyjnej energii mas, że energię tę należy zachować do chwili, kiedy dojrzą warunki zbrojnego powstania. Po dniach lipcowych skończył się pokojowy okres rewolucji.

Dzięki niezmordowanej pracy jaką rozwinięła Partia Bolszewicka zmienił się

charakter rad, które uprzednio opiewane były przez mienszewików, eserowców. Bolszewicy stali się decydującą siłą w Radach. Rosła fala rewolucji. Dojrzał moment przygotowania powstania zbrojnego, moment wzięcia przez klasę robotniczą władzy w swe ręce.

Genialna strategia i taktyka Partii Bolszewickiej znalazła potwierdzenie w powstaniu zbrojnym. Moment powstania był trafnie wybrany. Na nic zdały się, wysiłki kontrrewolucji, do obozu której jawnie mienszewicy i eserowcy przeszli.

Zebranie Centralnego Komitetu Partii Bolszewickiej w przededniu wybuchu Rewolucji Październikowej

Szturm na Pałac Zimowy przypuściły kierowane przez bolszewików rewolucyjne oddziały wojskowe i Czerwona Gwardia. Działania ich łączyły się z działaniami marynarki. — Krażownik „Aurora” ogniem swych dział obwieścił 25 października (7 listopada) początek nowej ery — ery Wielkiej Rewolucji Socjalistycznej”.

„Tylko taka partia, jak Partia Bolszewików, dostatecznie śmiała, ażeby prowadzić lud do stanowczego szturmu, dostatecznie ogłębna, by ominąć wszy-

stkie i wszelakie skały podwodne na drodze do celu — tylko taka Partia mogła tak umiejętnie połączyć w jeden wspólny potok rewolucyjny tak różne ruchy rewolucyjne, jak ruch ogólnodemokratyczny na rzecz pokoju, ruch chłopski, demokratyczny, zmierzający do zagarnięcia ziemi obszarnej, ruch narodowo-wyzwoleniowy uciskanych narodów, walczących o równouprawnienie narodowe, oraz socjalistyczny ruch proletariacki, dążący do obalenia burżuazji, do ustanowienia dyktatury proletariatu”. (Stalin).

Tylko taka Partia mogła prowadzić narody Związku Radzieckiego w ciągu 32 lat budownictwa socjalistycznego od zwycięstwa do zwycięstwa.

Tylko taka Partia mogła uratować ludzkość przed faszystowską bestią hitlerowską.

Tylko taka Partia może być wzorem dla partii rewolucyjnych całego świata, może być przodowniczką w ich walce o pokój i o zbudowanie nowego społeczeństwa socjalistycznego.

Z doświadczeń takiej Partii — Polska Zjednoczona Partia Robotnicza czerpie nauki o tym, jak kierować masami ludowymi w budowie nowego życia, w budowie socjalizmu.

CZOŁOWI PRZYWÓDCY WKP (b) i PAŃSTWA RADZIECKIEGO

W. MOŁOTOW

A. MIKOJAŃ

L. BERIA

G. MALENKOW

N. CHRUSZCZOW

Józef Stalin

V. SZWERNIK

K. WOROSZYŁOW

A. ANDREJEW

E. KAGANOWICZ

A. KOSYGIN

N. BUEGANIN

Ludzie radzieccy

LAUREACI NAGRODY

1 Tamara Chanum. Artystka ludowa Uzbekistanu, znakomita odtwórczyni pieśni i tańców ludowych. Specjalizuje się w folklorze Azji Środkowej, ale nie mniej świetnie śpiewa nasze „Umarł Maciek, umarł”. Dobrze znana i podziwiana także w Polsce podczas swych występów w bieżącym roku.

2 Lew Oborin jest bardzo popularną postacią w Polsce. Usłyszeliśmy o nim po raz pierwszy, gdy w r. 1927 jako dwudziestoletni muzyk przybył na pierwszy Międzynarodowy Konkurs Chopinowski w Warszawie i zdobył I nagrodę. Zdobył tę samą nagrodę po raz drugi krótko przed wojną. Lew Oborin koncertował kilkakrotnie w całej Polsce i nawiązał miłośnicy muzyki młeli możliwość obserwować jak rozwijał się i dochodził do poziomu najwyższej światowej klasy pianistycznej ten niepospolity talent.

W pierwszym powojennym Międzynarodowym Konkursie Chopinowskim w Warszawie Lew Oborin już jako profesor Konserwatorium Moskiewskiego i laureat Nagrody Stalinowskiej zasiadł w jury obok drugiego wybitnego muzyka radzieckiego Serebriakowa. Tym razem Konkurs Chopinowski stał się widowiskiem sukcesów uczniów Oborina — Belli Dawidowicz i Jerzego Murawlewa.

Podczas ostatniej jego bytności w Poznaniu, po koncercie w auli UP mieliśmy możliwość zamienić kilka słów z wybitnym pianistą. Lew Oborin wyraził swą radość z powodu niezwykłego rozwoju talentów wśród młodego pokolenia naszych muzyków. „Ten burzliwy rozwój młodych talentów i warunki, jakie państwo wasze stworzyło dla uczących się artystów — są u was czymś zupełnie nowym — powiedział wówczas. — Są one rękojmią waszych wielkich osiągnięć na przyszłość i cieszą niewymownie nas — waszych przyjaciół radzieckich”.

Imię Lwa Oborina jest nam szczególnie bliskie ze względu na rolę, jaką odegrał w dziele zbliżenia kulturalnego między Polską i ZSRR. Jest on jednym z czołowych ambasadorów idei przyjaźni naszych narodów.

3 N. Ugolkow. Otrzymał premię za przyspieszenie metod produkcji i poważne wzmocnienie wydajności. Pracuje jako tokarz w fabryce „Czerwony Proletariusz”.

4, 5, 6 Młodsi artyści radzieccy Sergiusz Gurzo, Ina Makarowa i Włodzimierz Iwanow stworzyli w filmie „Młoda Gwardia” doskonałe kreacje bohaterów komsomolców, walczących z wrogiem na okupowanych terenach Ukrainy. Za przekonującą i pełną wyrazu grę odznaczni zostali Nagrodą Stalinowską.

7 Ilja Erenburg. Świetny satyryk, autor ponad 50 tomów błyskotliwych nowel, powieści obyczajowych, społeczno-politycznych. Jego powieści od „Julio Jureńko” do ostatnich „Upadek Paryża”, „Nawałnica”, „Burza” — uzyskały światowy rozgłos. Poza tym doskonały publicysta, autor kilkuset artykułów, które szczególnie powodzeniem cieszyły się wśród żołnierzy radzieckich w czasie ostatniej wojny.

8 G. Ilin, dyrektor fabryki „Sierp i młot”, dzięki dobrej organizacji pracy wysunął swoją fabrykę na czołowe miejsce w kraju.

9 B. Polewoj — pisarz, premia za tom opowiadań „My — ludzie radzieccy”. Autor „Opowieści o prawdziwym człowieku”, spopularyzowanej w Polsce przez film o tej samej nazwie.

10 W. Chrisanowa, technik — brygadier komsomolskiej młodzieżowej brygady moskiewskiej fabryki lamp elektrycznych. Premia za wypracowanie nowych metod pracy.

11 W. Helfreich — architekt, autor projektu niebotyków w Moskwie. Nagrodę otrzymał za opracowanie projektu 20-piętrowego bloku budynków administracyjnych w Moskwie.

12 Mikołaj Czerkasow, najlepszy radziecki artysta filmowy o uderzającej ekspresji dramatycznej i szerokiej skali aktorskiej. Odtwórca głównych ról w wielkich filmach historycznych „Iwan Groźny”, „Aleksander Newski” oraz w szeregu komedii współczesnych.

13 Aleksander Fadiejew. Przew. Związku Pisarzy Radzieckich, czołowy przedstawiciel realizmu socjalistycznego, autor powieści „Kłeska” i „Ostatni z Udege”. Nagrodę zawdzięcza „Młodej Gwardii” — po wieści opisującej podziemną walkę młodzieży radzieckiej na okupowanych terenach Ukrainy. Dzieło to niezwykle popularne wśród młodzieży, jest uważane przez krytykę radziecką za nawiązywanie do ostatniej wojny; w Polsce znane z wspaniałego filmu o tej samej nazwie i z przeróbki scenicznej, zaprezentowanej publiczności przez Moskiewski Teatr Akademicki podczas jego występów gościnnych. O powodzeniu Fadiejewa świadczy fakt, że do-

Nagroda stalinowska jest najwyższym odznaczeniem państwowym Związku Radzieckiego w dziedzinie nauki, kultury i sztuki. Została ona ustanowiona uchwałą Rady Najwyższej ZSRR w roku 1939 ku uczczeniu 60 rocznicy urodzin Stalina. Wraz z tytułem „Laureata Nagrody Stalinowskiej” przewiduje ona premie pieniężne w wysokości od 100 do 200 tys. rubli.

Nagroda Stalinowska jest przyznawana corocznie. W latach od 1939—1948 — 3.678 działaczy nauki, techniki, literatury i sztuki otrzymało zaszczytny tytuł „Laureata Nagrody Stalinowskiej”. Pośród pierwszych odznaczonych były takie nazwiska, jak: akademik Wawilow, przewodniczący Akademii Nauk ZSRR, znakomity historyk Tarle i powieściopisarz Arkadiusz Pierwencew, ale było również nazwisko prostego chłopca, Jegora Jeżowa, czabana (pastucha) kolchozowego z kolchozu „Czerwony Październik” na podgórzu Altaju.

Już pierwszy podział premii pokazał, po jakiej linii pójdzie przyznawanie najwyższej nagrody państw-

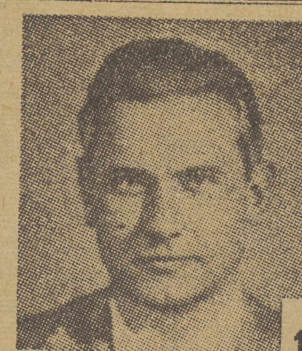
tychczasowy nakład wszystkich jego utworów osiągnął 8 076 tys. egz. Brał udział w Kongresach Pokojowych we Wrocławiu i Paryżu, a wygłoszone tam przemówienia odbiły się szerokim echem na całym świecie.

14 Pasza Angielina jest pierwszą traktorzystką radziecką, bez przesady rzecz można — najbardziej popularną kobietą w ZSRR. Gdy w kolchozach ukraińskich zaczęto wprowadzać traktory, mechanizując pra-

cę chłopca — młoda dziewczyna Pasza Angielina zapisała się na kurs traktorzystów razem z chłopakami wiejskimi. Starzy kolchoźnicy kiwali głowami — czyż dziewczyna potrafi prowadzić po polach tego stalowego konia kolchozów? Czy potrafi zgłębić skomplikowaną strukturę maszyny, aby w razie awarii naprawić szkodę? Pasza pokazała, że dziewczyna wszystko to potrafi. Wkrótce wybiła się na czoło traktorzystów radzieckich. Pobijała

Laureaci w laboratoriach przy pracy: 1. Inżynier-architekt Helfreich, autor projektów niebotycznych domów w Moskwie objaśnia makietę 20-piętrowego gmachu przy ul. Smoleńskiej swym asystentom i słuchaczom akademii. 2. Laureat Nagrody Stalinowskiej robotnica W. Chrisanowa sprawdza praktyczne zastosowanie swego wynalazku w dziedzinie galvanizacji drutów. 3. W. Jelimar został nagrodzony za systematyczne wprowadzenie ulepszeń w pracy działu stolarskiego swej fabryki. 4. W. Marmorsztejn naczelný inżynier fabryki „Sierp i młot”. 5. Akademik Wawilow przewodniczący Akademii Nauk ZSRR — jeden z pierwszych laureatów Nagrody Stalinowskiej. 6. Prof. Konserwatorium Moskiewskiego Lew Oborin zasiada w jury Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego w Warszawie.

w służbie pokoju STALINOWSKIEJ

wej w ZSRR i jakie osiągnięcia Rząd Radziecki ocenia jako najważniejsze dla kraju i narodu.

Swe fantastyczne wprost sukcesy nauka radziecka zawdzięcza służności i sile przekonań swych przedstawicieli, żelaznej konsekwencji w realizowaniu swego światopoglądu — materializmu dialektycznego i historycznego oraz żelaznej konsekwencji w walce o pokój. Cechy te reprezentują laureaci Nagrody Stalinowskiej — naukowcy radzieccy, ale cechy te reprezentują również setki prostych ludzi, szarych robotników i chłopów, odznaczonych tym zaszczytnym tytułem.

W twórczej pracy naukowej w ZSRR biorą bezpośredni udział nie tylko uczeni. Nauka wyszła z murów instytutów Akademii i Uniwersytetów na pola, do fabryk, do kopalń. Nauka stała się dorobkiem prostych ludzi — praktyków i nowatorów rolnictwa i produkcji przemysłowej. Wśród laureatów Nagrody Stalinowskiej jest wielu pisarzy, artystów i działaczy kulturalnych.

rekordy stachanowskie, pracowała metodycznie, systematycznie, fachowo, służąc radą i pomocą techniczną innym kierownikom traktorów. Gdy wojska hitlerowskie napadły na Związek Radziecki, Pasza Angielina ze swą brygadą traktorzystek została ewakuowana w głąb kraju do Kazachstanu.

Tam pracowała dalej, podnosząc stale wydajność ziemi, bijąc swe własne rekordy.

Pasza dzięki wytrwałej pracy zdobyła dyplom technika-traktorzysty i została kierownikiem Stacji Maszynowo-Traktorowej. Nagroda Stalinowska została już przyznana za pracę racjo-

nalizatorską i za przyczynienie się do mechanizacji pracy rolnej.

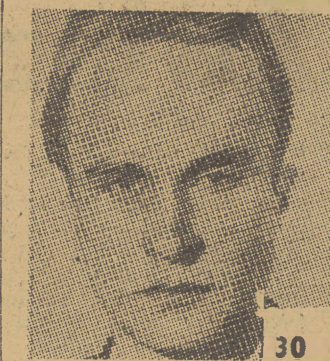
15 Włodzimierz Filatow, światowej sławy okulista, dyrektor kliniki chorób oczu w Odessie, twórca metody przeszczepiania rogówki. Przywrócił wzrok przeszło 1000 osobom, a jego uczniowie wykonali około 700 operacji, przeważnie udanych. Filatow jest autorem 270 prac naukowych, dzięki którym udostępnił metody przeszczepiania rogówki całemu światu.

16 Wsiewołod Pudowkin. Obok Eisensteina największy radziecki reżyser filmowy, specjalizuje się w filmach monumentalnych i historycznych. Sławę przyniosła mu „Matka” według znanej powieści Gorkiego i „Burza nad Azją”. Ostatnio reżyserował „Admirała Nachimowa”.

17 Aleksy Stachanow. Górnik, pierwszy racjonalizator robotniczy ZSRR. Pracując w kopalni donieckiej „Centralna-Irmino” osiągnął fantastyczne rezultaty w wydajności pracy, dzięki zastosowaniu maksymalnej racjonalizacji. Inicjator ruchu, który ogarnął kraj i wzór polskich racjonalizatorów.

18 Konstanty Simonow, poeta. Premia za tom poezji „Przyjaciele i wrogowie”. Utwory jego osiągnęły ogromny nakład 13 355 tys. egzemplarzy.

19 Wiera Muchina jest najwybitniejszą rzeźbiarką w Związku Radzieckim. Specjalizuje się w rzeźbie monumentalnej i portrecie. Szeroką

30

29

28

sławę przyniosła jej grupa „Robotnik i kolchoźnica”, która zdobyła szczyt pawillonu radzieckiego na wystawie światowej w Paryżu w roku 1937.

20 Aram Chaczaturian, Ormianin. Twórca baletu „Gajana”, opartego na tematyce ludowej, skłonnej II symfonii koncertu fortepianowego i wielu innych utworów. Jeden z najślawniejszych kompozytorów współczesnych. Był kilkakrotnie w Polsce.

21 N. Ramiszwilli. Zastępcza artystka Gruzinskiej SRR. Za mistrzowskie wykonanie swej partii w zespole tanecznym.

22 Sergiusz Obrazcow — twórca i kierownik Państwowego Centralnego Teatru Kukiełek w Moskwie, który reprezentuje najwyższą w tej dziedzinie klasę światową. Siła teatru Obrazcowa polega nie na jego wartości plastycznej, lecz na prawdziwie psychologicznych postaciach, kukiełki wywołują tak wrażenie wstrząsającej tragedii, jak i huragany śmiechu. Obrazcow jest również teoretykiem teatru. Występował w Polsce przed rokiem.

Repertuar jego jest niezwykle bogaty; od bajek Gogola do sztuk dramatycznych i rewii aktualnych, Obrazcow przeszedł niedawno do sztuk satyrycznych na stosunki w krajach anglosaskich. Jego ostatnia sztuka, wystawiona z powodzeniem w Moskwie pt. „W takt szmeru twoich rzeź” jest ostrą satyrą na stosunki panujące w Ameryce.

23 N. Tichonow, poeta — nagroda za cykl wierszy „Gruzinska wiosna”.

24 A. Markow, tokarz fabryki „Czerwony proletariusz”, premię otrzymał za przyspieszenie metod produkcji i zastosowanie nowych metod cięcia metali.

25 S. Iliuszyn, konstruktor samolotów. W czasie ostatniej wojny skonstruował szereg modeli samolotów, które odegrały dużą rolę na froncie. Ostatnim jego dziełem jest IL-12, jeden z najszybszych samolotów pasażerskich świata. W samoloty Iliuszyna jest wyposażone odrodzone lotnictwo polskie.

26 P. Bykow, tokarz moskiewskiej fabryki frezarek, pracując czterema wiertłami przy zastosowaniu nowych metod pracy wypełnił 18 rocznych norm.

27 Lubow Orłowa. Popularna aktorka radziecka filmowa o niezwykle wszechstronnym talencie. Jest również znakomitą pieśniarką. Znana polskiej publiczności z filmów: „Świat się śmieje”, „Cyryl”, „Wolga — Wolga”, „Wiosna” i wielu innych. Nagrodzona medalem za najlepszą kreację kobiecą na VIII Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Wenecji. Żona reżysera Aleksandra.

28 Eugeniusz Tarle, historyk radziecki, specjalizuje się w dziejach Rewolucji Francuskiej i wieku XIX oraz w rozwoju klasy robotniczej w epoce kapitalistycznej. Autor biografii Napoleona i Talleyranda, świetny publicysta. Jest doktorem honoris causa Uniwersytetów w Londynie i Algierze. Nagrodę Stalina otrzymał za „Wojnę Krymską” i „Historię dyplomacji”. Ostatnio wydano po polsku jego „Napoleona”.

29 Abraham Alichanow i Artemi Alichanian. Bracia, fizycy, członkowie Armeńskiej Akademii Nauk. Odkryli podczas badania promieni kosmicznych tak zwane waritrony, czyli cząstki o zmiennej masie. Odkrycie to stanowi nadzwyczaj duży i ważny krok naprzód w nauce o budowie jądra atomowego.

30 G. Bortkiewicz, tokarz leningradzkiej fabryki maszyn im. J. M. Swierdłowa. Premię otrzymał za przyspieszenie metod pracy i stworzenie nowej metody szybkiego cięcia metali.

7

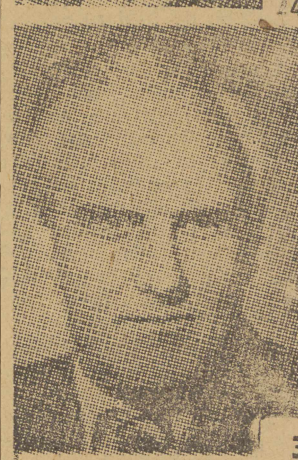
26

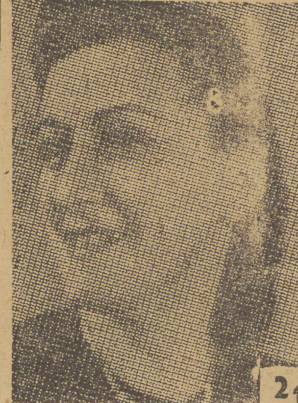
2

24

3

21

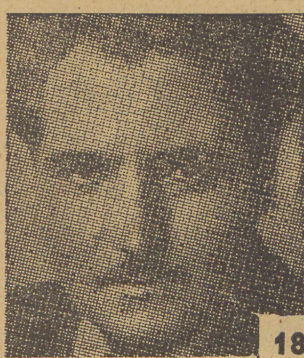
Laureaci w laboratoriach i przy warsztatach. 1. Wręczenie dyplomu „Laureata Nagrody Stalinowskiej” zasłużonej artystce Teatru Dramatycznego w Moskwie E. Ryżowej. 2. Akademik Trofim Łysienko, następca i kontynuator prac wielkiego Mieczysława, mówi przez radio o najnowszych osiągnięciach w dziedzinie uodpornienia herbaty na zimno. 3. Z zapartym tchem słuchają przemówienia Łysienki studenci wyższych uczelni. 4. Laureat Nagrody Stalinowskiej dr med. D. Arapow w sali operacyjnej. 5. Inżynier E. Filistrowa tłumaczy robotnikom nowy sposób stosowania tlenu w piecach martenowskich.

16

17

18

19

20

Ludzie radzieccy LAUREACI NAGRODY

11 W. Helfreich — architekt, autor projektu niebotyków w Moskwie. Nagrodę otrzymał za opracowanie projektu 20-piętrowego bloku budynków administracyjnych w Moskwie.

12 Mikołaj Czerkasow, najlepszy radziecki artysta filmowy o uderzającej ekspresji dramatycznej i szerokiej skali aktorskiej. Odtwórca głównych ról w wielkich filmach historycznych „Iwan Groźny”, „Aleksander Newski” oraz w szeregu komedii współczesnych.

13 Aleksander Fiediejew, Przew. Związku Pisarzy Radzieckich, czołowy przedstawiciel realizmu socjalistycznego, autor powieści „Kłeska” i „Ostatni z Udege”. Nagrodę zaważcza „Młodej Gwardii” — po wybitniejszą powieść ostatnich lat; w Polsce znane z wspaniałego filmu o tej samej nazwie i z przerobki scenicznej, zaprezentowanej publiczności przez Moskiewski Teatr Akademicki podczas jego występów gościnnych. O powodzeniu Fiediejewa świadczy fakt, że do-

Nagroda stalinowska jest najwyższym odznaczeniem państwowym Związku Radzieckiego w dziedzinie nauki, kultury i sztuki. Została ona ustanowiona uchwałą Rady Najwyższej ZSRR w roku 1939 ku uczczeniu 60 rocznicy urodzin Stalina. Wraz z tytułem „Laureata Nagrody Stalinowskiej” przewiduje ona premie pieniężne w wysokości od 100 do 200 tys. rubli.

Nagroda Stalinowska jest przyznawana corocznie. W latach od 1939—1948 — 3.678 działaczy nauki, techniki, literatury i sztuki otrzymało zaszczytny tytuł „Laureata Nagrody Stalinowskiej”. Pośród pierwszych odznaczonych były takie nazwiska, jak: akademik Wawilow, przewodniczący Akademii Nauk ZSRR, znakomity historyk Tarle i powieściopisarz Arkadiusz Pierwencew, ale było również nazwisko prostego chłopca, Jegora Jeżowa, czabana (pastucha) kolchozowego z kolchozu „Czerwony Październik” na podgórzni Altaju.

Już pierwszy podział premii pokazał, po jakiej linii pójde przyznawanie najwyższej nagrody państwo-

tychczasowy nakład wszystkich jego utworów osiągnął 8 076 tys. egz. Brał udział w Kongresach Pokojowych we Wrocławiu i Paryżu, a wygłoszone tam przemówienia odbiły się szerokim echem na całym świecie.

14 Pasza Angielina jest pierwszą traktorzystką radziecką, bez przesady rzecz można — najbardziej popularną kobietą w ZSRR. Gdy w kolchozach ukraińskich zaczęto wprowadzać traktory, mechanizując pra-

cę chłopca — młoda dziewczyna Pasza Angielina zapisała się na kurs traktorzystów razem z chłopakami i innymi kierownikami traktorów. Gdy wojska hitlerowskie napadły na Związek Radziecki, Pasza Angielina ze swą bratnią traktorzystką została ewakuowana w głąb kraju do Kazachstanu.

w służbie pokoju STALINOWSKIEJ

wej w ZSRR i jakie osiągnięcia Rząd Radziecki ocenia jako najważniejsze dla kraju i narodu.

Swe fantastyczne wprost sukcesy nauka radziecka zawdzięcza siłom i sile przekonania swych przedstawicieli, żelaznej konsekwencji w realizowaniu swego światopoglądu — materializmu dialektycznego i historycznego oraz żelaznej konsekwencji w walce o pokój. Cechy te reprezentują laureaci Nagrody Stalinowskiej — naukowcy radzieccy, ale cechy te reprezentują również setki prostych ludzi, szarych robotników i chłopów, odznaczonych tym zaszczytnym tytułem.

W twórczej pracy naukowej w ZSRR biorą bezpośredni udział nie tylko uczeni. Nauka wysłała z murów instytucji Akademii i Uniwersytetów na pola, do fabryk, do kopalń. Nauka stała się dorobkiem prostych ludzi — praktyków i nowatorów rolnictwa i produkcji przemysłowej. Wśród laureatów Nagrody Stalinowskiej jest wielu pisarzy, artystów i działaczy kulturalnych.

rekorды stachanowskie, pracowała metodycznie, systematycznie, fachowo, służąc radą i pomocą techniczną innym kierownikom traktorów. Gdy wojska hitlerowskie napadły na Związek Radziecki, Pasza Angielina ze swą bratnią traktorzystką została ewakuowana w głąb kraju do Kazachstanu.

Tam pracowała dalej, podnosząc stale wydajność ziemi, bijąc swe własne rekordy.

Pasza dzięki wytrwałej pracy zdobyła dyplom technika-traktorzysty i została kierowniczką Stacji Maszynowo-Traktorowej. Nagroda Stalinowska została już przyznana za pracę racjo-

nalizatorską i za przyczynienie się do mechanizacji pracy rolnej.

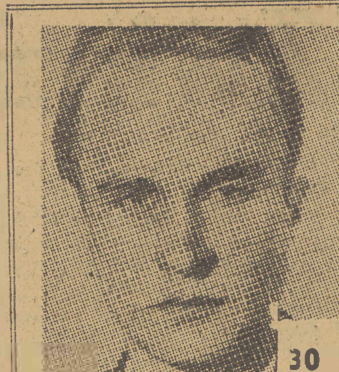
15 Włodzimierz Filatow, światowej sławy okulista, dyrektor kliniki chorób oczu w Odessie, twórca metody przeszczepiania rogówki. Przywrócił wzrok przeszło 1 000 osobom, a jego uczniowie wykonali około 700 operacji, przeważnie u dzieci. Filatow jest autorem 270 prac naukowych, dzięki którym udoskonalił metody przeszczepiania rogówki całemu światu.

16 Wsiewołod Pudowkin, Obok Eisensteina największy radziecki reżyser filmowy, specjalizuje się w filmach monumentalnych i historycznych. Sławę przyniosła mu „Matka” według znanej powieści Gorkiego i „Burza nad Azją”. Ostatnio reżyserował „Admirała Nachimowa”.

17 Aleksy Stachanow, Górnik, pierwszy racjonalizator robotniczy ZSRR. Pracując w kopalni donieckiej „Centralna-Irmine” osiągnął fantastyczne rezultaty w wydajności pracy, dzięki zastosowaniu maksymalnej racjonalizacji. Inicjator ruchu, który ogarnął wkrótce cały kraj i wzór polskich racjonalizatorów.

18 Konstanty Simonow, poeta. Premia za tom poezji „Przy jaciele i wrogowie”. Utwory jego osiągnęły ogromny nakład 13 355 tys. egzemplarzy.

19 Wiera Mucina, jest najwybitniejszą rzeźbiarką w Związku Radzieckim. Specjalizuje się w rzeźbie monumentalnej i portrecie. Szeroka

sławę przyniosła jej grupa „Robotnik i kolchoźnica”, która zdobyła szczyt pawillonu radzieckiego na wystawie światowej w Paryżu w roku 1937.

20 Aram Chaczaturian, Ormianin. Twórca baletu „Gajana”, opartego na tematyce ludowej, symfonii II symfonii koncertu fortepianowego i wielu innych utworów. Jeden z najsłynniejszych kompozytorów współczesnych. Był kilkakrotnie w Polsce.

21 N. Ramiszwilli, Zasłużona artystka Gruzińskiej SRR. Za mistrzowskie wykonanie swej partii w zespole tanecznym.

22 Sergiusz Obrazow — twórca i kierownik Państwowego Centralnego Teatru Kukiełek w Moskwie, który reprezentuje najwyższą w tej dziedzinie klasę światową. Siła teatru Obrazowa polega nie na jego wartości plastycznej, lecz na prawdziwie psychologicznych postaciach, kukiełki wywołują tak wstrząsającą tragedię, jak i huragan śmiechu. Obrazow jest również teoretykiem teatru. Występował w Polsce przed rokiem.

Repertuar jego jest niezwykle bogaty; od bajek Gogola do sztuk dramatycznych i rewii aktualnych. Obrazow przeszedł niedawno do szturmu satyrycznych na stosunki w krajach anglosaskich. Jego ostatnia sztuka, wystawiona z powodzeniem w Moskwie pt. „W rękach smierci twoich rzeszy” jest ostrą satyrą na stosunki panujące w Ameryce.

28 Eugeniusz Tarle, historyk radziecki, specjalizuje się w dziejach Rewolucji Francuskiej i wieku XIX oraz w rozwoju klasy robotniczej w epoce kapitalistycznej. Autor biografii Napoleona i Talleyranda, świetny publicysta. Jest doktorem honoris causa Uniwersytetów w Londynie i Algierze. Nagrodę Stalina otrzymał za „Wojnę Krymską” i „Historię dyplomacji”. Ostatnio wydano po polsku jego „Napoleona”.

29 Abraham Aliechanow i Artemi Aliechanian, Bracia, fizycy, członkowie Armeńskiej Akademii Nauk. Odkryli podczas badania promieni kosmicznych tak zwane wariony, czyli cząstki o zmiennej masie. Odkrycie to stanowi nadzwyczaj duży i ważny krok naprzód w nauce o budowie jądra atomowego.

30 G. Bortkiewicz, tokarz leningradzkiej fabryki maszyn im. J. M. Swierdowa. Premię otrzymał za przyspieszenie metod pracy i stworzenie nowej metody szybkiego cięcia metali.

Laureaci w laboratoriach i przy warsztatach. 1. Wzięcie dyplomu „Laureata Nagrody Stalinowskiej” zasłużonej artystce Teatru Dramatycznego w Moskwie E. Rytowej. 2. Akademik Trofim Lysienko, następca i kontynuator prac wielkiego Mucurina, mówi przez radio o najnowszych osiągnięciach w dziedzinie uodpornienia herbaty na zimno. 3. Z zapartym tchem słuchając przemówienia Lysienki studenci wyższych uczelni. 4. Laureat Nagrody Stalinowskiej dr med. D. Arapow w sali operacyjnej. 5. Inżynier E. Filistrowa tłumaczy robotnikom nowy sposób stosowania tlenu w piecach martenowskich.

1 Tamara Chanum. Artystka ludowa Uzbekistanu, znakomita odtwórczyni pieśni i tańców ludowych. Specjalizuje się w folklorze Azji Środkowej, ale nie mniej świetnie śpiewa nasze „Umar! Macie, umari!”. Dobrze znana i podziwiana także w Polsce podczas swych występów w bieżącym roku.

2 Lew Oborin jest bardzo popularną postacią w Polsce. Usłyszałszy o nim po raz pierwszy, gdy w r. 1927 jako dwudziestoletni muzyk przybył na pierwszy Międzynarodowy Konkurs Chopinowski w Warszawie i zdobył I nagrodę. Zdobył tę samą nagrodę po raz drugi krótko przed wojną. Lew Oborin koncertował kilkakrotnie w całej Polsce i nawiązał miłośnicy muzyki mieli możliwość obserwować jak rozwijał się i dochodził do poziomu najwyższej światowej klasy pianistycznej ten niepospolity talent.

W pierwszym powojennym Międzynarodowym Konkursie Chopinowskim w Warszawie Lew Oborin już jako profesor Konserwatorium Moskiewskiego i laureat Nagrody Stalinowskiej zasiadł w jury obok drugiego wybitnego muzyka radzieckiego Serebriakowa. Tym razem Konkurs Chopinowski stał się widowiskiem sukcesów uczniów Oborina — Belli Dawidowicz i Jerzego Murawlewa.

Podczas ostatniej jego był nocy w Poznaniu, po koncercie w auli UP mieliśmy możliwość zamienić kilka słów z wybitnym pianistą. Lew Oborin wyraził swą radość z powodu niezwykłego rozwoju talentów wśród młodego pokolenia naszych muzyków. „Ten burzliwy rozwój młodych talentów i warunki, jakie państwo nasze stworzyło dla uczących się artystów — są u was czymś zupełnie nowym — powiedział wówczas. — Są one rękomią waszych wielkich osiągnięć na przyszłość i cieszą niewymownie nas — waszych przyjaciół radzieckich”.

Laureaci w laboratoriach przy pracy: 1. Inżynier-architekt Helfreich, autor projektu niebotycznych domów w Moskwie objaśnia makietę 20-piętrowego gmachu przy ul. Smoleńskiej swym asystentowi i słuchaczom akademii. 2. Laureat Nagrody Stalinowskiej robotnica W. Chisanowa sprawdza praktyczne zastosowanie swego wynalazku w dziedzinie galwanizacji drutów. 3. W. Jelinar został nagrodzony za systematyczne wprowadzenie ulepszeń w pracy działu stolarskiego swej fabryki. 4. W. Marmorestein naczelny inżynier fabryki „Sierp i Młot”. 5. Akademik Wawilow przewodniczący Akademii Nauk ZSRR — jeden z pierwszych laureatów Nagrody Stalinowskiej. 6. Prof. Konserwatorium Moskiewskiego Lew Oborin zasiada w jury Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego w Warszawie.

Imię Lwa Oborina jest nam szczególnie bliskie ze względu na rolę, jaką odegrał w dziele zbliżenia kulturalnego między Polską i ZSRR. Jest on jednym z czołowych ambasadorów idei przyjaźni naszych narodów.

3 N. Ugołkow. Otrzymał premię za przyspieszenie metod produkcji i poważne wzmocnienie wydajności. Pracuje jako tokarz w fabryce „Czerwony Proletariusz”.

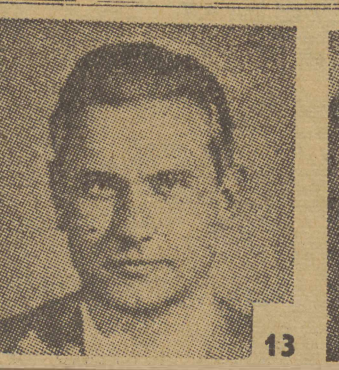
4, 5, 6 Młodzi artyści radzieccy Sergiusz Gurzo, Ina Makarowa i Włodzimierz Iwanow stworzyli w filmie „Młoda Gwardia” doskonałe kreacje bohaterów komunistów, walczących z wrogiem na okupowanych terenach Ukrainy. Za przekonującą i pełną wyrazu gre odznaczonych zostali Nagrodą Stalinowską.

7 Ija Erenburg, świetny satyryk, autor ponad 50 tomów błyskotliwych noweli, powieści obyczajowych, społeczno-politycznych. Jego powieści od „Julio Jurenlito” do ostatnich „Upadek Paryża”, „Nawałnica”, „Burza” — uzyskały światowy rozgłos. Poza tym doskonały publicysta, autor kilkuset artykułów, które szczególnym powodzeniem cieszyły się wśród żołnierzy radzieckich w czasie ostatniej wojny.

8 G. Ilin, dyrektor fabryki „Sierp i Młot”, dzięki dobrej organizacji pracy wysunął swoją fabrykę na czołowe miejsce w kraju.

9 B. Polewoj — pisarz, dał „My — ludzie radzieccy”. Autor „Opowieści o prawdziwym człowieku”, spopularyzowanej w Polsce przez film o tej samej nazwie.

10 W. Chisanowa, technik — brygadiera komunistycznej młodzieży w moskiewskiej fabryce lamp elektrycznych. Premia za wypracowanie nowych metod pracy.

15

w służbie pokoju STALINOWSKIEJ

wej w ZSRR i jakie osiągnięcia Rząd Radziecki ocenia jako najważniejsze dla kraju i narodu.

Swe fantastyczne wprost sukcesy nauka radziecka zawdzięcza siłom i sile przekonania swych przedstawicieli, żelaznej konsekwencji w realizowaniu swego światopoglądu — materializmu dialektycznego i historycznego oraz żelaznej konsekwencji w walce o pokój. Cechy te reprezentują laureaci Nagrody Stalinowskiej — naukowcy radzieccy, ale cechy te reprezentują również setki prostych ludzi, szarych robotników i chłopów, odznaczonych tym zaszczytnym tytułem.

W twórczej pracy naukowej w ZSRR biorą bezpośredni udział nie tylko uczeni. Nauka wysłała z murów instytucji Akademii i Uniwersytetów na pola, do fabryk, do kopalń. Nauka stała się dorobkiem prostych ludzi — praktyków i nowatorów rolnictwa i produkcji przemysłowej. Wśród laureatów Nagrody Stalinowskiej jest wielu pisarzy, artystów i działaczy kulturalnych.

rekorды stachanowskie, pracowała metodycznie, systematycznie, fachowo, służąc radą i pomocą techniczną innym kierownikom traktorów. Gdy wojska hitlerowskie napadły na Związek Radziecki, Pasza Angielina ze swą bratnią traktorzystką została ewakuowana w głąb kraju do Kazachstanu.

Tam pracowała dalej, podnosząc stale wydajność ziemi, bijąc swe własne rekordy.

Pasza dzięki wytrwałej pracy zdobyła dyplom technika-traktorzysty i została kierowniczką Stacji Maszynowo-Traktorowej. Nagroda Stalinowska została już przyznana za pracę racjo-

nalizatorską i za przyczynienie się do mechanizacji pracy rolnej.

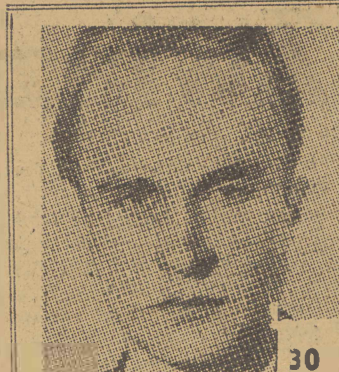
15 Włodzimierz Filatow, światowej sławy okulista, dyrektor kliniki chorób oczu w Odessie, twórca metody przeszczepiania rogówki. Przywrócił wzrok przeszło 1 000 osobom, a jego uczniowie wykonali około 700 operacji, przeważnie u dzieci. Filatow jest autorem 270 prac naukowych, dzięki którym udoskonalił metody przeszczepiania rogówki całemu światu.

16 Wsiewołod Pudowkin, Obok Eisensteina największy radziecki reżyser filmowy, specjalizuje się w filmach monumentalnych i historycznych. Sławę przyniosła mu „Matka” według znanej powieści Gorkiego i „Burza nad Azją”. Ostatnio reżyserował „Admirała Nachimowa”.

17 Aleksy Stachanow, Górnik, pierwszy racjonalizator robotniczy ZSRR. Pracując w kopalni donieckiej „Centralna-Irmine” osiągnął fantastyczne rezultaty w wydajności pracy, dzięki zastosowaniu maksymalnej racjonalizacji. Inicjator ruchu, który ogarnął wkrótce cały kraj i wzór polskich racjonalizatorów.

18 Konstanty Simonow, poeta. Premia za tom poezji „Przy jaciele i wrogowie”. Utwory jego osiągnęły ogromny nakład 13 355 tys. egzemplarzy.

19 Wiera Mucina, jest najwybitniejszą rzeźbiarką w Związku Radzieckim. Specjalizuje się w rzeźbie monumentalnej i portrecie. Szeroka

sławę przyniosła jej grupa „Robotnik i kolchoźnica”, która zdobyła szczyt pawillonu radzieckiego na wystawie światowej w Paryżu w roku 1937.

20 Aram Chaczaturian, Ormianin. Twórca baletu „Gajana”, opartego na tematyce ludowej, symfonii II symfonii koncertu fortepianowego i wielu innych utworów. Jeden z najsłynniejszych kompozytorów współczesnych. Był kilkakrotnie w Polsce.

21 N. Ramiszwilli, Zasłużona artystka Gruzińskiej SRR. Za mistrzowskie wykonanie swej partii w zespole tanecznym.

22 Sergiusz Obrazow — twórca i kierownik Państwowego Centralnego Teatru Kukiełek w Moskwie, który reprezentuje najwyższą w tej dziedzinie klasę światową. Siła teatru Obrazowa polega nie na jego wartości plastycznej, lecz na prawdziwie psychologicznych postaciach, kukiełki wywołują tak wstrząsającą tragedię, jak i huragan śmiechu. Obrazow jest również teoretykiem teatru. Występował w Polsce przed rokiem.

Repertuar jego jest niezwykle bogaty; od bajek Gogola do sztuk dramatycznych i rewii aktualnych. Obrazow przeszedł niedawno do szturmu satyrycznych na stosunki w krajach anglosaskich. Jego ostatnia sztuka, wystawiona z powodzeniem w Moskwie pt. „W rękach smierci twoich rzeszy” jest ostrą satyrą na stosunki panujące w Ameryce.

28 Eugeniusz Tarle, historyk radziecki, specjalizuje się w dziejach Rewolucji Francuskiej i wieku XIX oraz w rozwoju klasy robotniczej w epoce kapitalistycznej. Autor biografii Napoleona i Talleyranda, świetny publicysta. Jest doktorem honoris causa Uniwersytetów w Londynie i Algierze. Nagrodę Stalina otrzymał za „Wojnę Krymską” i „Historię dyplomacji”. Ostatnio wydano po polsku jego „Napoleona”.

29 Abraham Aliechanow i Artemi Aliechanian, Bracia, fizycy, członkowie Armeńskiej Akademii Nauk. Odkryli podczas badania promieni kosmicznych tak zwane wariony, czyli cząstki o zmiennej masie. Odkrycie to stanowi nadzwyczaj duży i ważny krok naprzód w nauce o budowie jądra atomowego.

30 G. Bortkiewicz, tokarz leningradzkiej fabryki maszyn im. J. M. Swierdowa. Premię otrzymał za przyspieszenie metod pracy i stworzenie nowej metody szybkiego cięcia metali.

Laureaci w laboratoriach i przy warsztatach. 1. Wzięcie dyplomu „Laureata Nagrody Stalinowskiej” zasłużonej artystce Teatru Dramatycznego w Moskwie E. Rytowej. 2. Akademik Trofim Lysienko, następca i kontynuator prac wielkiego Mucurina, mówi przez radio o najnowszych osiągnięciach w dziedzinie uodpornienia herbaty na zimno. 3. Z zapartym tchem słuchając przemówienia Lysienki studenci wyższych uczelni. 4. Laureat Nagrody Stalinowskiej dr med. D. Arapow w sali operacyjnej. 5. Inżynier E. Filistrowa tłumaczy robotnikom nowy sposób stosowania tlenu w piecach martenowskich.

21

32 LATA NA STRAŻY POKOJU

„Wojna europejska, która w ciągu dziesięcioleci przygotowywały rządy i partie burżuazyjne wszystkich krajów, wybuchła. Wzrost zbrojeń, krańcowe zaostrezenie walki o rynki w epoce najnowszego imperialistycznego stadium rozwoju kapitalizmu krajów przodujących, interesy dynastyczne najbardziej zacofanych wschodnio-europejskich monarchii z konieczności doprowadziły do tej wojny.

Podbój ziem i ujarzmienie narodów obcych, zrujnowanie narodu konkurującego, grabież jego bogactw, odwrócenie uwagi mas pracujących od wewnętrznych kryzysów politycznych Rosji, Niemiec, Anglii i innych krajów, powołanie i nacjonalistyczne otumanianie robotników oraz wywołanie ich awangardy w celu osłabienia rewolucyjnego ruchu proletariatu — oto jedyna rzeczywista treść, znaczenie i sens współczesnej wojny.

Na socjaldemokrację przede wszystkim spada obowiązek ujawnienia tego prawdziwego znaczenia wojny i bezwzględniego zdemaskowania kłamstwa, sofizmów i „patriotycznych” frazesów, szerzonych przez klasy panujące przez obszarników i burżuazję w obronę wojny.

(W. Lenin „Wojna a socjaldemokracja rosyjska” 1 listopada 1914 r.).

„Rząd robotniczy i chłopski, utworzony przez rewolucję 24—25 października i opierający się na Radach Delegatów Robotniczych, Żołnierskich i Chłopskich, proponuje wszystkim narodom biorącym udział w wojnie i ich rządów natychmiastowe rozpoczęcie rokowań w sprawie spraw edukacji, demokratycznego pokoju.

„za pokój, sprawiedliwy czyli demokratyczny... rząd uważa natychmiastowy pokój, bez aneksji (tj. bez zabioru cudzej ziemi, bez przyłączania przemocą obcych narodowości) i bez kontrybucji.

„Rząd Radziecki bynajmniej nie uważa wyżej wymienio-

nych warunków pokoju za ultimatywne, to znaczy, zgadza się na rozpatrzenie wszystkich innych warunków pokoju, nalegając jedynie na możliwie szybkie zgłoszenie ich przez którąkolwiek ze stron wojujących i domagając się zupełnej ich jasności, bezwzględnej wyrzeczenia się wszelkiej tajemnicy przy wysuwaniu warunków pokoju”.

(„Odezwa do ludów i rządów wszystkich krajów wojujących” 26 października 1917 r.).

„Jakie są nasze zadania?

„Zadanie polega na tym, aby postawić pod przegię wszystkich tych działaczy ruchu robotniczego, którzy uważają groźbę nowej wojny za „wymysł”, którzy usypiają robotników pacyfistycznym gąsieniem, którzy zamykają oczy na to, że burżuazja przygotowuje nową wojnę, ponieważ ci ludzie chcą, aby wojna zakończyła robotników zniewolenia.

Zadanie polega na tym, aby Rząd Radziecki nadal prowadził twardo i niezachwianie politykę pokoju, politykę pokojowych stosunków, nie bacząc na prowokacyjne wysiłki naszych wrogów nie bacząc na zadrastanie naszego prestiżu.

Drażnią nas i będą drażnić prowokatorzy z wrogiego obozu, twierdząc, że nasza pokojowa polityka tłumaczy się naszą słabością, słabością naszej armii. Oburza to niekiedy któregoś z naszych towarzyszy, ekonomicznych ulecek prowokacji i żądających zastosowania „stanowczych” środków.

Jest to słabość nerwów. Jest to brak hartu. My nie możemy i nie powinniśmy tańczyć tak, jak zagrają nasi przeciwnicy. My musimy krocząc po swojej drodze, bronić sprawy pokoju, demaskując grabieżcze zamiary naszych wrogów i przedstawiając ich jako podległych wojennych. Albowiem tylko taka polityka może dać nam możliwość zespolic mas pracujące ZSRR w jeden wojenny oboz, jeśli wrog narzuci nam wojnę, a

Związek Radziecki prze całego świata

ściślej, gdy wróg narzuci nam wojnę”.

(J. Stalin „Uwagi na tematy aktualne” — 28 lipca 1927 r.).

„Związek Radziecki zamianował w Lidze Narodów na przykładzie jednego z państw mniejszych — Abisynii — swą wierność zasadzie niezawisłości i równoprawności narodowego wszystkich państw.

Związek Radziecki wykorzystał również swój udział w Lidze Narodów dla praktycznego przeprowadzenia swej polityki wobec imperialistycznego agresora”.

(Z przemówienia W. Mołotowa na sesji Centr. Kom. Wyk. w dniu 10 stycznia 1936 r.).

„Nie mamy i nie możemy mieć takich celów w wojnie, jak zagarnięcie cudzych terytoriów, podbicie obcych narodów, niezależnie od tego, czy chodzi o narody i terytoria Europy, czy o narody i terytoria Azji, nie wyłączając Iranu. Naszym pierwszym celem jest wywołanie spodu niemieckiego jarzma faszystowskiego naszych terytoriów i naszych narodów.

Nie mamy i nie możemy mieć takich celów w wojnie jak narzucenie swej woli i swego ustroju słowiańskim i innym ujarzmionym narodom Europy, oczekującym pomocy od nas. Naszym celem, jest przyjsię z pomocą tym narodom w ich walce wyzwoleniczej przeciwko tyranii hitlerowskiej, by dać im potem całkowitą możliwość swobodnego urzędowania się tak jak zechcą”.

(J. Stalin — Z referatu wygłoszonego w XXIV Rocznicę Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej w dniu 6 listopada 1941 r.).

„Wraz z naszymi sprzymierzeńcami będziemy musieli:

1. wyzwolić narody europejskie od zaborców faszystowskich i udzielić im pomocy przy odbudowie ich państw narodowych, rozczłonkowanych przez ciemiężców faszystowskich;

2. dać wyzwolonym narodom Europy pełne prawo do swobodnej decydowania samym o swym ustroju państwowym;

3. poczynić kroki ku temu, by wszyscy zbrodniarze faszystowskiej, sprawcy obecnej wojny i cierpienia narodów, niezapłacone od tego, w jakim kraju się ukryją, ponieśli surową karę i odpowiedzialność za wszystkie popełnione przez siebie zbrodnie;

4. wprowadzić w Europie taki stan rzeczy, który by wykluczał całkowicie możliwość nowej agresji Niemiec;

5. osiągnąć trwałą gospodarczą polityczną i kulturalną współpracę narodów Europy, opartą na wzajemnym zaufaniu i wzajemnej pomocy, w celu odbudowy gospodarki i kultury zniszczonej przez Niemców.

(J. Stalin — Z referatu wygłoszonego w XXVI Rocznicę Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej dnia 6 listopada 1943 r.).

„Wygrać wojnę z Niemcami — znaczy to spełnić wielką mi-

sę historyczną. Ale wygranie wojny nie oznacza jeszcze zapewnienia narodom trwałego pokoju i niezawodnego bezpieczeństwa w przyszłości. Zadanie polega nie tylko na tym, żeby wygrać wojnę, lecz również na tym, żeby uniemożliwić rozpoczęcie się nowej agresji i nowej wojny, jeżeli nie na zawsze, to w każdym razie na długi okres czasu.

„Dla osiągnięcia tego celu istnieje prócz całkowitego rozbrojenia narodów agresywnych tylko jeden środek: stworzenie specjalnej organizacji obrony pokoju i zapewnienia bezpieczeństwa, składającej się z przedstawicieli miłujących wolność narodów, oddanych do dyspozycji organu kierującego

tą organizacją, minimalnie niezbędnej ilości sił zbrojnych, potrzebnej do zapobieżenia agresji i zobowiązania tej organizacji w razie konieczności do niezwłocznego zastosowania tych sił zbrojnych w celu zapobieżenia lub zlikwidowania agresji i ukarania winowajców agresji.”

(J. Stalin — Z referatu w XXVII Rocznicę Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej — w dniu 6 listopada 1944 r.).

„Broniąc słusznych interesów Związku Radzieckiego oraz zasad przyjaźni i współpracy z innymi krajami demokratycznymi i przeciw stawia-

jąc się imperialistycznym zakusom reakcyjnym niezależnie od tego z jakiej strony pochodzą — Związek Radziecki jest całkowicie pewny słuszności swej polityki, zmierzającej do obrony sprawy pokoju i postępu ludzkości.”

(Z oświadczenia W. Mołotowa w sprawie Konferencji Paryskiej — dnia 27 maja 1946 r.).

„Co się zaś tyczy Związku Radzieckiego, to jego polityka w stosunku do ONZ jest polityką wzmocnienia tej organizacji, polityką rozszerzenia i umocnienia międzynarodowej współpracy, polityką nieugiętego i konsekwentnego prze-

KRAJ SOCJALIZMU

„Masy ludowe widzą, że Związek Radziecki jest jedynym krajem, prowadzącym walkę przeciwko nowej wojnie. Sympatyzują one dlatego z władzą radziecką, gdyż jest ona chorą zym pokój, wierną ostoją przeciwko wojnie.” (Stalin w 1924 r.)

Kiedy Rewolucja Październikowa rozwinęła swe zwycięskie sztandary — reszta świata wyla się w wojnę, prowadzonej przez drapieżny imperializm. I oto młoda władza radziecka, jako pierwsze zadanie dla narodów, mordujących się za interesy klik imperialistycznych, obwieściła już w dniu 7. 10. 1917 r. „Dekret o Pokoju”. Z Leningradu zwrócono się bezpośrednio do walczących narodów:

Podstawy polityki międzynarodowej ZSRR

Na jakich podstawach opiera się polityka międzynarodowa Związku Radzieckiego. Sformułował ją towarzysz Józef Stalin wyrażając to w referatach na 17 i 18 zjeździe WKP(b).

„W warunkach przedwojennego szaleń, który ogarnął szereg krajów — mówił towarzysz Stalin — 26 stycznia 1934 roku — ZSRR w ciągu tych lat trwał dalej mocno i niezachwianie na swoich pozycjach pokojowych, walcząc z niebezpieczeństwem wojny, walcząc o zachowanie pokoju, idąc na rękę tym krajom, które w ten czy inny sposób są za utrzymaniem pokoju, demaskując i zrywając maskę z tych, którzy przygotowują, prowokują wojnę”.

W pięć lat później, dnia 10 marca 1939 roku, a więc na kilka miesięcy przed wybuchem nowej wojny, towarzysz Stalin mówił:

„Polityka zagraniczna Związku Radzieckiego jest jasna i zrozumiała:

1. Jesteśmy zwolennikami pokoju i wzmocnienia rzeczowych stosunków ze wszystkimi krajami, stojmy i będziemy stać na tym stanowisku, jeśli kraje te będą przestrzegały takich samych stosunków ze

Związkiem Radzieckim, jeśli nie będą one usiłowały naruszyć interesów naszego kraju.

2. Jesteśmy zwolennikami pokojowych, bliskich i dobrych stosunków sąsiedzkich ze wszystkimi krajami ościennymi, posiadającymi wspólną granicę z ZSRR, stojmy i będziemy stać na tym stanowisku, jeśli kraje te będą przestrzegały takich samych stosunków ze Związkiem Radzieckim, jeśli nie będą usiłowały naruszyć bezpośrednio lub pośrednio interesów całości i nietykalności granic państwa radzieckiego.

3. Stojmy na stanowisku popierania narodów, które padły ofiarą napadów i walczą o niepodległość swej ojczyzny.

4. Nie boimy się groźb ze strony napastników i gotowi jesteśmy odpowiedzieć podwójnym ciosem na każdy cios podlegający wojennym, usiłującym pogwałcić nietykalność granic radzieckich.

Taka jest polityka zagraniczna Związku Radzieckiego.

Wszystkie posunięcia radzieckie, wynikające z tej zasadniczej polityki pokojowej i zmierzające do utworzenia siły zdolnej przeciwstawić się i zahamować imperializm hitlerowski, były lekceważone i sabotowane przez

burżuazyjnych polityków zachodnio-europejskich i rząd sanacyjny w Polsce. A z dokumentów i pamiętników opublikowanych po wojnie wiemy dziś z całą dokładnością, że faszizm niemiecki nie zdecydowałby się na rozpętanie wojny, gdyby burżuazyjni politycy angielscy i francuscy oraz amerykańscy monopolisci nie prowadzili podwójnej gry, gdyby przyjęli propozycje radzieckie.

Stało się inaczej. Imperializm hitlerowski narzucił światu wojnę. Związki Radzieckiemu, który czynił wszystko, by do tej wojny nie dopuścić, przypadło teraz w udziale rozbić potęgę faszystowskiej i ocalenie kultury ludzkiej przed zagładą. Związek Radziecki wykonał to zadanie.

W wyniku zwycięskiej wojny z faszysmem pokojowa polityka Związku Radzieckiego stała się jeszcze bardziej zdecydowaną, jeszcze bardziej stanowczą.

Nazajutrz bowiem po zakończeniu wojny wystąpiły znów na arenie międzynarodowej siły, które nie zaprzestały zresztą swej działalności podczas wojny, a po wojnie jawnie poczęły macieć współpracę między na rodami i podżegać do nowej wojny. Siłami tymi rządzą kapitali monopolistyczni, przede wszystkim kapitali amerykański, który prowadzi politykę imperialistyczną, politykę zdążającą do zawiadnięcia światem.

Te siły postanowiły uczynić z ONZ narzędzie polityki imperialistycznej, a gdy zdecydowana polityka Związku Radzieckiego i krajów demokratycznych ludowych stanęła w poprzek ich planom, rozpoczęli politykę deptania i gwałcenia postanowień Karty Narodów Zjednoczonych, podważania autorytetu ONZ i montowania bloków agresji. Na linii tej polityki: leżało torpedowanie wniosków radzieckich w sprawie potępienia podlegaczy wojennych, w sprawie zakazu używania bomby atomowej i środków masowego niszczenia, w sprawie międzynarodowej kontroli energii atomowej, redukcji zbrojeń itd. Na tej linii również leżało deptanie układu poczdamskiego w sprawie Niemiec i tworzenie kadłuba

Obok: Kongres Pokojowy w Paryżu. Przemówienie powitalne wygłasza przy mikrofonie prof. Fryderyk Joliot-Curie.

Poniżej: Kongres Pokojowy w Pradze. Członkowie delegacji Korei Polskiej, górnik Kociuba i chłopka Cz. Kurkowska oraz Vietnamu

wodzi masom pracującym w walce o pokój

strzegania statutu i wprowadzania w życie jego zasad.

Wzmocnienie ONZ jest możliwe tylko na podstawie poszanowania politycznej i gospodarczej niezależności państwa, na podstawie poszanowania suwerenności i równości narodów a także konsekwentnego i bezwarunkowego przestrzegania jednej z najważniejszych zasad ONZ — zasady zgodności i jednomyślności wielkich mocarstw przy rozstrzyganiu ważniejszych zagadnień dotyczących zachowania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

(A. Wyszyński — z przemówienia na Generalnym Zgromadzeniu ONZ w dniu 18 września 1947 r.).

„Mamy wszystkie podstawy dla twierdzenia, że pakt północno-atlantyczny jest to wyłom w ONZ. Nie wolno nie uwzględnić, że w tym właśnie znalazło swój wyraz nieugięte dążenie kół rządzących USA i Wielkiej Brytanii do ostatecznego rozsadzenia i zniweczenia ONZ, która bądź co bądź powstrzymuje i przeszkadza nagiąć całkowicie do agresywnej polityki inne państwa i która nie może stać się niemyim narzędziem w rękach anglo-amerykańskiego bloku w realizowaniu polityki ustalenia w drodze gwałtu anglo-amerykańskiego panowania nad światem.

„Wobec takiej sytuacji Związek Radziecki musi jeszcze

energiczniej i jeszcze konsekwentniej toczyć walkę przeciwko wszystkim i wszelakim podlegaczom wojennym, przeciwko polityce agresji i rozpętywaniu nowej wojny, za powszechny, trwały, demokratyczny pokój”.

(Z oświadczenia Ministerstwa Spraw Zagranicznych ZSRR w sprawie paktu atlantyckiego — styczeń 1949 r.).

W ciągu ostatnich kilku lat rządy USA, Wielkiej Brytanii i Francji nie tylko nie wykonały powziętych przez nie zobowiązań w myśl porozumienia poczdamskiego, lecz naruszając bezpośrednio te zobowiąza-

nia, uprawiały politykę rozczłonkowania Niemiec i przewlekania wszelkimi sposobami zawarcia traktatu pokojowego z Niemcami, zrywając wspólne uchwały czterech mocarstw odnośnie demokratyzacji i demilitaryzacji Niemiec, finalizując obecnie uprawianie tej antydemokratycznej polityki utworzenia separatystycznego rządu zachodnio-niemieckiego, oddanego do rąk wczorajszych szlugałów reżimu hitlerowskiego.

Rząd Radziecki uważa za konieczne zwrócić uwagę na tę niezwykle poważną odpowiedzialność spadającą na rząd USA w związku z uprawianą przez Stany Zjednoczone Ameryki wspólnie z Wielką Brytanią i Francją polityką w Niemczech, która doprowadziła do utworzenia antyludowego, separatystycznego rządu w Bonn, wrogo ustosunkowanego do uchwał Konferencji Poczdamskiej w sprawie demokratyzacji i demilitaryzacji Niemiec oraz do zobowiązań, jakie nałożono na Niemcy, co jest nie do pogodzenia z interesami miłujących pokój narodów Europy”.

(Noty Rządu ZSRR do rządów USA, Wielkiej Brytanii i Francji z dnia 1 października 1949 r.).

„Utworzenie pokoju miłującej Niemieckiej Republiki Demokratycznej jest punktem zwrotnym w dziejach Europy. Nie ulega wątpliwości, że istnienie Niemiec demokratycznych i pokój miłujących obok istnienia miłującego pokój Związku Radzieckiego — wyklucza możliwość nowych wojen w Europie, kładzie kres przelewom krwi w Europie i uniemożliwia ujarzmienie krajów europejskich przez imperialistów świata.

„Jeśli te dwa narody wykażą swe zdecydowanie do walki o pokój z takim napięciem swych sił, z jakim prowadziły wojnę — to pokój w Europie uważać można za zapewniony.

„Możecie nie mieć wątpliwości, że krocząc po tej drodze i umacniając sprawę pokoju spotkacie się z wielkim zrozumieniem i czynnym poparciem wszystkich narodów świata”.

(Z pisma Generalissimusa Stalina do prezydenta Piecka i premiera Grotewohla z dnia 12 października 1949 r.).

„Minęły te czasy, kiedy imperialistom udawało się okłamywać masy i zachowywać tajemnicę, w jakiej rodziły się zbrodnicze wojny. Obecnie narody orientują się co do istoty planów agresorów i widzą jasno, że podlegaczom wojennym nie są tym panami losów świata za jakich chcą uchodzić; narody stamowia obecnie taką siłę, która potrafi obrócić w niwecz zbrodnicze plany imperialistów i obronić sprawę pokoju”.

(Z odezwy Wszechzwiązkowej Konferencji Zwolenników Pokoju w Moskwie do Stałego Komitetu Światowego Kongresu Zwolenników Pokoju do wszystkich uczestników ruchu w obronie pokoju we wszystkich krajach).

TWIERDZĄ POKOJU

wego państwa adenauerów i schumacherów jako bazy agresji uczestników paktu atlantyckiego przeciw krajom miłującym pokój, przede wszystkim przeciwko Związkowi Radzieckiemu.

Miliony prostych ludzi na straży pokoju

Ale sytuacja w świecie jest inna niż była przed wybuchem drugiej wojny światowej. Już na wiele lat przed 1939 rokiem towarzysze Stalin ostrzegał imperialistów, że po wojnie, którą wywołają nie dołączają się wielu rządów dawniej im powolnych. Siły pokoju są dziś wielokrotnie większe, niż były w 1939 roku, siły pokoju są większe niż:

1 Związek Radziecki nie tylko nie wyszedł osłabiony ze zwycięskiej wojny z faszyzmem, ale jeszcze bardziej wzmocniony. Powojenny plan pięcioletni przewidywał na rok 1950 przekroczenie poziomu produkcji przemysłowej w stosunku do ostatniego roku przedwojennego, rekordowego roku 1940 o 48 proc. Już w czerwcu 1949 przekroczono poziom produkcji z 1940 roku o 41 proc!

2 Masy ludowe wielu krajów Europy środkowej i wschodniej, dzięki zwycięstwu Armii Radzieckiej nad hitleryzmem, zdobyły obalając ustrój kapitalistyczny i weszły na drogę do socjalizmu, korzystając z przyjaznej pomocy i przykładu Wielkiego Kraju Socjalizmu.

3 Okupacja radziecka w Niemczech wschodnich umożliwiła złamanie głównych sił agresji niemieckiej — monopolistycznego kapitału i junkierstwa i pomogła niemieckim siłom postępowym w utworzeniu Niemieckiej Republiki Demokratycznej, która w programie swym na plan pierwszy wysunęła zjednoczenie Niemiec i współpracę z krajami miłującymi pokój, przede wszystkim ze Związkiem Radzieckim.

4 Siły ludowe w Chinach osiągnęły zdecydowane zwycięstwo nad agenturą imperializmu — Kuomintangiem i wprowadzają dyktaturę demokracji ludowej, przyłączając 475 milionowy naród do obozu pokoju.

5 Masy ludowe w krajach kapitalistycznych, klasa robotnicza i siły postępowe organizują się w światowym froncie pokoju, któremu przewodzi niezwykły Związek Radziecki i ostrzegają imperialistów, że jeśli pokuszają się napisać na kraj socjalizmu, to wystąpią one czynnie przeciwko imperialistom.

6 W krajach kolonialnych wzrasta się ruch narodo-wyzwoleńczy przeciwko imperialistom.

Państwo radzieckie, wzrastając stale potęgą, jest twierdzą pokoju, na której opierają swe nadzieje setki milionów ludzi miłujących postęp, pokój i wolność. Realistyczna, konsekwentna, pokojowa polityka ZSRR oparta jest na niewzruszonych zasadach ustalonych od samego początku istnienia państwa radzieckiego. Uzbrojone w niezawodny oręż marksizmu-leninizmu, prowadzone przez genialnego wodza towarzysza Stalina, państwo radzieckie jest czujne wobec awanturniczych planów imperialistycznych.

Fakt posiadania przez Związek Radziecki najnowocześniejszych środków technicznych, jakie daje dziś nauka, z energią atomową włącznie, krzyżuje plany imperialistów pragnących uczynić z bomby atomowej narzędzie szantażu politycznego.

ZSRR - nadzieja i opoka setek milionów

Tak w bardzo szerokim skrócie przedstawia się konsekwentna polityka pokojowa Związku Radzieckiego, od słynnego „Dekretu o Pokoju” do dni ostatnich.

Poprzez stanowisko w latach 1917—1924, kiedy władza

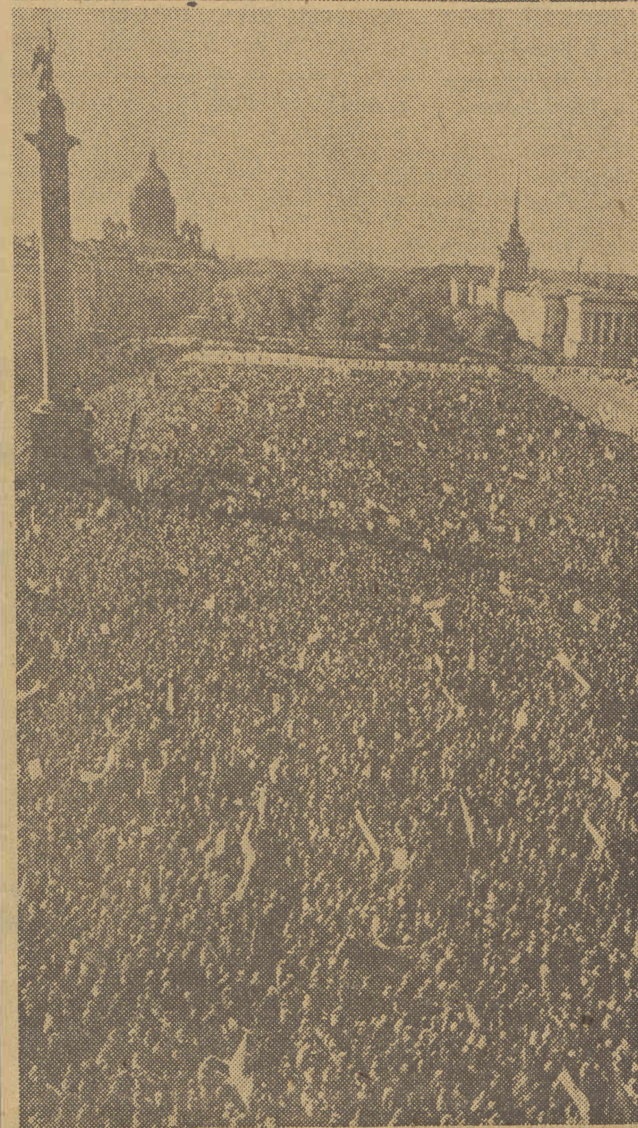
radziecka likwidowała kolejno dziedzictwo carskiego imperializmu w stosunku do podbitych przez nich narodów, poprzez rok 1931, kiedy Związek Radziecki bronił niepodległości Chin przed grabieżczy mi zapędami Japonii, poprzez lata 1933—1939 kiedy rozbił nieczy hitleryzm przejmował władzę w Niemczech, faszyzowskie „czarne koszule” Mussoliniego dawały wolność Abisynii, kiedy Franco wspierał rany przez hordy Hitlera i Mussoliniego mordował republikkańską Hiszpanię, kiedy państwa kapitalistyczne przez swą świadomą politykę oddały na łup hitleryzmu Czechosłowację, torując drogę przyszłej rzezi światowej, kiedy torpedowano ze strony kapitalistycznej Anglii, Francji, Polski itd. w lecie 1939 roku wysiłki pokojowe ZSRR, ratowania ludzkości od pożogi wojennej, konsekwentne stanowisko kraju socjalizmu w okresie powojennym od Poczdamu poczynając na zmaganiach w ONZ. W obrocie Wolnej Grecji, Indonezji, Wolnego Wietnamu — kończąc przebiega się czerwona nicią — jasna, bezkompromisowa zdecydowana wola Związku Radzieckiego walki o trwały, demokratyczny pokój!

Można by jeszcze przytoczyć setki innych przykładów tej polityki. Oparta na międzynarodowej solidarności mas pracujących, dąży ona niezłomnie do ugruntowania pokoju w świecie i wyeliminowania wojny z życia ludzkości!

Polityka pokojowa ZSRR przez swą stanowczość i stałość zdobyła poparcie setek milionów ludzi w świecie, którzy w ojczyźnie Lenina i Stalina widzą ostoję pokoju i potężną siłę, zdolną przeciwstawić się podlegaczom wojennym.

W dniu rocznicy Rewolucji Październikowej nie tylko więc ludy radzieckie, nie tylko narody krajów demokracji ludowej, ale dalsze setki milionów prostych ludzi w świecie z wiarą i pełną pewnością spoglądają w stronę Związku Radzieckiego — wierzącego, niezłomnego chorążego pokoju!

G. L.

„Od góry: Obrona pokoju jest sprawą wszystkich narodów świata” — głosił napis nad prezydium Wszechzwiązkowej Konferencji Zwolenników Pokoju w Moskwie, w sali kolumnowej gmachu Związków Zawodowych. (27 sierpnia 1949 r.) „Dzień Pokoju” w Leningradzie (2 października 1949 r.) Grupa radzieckich kobiet — delegatek na Wszechzwiązkową Konferencję Zwolenników Pokoju w Moskwie (27 sierpnia 1949 r.) Poniżej: „Pozdrawiamy zwolenników pokoju, na całym świecie” — hasłem tym otwarto w stolicy pokoju — Moskwie, uroczystości i manifestacje w „Dniu Pokoju”.

Potężne manifestacje pokojowe w Pradze w dniach Kongresu

GIGANTY PRZEMYSŁU RADZIECKIEGO

PRACUJĄ DLA POKOJU

NOWY URAL KAZACHSTAN

Jeszcze dwadzieścia lat temu na niezmiernych przestrzeniach szumiały stepy, otoczone wzgórzami. Dzisiaj na ich miejscu wznoszą się olbrzymie domy mieszkalne, teatry, uczelnie, tysiące wagonów kolejowych przesuwają się po sieci niezliczonych torów kolejowych, czynna jest tam jedna z największych na świecie hut żelaznych.

To Magnitogorsk — miasto na Uralu.

MAGNITOGORSK — to przykład najbardziej jaskrawy, ale nieposobny, przykład radzieckiego rozmachu i niebywałego tempa pracy. Na Uralu wokół ogromnych zakładów przemysłowych wyrastają nowe, potężne miasta. Rozwój tego okręgu jest ściśle związany z charakterystycznymi kopalniami tego łańcucha górskiego. Z całą stanowczością można twierdzić, że żadna okolica na świecie nie połączyła w sobie tylu bogactw, co Ural. Na podkreślenie zasługuje wyjątkowa różnorodność jego zasobów naturalnych oraz ich niezwykła obfitość. Dotychczas odkryto tu ponad 60 pierwiastków chemicznych i około 800 minerałów. Bogactwa te są rozmieszczone na całej długości łańcucha górskiego.

Ural jest w ZSRR jednym z największych ośrodków hutnictwa żelaza i stali oraz największym ośrodkiem hutnictwa metali pólslachetnych, jak: miedź, aluminium i nikiel. Tam też znajdują się najważniejsze ośrodki budowy traktorów, wagonów i maszyn górniczych, ostatnio rozbudowuje się przemysł samochodowy.

Zapasy żelaza na Uralu obliczono przed rewolucją na setki milionów ton, obecnie złoża odkryte już oceniono na miliardy ton. Jedna tylko Góra Magnetyczna zawiera mniej więcej pół miliona ton rud żelaznej. Ponadto mamy tam węgiel, ropę naftową, mangan, chrom, sól kuchenną a złoża soli potasowych znajdujące się w okolicy miasteczka Solikamsk, wynoszą około 18,4 miliardów ton, przewyższając kilkakrotnie światowe zasoby potasu.

Mimo swych olbrzymich bogactw dopiero w XVI wieku przemysł uralski zaczął się rozwijać, a w roku 1631 powstała pierwsza huta na Uralu, w której pracowali chłopi pańszczyźniani. Aż do r. 1917 Ural stanowił jeden z zacofanych i zapomnianych rejonów carskiej Rosji. Główną jego ogólną produkcją ówczesnej Rosji wynosił zaledwie 3,5%. Panujące feudalne stosunki hamowały rozwój wytwórczości.

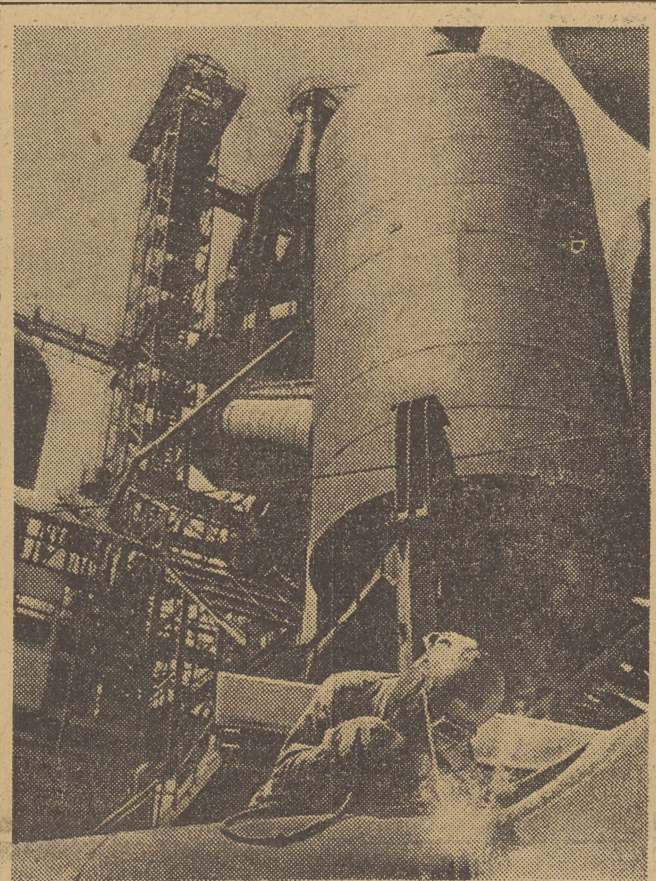
Dopiero Rewolucja Październikowa przyniosła gruntowne przemiany, stworzyła z Uralu jeden z najbardziej unizemysłowionych okręgów ZSRR.

Abym przemysł hutniczy mógł postawić na wysokim poziomie obok rudy żelaznej,

czy miedzianej, potrzebne były do tego celu pewne gatunki węgla. Niestety Ural nie posiadał go i węgiel transportowano z odległego Zagłębia Donieckiego. Okazało się jednak, że węgiel ten w du-

żciowa ropa naftowa. Dzięki temu nad brzegami Kamy wyrósł wieże wiertnicze szynów naftowych.

W czasie ostatniej wojny, Ural z arsenałem przemysłu stał się arsenałem obrony. Jego zdolności wytwórcze zostały zwiększone na skutek skierowania tam przedsiębiorstw przemysłowych, ewakuowanych ze strefy przyszy frontowej. W czasie wojny produkcja Uralu wzrosła 4-krotnie. Z Uralu szły na zachód, na front pociągi pełne czołgów, armat, pocisków i

W Zaporoziału

żych ilościach znajduje się także w Zagłębiu Kuźnieckim w Zachodniej Syberii. W wyniku tego huty i kopalnie stały się głównym ogniwem Kombinatu Uralsko-Kuźnieckiego, stworzonego z inicjatywy Stalina. Magnitogorskie kopalnie rudy dostarczały surowca nie tylko swej hucie, ale i odległej o 2000 km hucie kuźnieckiej, natomiast Zagłębie Kuźnieckie zaczęło wysyłać do Magnitogorska miliony ton węgla koksującego.

W okresie dwóch pierwszych pięcioletek Ural zmienił się gruntownie. Giganty przemysłowe wyrastały jeden po drugim. W Czelabińsku powstała — trzecia z kolei, co do wielkości, po fabryce stalingradzkiej i charkowskiej — ogromna fabryka traktorów. Na północ od tego miasta w Świerdłowsku „wyrósł” wielkie hale „Uralmaszu”, zaopatrującego poszczególne przedsiębiorstwa w instalacje hutnicze, walcownicze i obrabiarki.

Na Uralu zaczęto wydobywać także tytan, wanadyn, wolfram i kobalt. Przypadkowo nad brzegami Kamy odkryto ropę naftową. 13 lat temu na placu krasnokamskiej papierni postanowiono postawić studnię. W trakcie wiercenia zamiast wody wytrysnęła wysokowarto-

wszelkiego innego sprzętu wojennego. Tu w odległych fabrykach robotnicy uralski wykuwali zwycięstwo. Przy swym warszacie pracy w trudzie i w pocie czoła przyczyniali się do pokonania hitlerowskich Niemiec.

W warunkach pokojowych Ural rozbudowuje się szybko, z dnia na dzień staje się bogatszym i bardziej unizemysłowanym krajem. W Niżnym Tagilu i Czelabińsku wykarczują się nowe zakłady hutnicze, w Baskirii powstaje nowy kombinat miedzi. Poprzez przemysłowe miasta uralskie, z północy na południe ciągnie się najdłuższa w ZSRR linia wysokiego napięcia, która łączy nowe elektrownie Uralu.

Minał okres produkowania sprzętu wojennego. Ural przestawił się na produkcję pokojową. I znowu jada długie pociągi na zachód, a w nich różnorodne maszyny dla fabryk i zakładów odbudowujących się ze zniszczenia wojennego.

Myliłby się ten, kto by przypuszczał, że Ural — kraj gigantów przemysłowych ZSRR — jest ponury, zadymiony, szary od popiołu. Przyroda tu jest tak bujna i bogata, że nawet olbrzymi wysiłek ciężkiego przemysłu nie potrafi przyćmić piękna jej barw.

(n)

kraj węgla, ropy, metali i manganu

Na południe od Wołgi aż po góry Altaju, a na północy od podnóża Himalajów, gór Tian-Szań do kolei syberyjskiej, rozciąga się Republika Kazachska. Zajmuje ona prawie 3 mil km² powierzchni, a zamieszkuje ją ponad 6 milionów ludności.

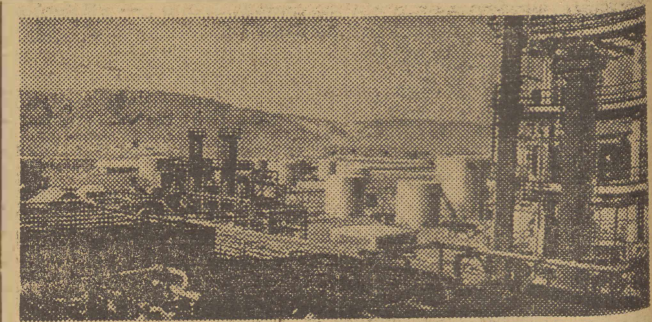
Kazachstan jest obecnie krajem węgla, ropy naftowej, gazu ziemnego, metali kolorowych, żelaza, manganu, złota, molibdenu i innych rzadkich pierwiastków, surowców aluminiowych i chemicznych, a także rozmaitych materiałów budowlanych. Rozmieszczenie tych wszystkich bogactw mineralnych jest tym ciekawsze, że koncentrują się one grupami, co stanowi naturalną podstawę do tworzenia odrębnych rejonów gospodarczych.

Najlepiej rozwijającym się rejonem jest centralny Kazachstan. Tam znajduje się skupisko zasobów energetycznych i metalowych. W karagandyjskim zagłębiu węglowym mamy dziesiątki miliardów ton węgla, a także i węgiel koksujący potrzebny do przemysłu hutniczego. Tam też utworzono trzecią bazę węgla ZSRR, która dostarcza krajowi miliony ton węgla w ciągu każdego roku. Karaganda — miasto węgla powstało w roku 1929. Obecnie stanowi centrum obwodowe z 200 000 mieszkańców i jest poważnym ośrodkiem przemysłowym stepu kazachskiego. Górnicy — Kazachowie tworzą podstawowe kadry robotnicze republiki.

Kopalnie Karagandy należą do ośrodków najbardziej zmechanizowanych. Maszyny wyrobowe, transportery taśmowe i nowowynaleziony

kombajn węglowy wybitnie przyczyniają się do ułatwienia pracy górników.

Swój łańcuch połączeń kolejowych otwierają węglowi kara-

Rafinerie ropy w Krasnowożsku

gandyjskiemu drogą daleko na zachód. Dzięki temu węglowi w Zagłębiu rozwija się przemysł hutniczy i chemiczny, a

znaczne pokłady rud żelaznych i manganu sprzyjają rozwojowi czarnej metalurgii.

Największe w Europie zakłady metalurgii kolorowej, tzw. Baichaski Kombinat, w Czymkencie i Dzeskazganek — w Centralnym Kazachstanie, pracują w oparciu o zasoby miedzi skupione w Dzeskazganek, Kounradzie i Bodekulie.

Drugie miejsce po Centralnym Kazachstanie zajmują rejon Altaju Rudnego i obwód wschodnio-kazachski, gdzie znajduje się powłocznica polimetaliowa o znaczeniu światowym. Państwo radzieckie z chwilą przejęcia w swe ręce przemysł Altaju Rudnego przystąpiło do racjonalnego wykorzystywania cennych rud. Tam też wykryto poważne złoża ołowiu i cynku, a obecnie Altaj

Rudny posiada około 50% zapasu ZSRR tych rud. Poważną bazę energetyczną tego rejonu stanowi rzeka Irtysz.

Trzeci rejon leżący w zachodniej części Kazachstanu to rejon ropy naftowej, gazów ziemnych, soli, fosforytu i metali. Przemysł naftowy, znajdujący się w obwodzie embienskim nad Morzem Kaspijskim dostarcza krajowi cennego paliwa.

Miedzy dolnym biegiem Wołgi i Uralu powierzchnię 100 tysięcy km kw. zajmuje największy w ZSRR obszar gazodajny.

Niedaleko Aktiubińska, gdzie znajdują się znaczne pokłady niklu i fosforytu, powstają wielkie kombinaty hutniczy i chemiczny.

Od czasów Rewolucji Październikowej w Kazachstanie rozwinał się nie tylko przemysł węglowy, naftowy, hutniczy i chemiczny. Czynne są tam fabryki przetworów młynskich, konserw rybnych, cukrownie olejarnie, garbarnie, młyny, zakłady oczyszczania i przeróbki bawełny, tytoniu itp.

(n)

Fabryki energii

Dzielo elektryfikacji Związku Radzieckiego zostało zapoczątkowane przez Lenina. Opracował on genialny plan przewidujący wybudowanie w ciągu 15 lat szeregu wielkich elektrowni o łącznej mocy 1,5 miliona kwh. Plan ten został wykonany ze znaczną nadwyżką. W ciągu tego 15-lecia moc zainstalowanych elektrowni osiągnęła 3,8 mili mow kwh. Przed drugą wojną światową produkcja energii elektrycznej w ZSRR była przeszło 20-krotnie większa, aniżeli w carskiej Rosji w r. 1913.

Rząd radziecki przywiązuje szczególną wagę do rozbudowy przemysłu energetycznego widząc w nim jeden z głównych czynników unowocześnienia gospodarki narodowej. Potężne elektrownie, jakie uruchomiono w całym kraju realizując plany pięcioletnie pracują przeważnie na paliwie miejscowym — torfie, węglu brunatnym i innych gatunkach węgla, o niskiej kaloryjności.

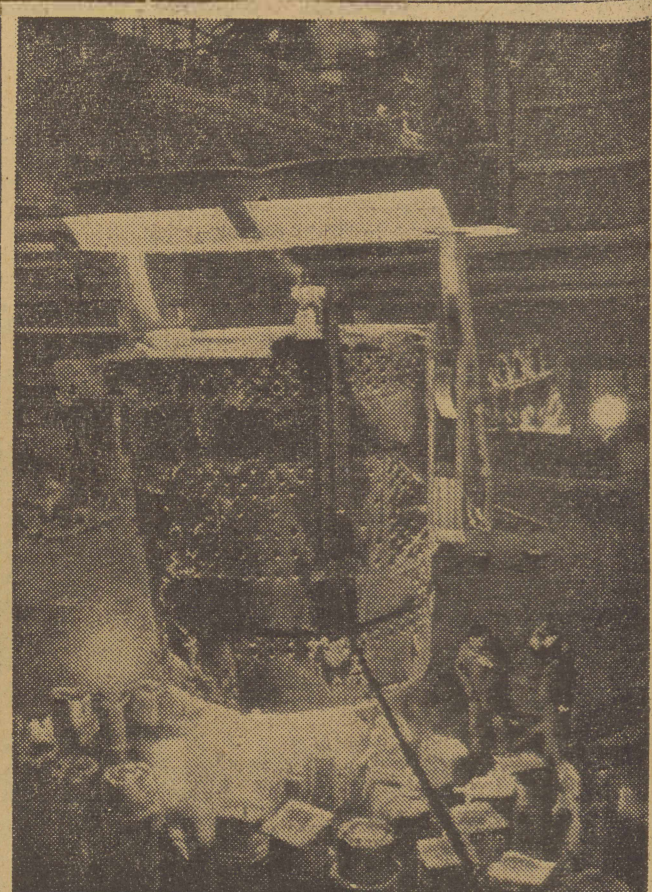
Duży nacisk kładzie się na wykorzystanie siły rzek do produkcji energii elektrycznej. W okresie władzy radzieckiej powstało szereg wielkich elektrowni wodnych zarówno w europejskiej jak i azjatyckiej części ZSRR. I tak uruchomiono elektrownie nad Wołgą (Rybińsk, Uglicz), nad Swirą, Kurą, Rionem, Syr-Darią, Irtyszem, Czyrczykiem (k. Taszkentu) i in.

Energię wodną Dniepru wykorzystano wznosząc potężną elektrownię „Dnieproges”, — która jest niewątpliwie jednym, z największych osiągnięć techniki radzieckiej.

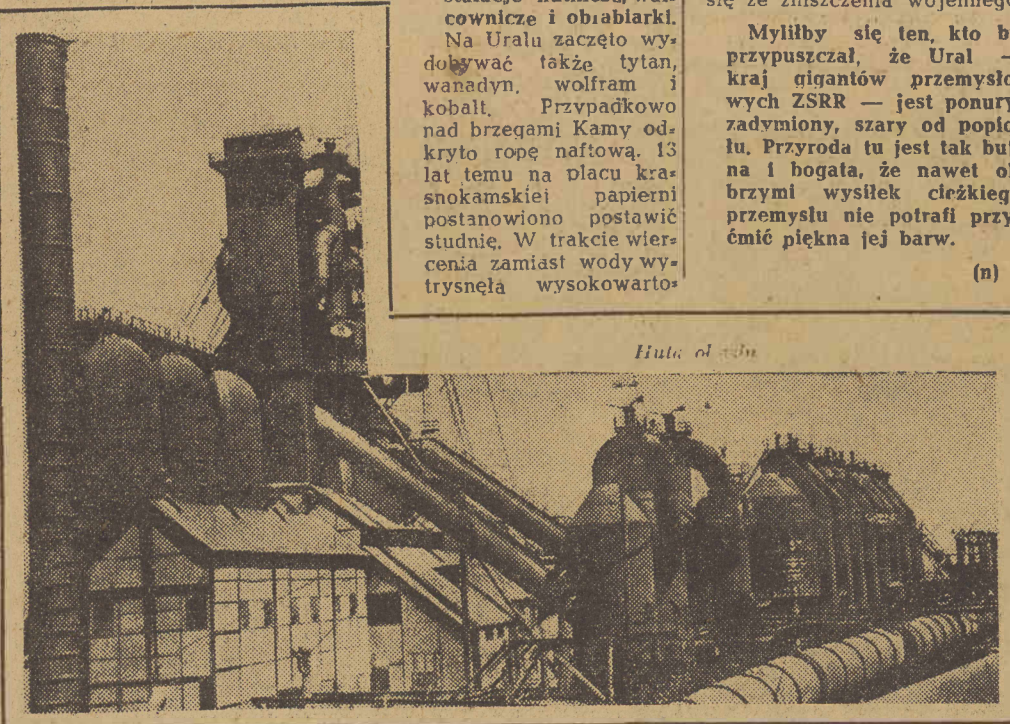
Hitlerowcy wycofując się z Ukrainy, zniszczyli niemal całkowicie wspaniałe dzieło radzieckich inżynierów.

W ciągu trzech lat powstał nowy „Dnieproges”, o mocy przewyższającej moc przedwojenną. Dziś po uruchomieniu dodatkowych turbin wytwarza on półtora razy więcej energii elektrycznej, aniżeli otrzymywała jej cała Rosja carska w 1913 roku.

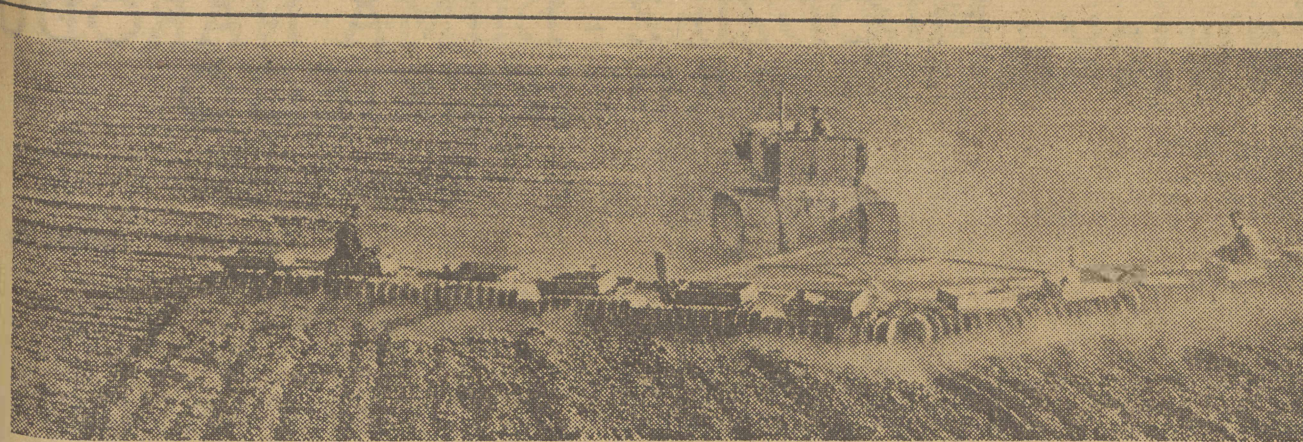
Liczba elektrowni w Związku Radzieckim, zwiększa się stale. Umożliwia to podwyższenie stopnia elektryfikacji gospodarki kraju. Elektryfikuje się aparat napędowy w

W odlewni stali

Huta ołabna

Wysoki poziom techniki w Związku Radzieckim umożliwia mechaniczną uprawę roli redukując pracę ludzką do minimum.

Ludzie radzieccy w zwycięskiej walce z posuchą

Poludniowo-wschodnie okęgi europejskiej części Związku Radzieckiego, zajmujące około 120 milionów hektarów, niemal całkowicie pozbawione są lasów. Szerokim pasem ciągną się tam tłuste, słynne z urodzajów czarnoziemy. Jednak tu właśnie często zdarzały się klęski nieurodzaju. Przyczyną ich jest „suchowiej”. W najgorętszych miesiącach roku nad spalonym słońcem stepem przelatuje suchy, gorący wiatr — „suchowiej”. Wysusza on glebę, rośliny, powietrze — sprowadza posuchę.

Pokonać posuchę — oto cel nauki radzieckiej!

Myśl o pasach ochronnych pól narodziła się w Rosji w ostatnim ćwierćwieczu ubiegłego stulecia. Niewielka grupa uczonych z W. W. Dokuczajewem na czele założyła w Kamienym Stepie pierwsze pasy leśne i stawy. Wkrótce jednak z powodu braku funduszy prace musiano przerwać. Inaczej też i być nie mogło. Podjęcie tych prac wymagało zasadniczej zmiany stosunków społecznych.

Bohater Pracy Socjalistycznej Michał Efreimow — przewodniczący kolchozu „Iskra” na Altaju wprowadził nową metodę siewu pszenicy osłagając 60 centnarów z 1 ha.

NOWYMI DROGAMI KROCY HISTORIA...

Dopiero Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa umożliwiła kontynuowanie przerwanych prac Dokuczajewa. Już w pierwszych latach swego istnienia młode państwo radzieckie wypowiedziało zdecydowaną walkę posuchom.

„Kolczak nauczył nas, jak należy organizować piechotę, Denikin — jak organizować kawalerię, posucha zaś uczy nas — jak należy organizować gospodarstwo wiejskie. Ta kimi oto drogami krocy historia” — pisał Józef Stalin (Dzieła T. VI, str. 275).

Wybitny uczony radziecki, członek Akademii Nauk, Wasyl Robertowicz Williams zebrał doświadczenia swych poprzedników i stworzył nowy, tzw. trawopolny system uprawy rolnej, umożliwiający skuteczną walkę z posuchą a zarazem podniesienie urodzajności gleby. System ten polega na sadzeniu ochronnych pasów leśnych, na zalesianiu i umacnianiu płasków, prawidłowym sposobie uprawy

gleby i stosowania nawozów organicznych i mineralnych, na rozwoju sieci nawadniającej przez budowę sztucznych stawów i zbiorników wód.

Podstawowym zadaniem gigantycznego planu jest walka o wilgoć. Topniejące śniegi i woda deszczowa ściekając strumieniami do jarów zmywały urodzajną, uprawną warstwę gleby. Teraz masy śniegu topić się będą tam, gdzie przyjdą leśne pasy ochronne. Wilgoć wsiąkać będzie w głąb roli, uzupełniając podziemne zapasy wód gruntowych. Raz na zawsze zniknie klęska wymywania powierzchniowych warstw gleby.

Z drugiej strony, miejsca, gdzie dziś głębokie jary przerzynają stepy, napełnione zostaną życiodajną wodą. Powstanie w ten sposób 44 tysiące stepowych stawów. Z łącznej powierzchni ich wód mogłoby powstać morze...

Zlewiska wód zostaną wykorzystane dla hodowli ryb, dostarczą hydroelektroenergię dla zaspokojenia potrzeb miejscowych kolchozów i sowchozów.

LASY ZAGRODZĄ DROGĘ WIATROM

Gigantyczny plan walki z posuchą przewiduje za ledwie 15 lat na wyhodowanie 8 państwowych ochronnych pasów leśnych o długości 5.320 km. Pasy te przebiegać będą na trasach: Saratow — Astrachan, Penza — Jekatierinowka — Kamieńsk, Kamyżyn — Stalingrad, Czapa-jewsk — Władimirowka, Stalingrad — Stiepnaj — Czerkiesk, Wiśniowa — Urałsk — Morze Kaspijskie, Woroneż — Rostów n. Donem, Białogród — rzeka Don.

Każdy główny pas będzie składał się z 3—6 pasów o szerokości 60 m, oddzielonych o 300 m jeden od drugiego. Powstały w ten sposób masyw leśny będzie główną linią „obrony” przed posuchami. Puste dotychczas stepy i tereny piaszczyste pokryją się bujną zielenią sosen, klonów, dębów, wierzb, akacji.

Poza głównymi pasami leśnymi plan przewiduje również założenie lokalnych pasów ochronnych wzdłuż granic kolchozowych i sowchozowych o łącznej powierzchni 5.700 tys. ha.

Realizacja planu rozpocząć się miała w roku 1950. Jednak ludzie radzieccy — entuzjaści pracy — nie czekali. Roboty przy zakładaniu pasu leśnego Wiśniowa — Morze Kaspijskie rozpoczęto już na wiosnę roku bieżącego. Minęło kilka miesięcy i oto obszary stepowe nad brzegami rzeki Ural pokryły się zielenią pierwszych leśnych tam, zagradzających drogę stepowym wiatrom.

TRWAŁY POMNIK MYŚLI I PRACY

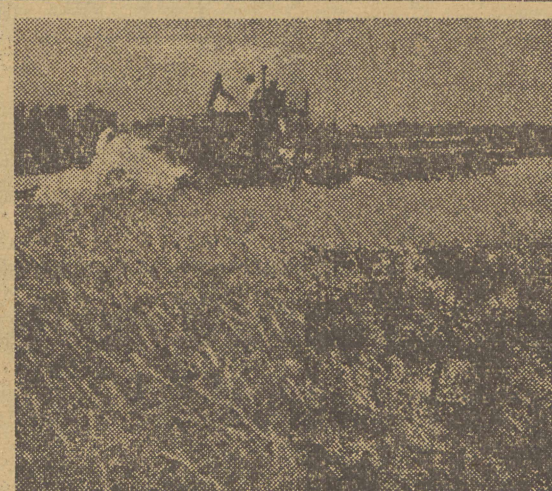
Ziemia — jak się kiedyś obrazowo wyraził Dokuczajew — przypomina zagłanę, cwałującego ostatek siły czystej krwi arabskiego rumaka. Dajcie mu jednak odpocząć, pozwólcie nabrać siły — stanie się znów piękny i silny. Taką też jest odnowiona gleba o grudekatej budowie, pierwszorzędnie zachowująca wilgoć dla roślin.

Kiedy się myśli o Williamsie — staje przed oczyma odłana z brązu postać człowieka, opierającego się jedną ręką na otwartej księdze — tak wygląda wzniesiony w Akademii im. K. A. Timiriazewa pomnik W. R. Williamsa.

Lecz istnieje jeszcze inny, o wiele wspanialszy pomnik, który zaczyna się dla niego budować. Tam, gdzie kiedyś leżały poprzecinane lasami i jarami pola, tam, gdzie z trudem przechodziła wieśniacza socha, gdzie pierwsi gleboznawcy rozpoczynali swą pracę — tam ciągną się dziś uprawne obszary kolchozów i sowchozów. Na milionach hektarów ziemi dokonuje się wielka przemiana rolnictwa radzieckiego — prze-

kształcona na podstawie idei W. W. Dokuczajewa i W. R. Williamsa.

Przeobrażone, zgodnie z planem wielkich robót, stepy — oto potężny pomnik dla ludzi nauki, który Związek Radziecki stawia im na wieczne czasy.

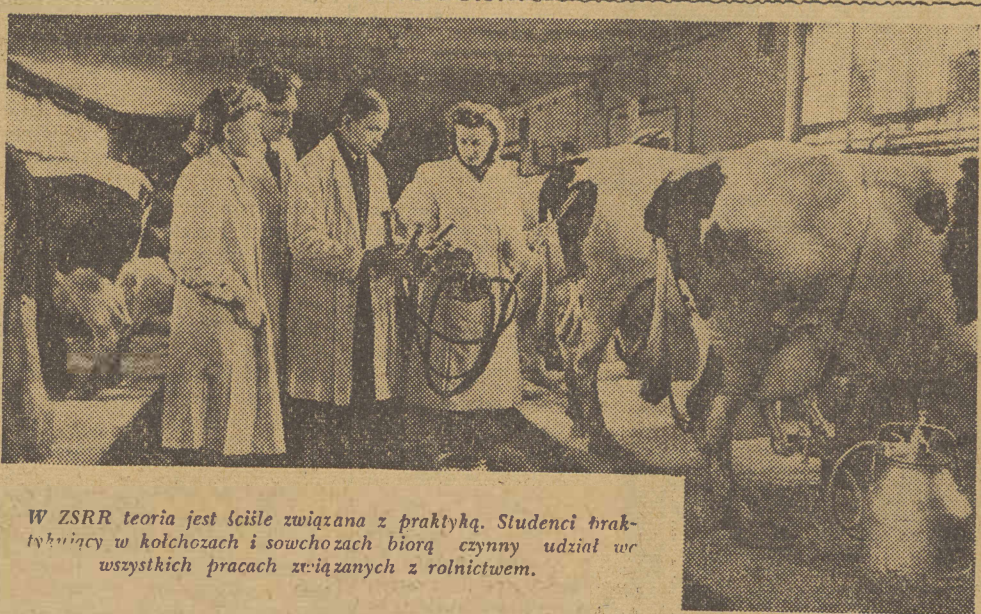
Na polach kolchozu „Bolszewicka Ziemia” w obwodzie stalingradzkim, ogrodzonych leśnymi pasami, zastosowano trawopolny system uprawy gleby.

Fragment pasu leśnego w kolchozie im. Woroszyłowa w obwodzie nadwołżańskim.

Stawy wykopane na miejscu rowów w Kamienym Stawie, gdzie Dokuczajew zakładał pierwsze pasy leśne

Przedrewolucyjna Rosja, wraz ze swym zacofanym chłopskim i rabunkowo-obszarniczym systemem rolnictwa, nie mogła wprowadzić w życie śmiałych zamysłów Dokuczajewa i Williamsa. Jedynie w kraju socjalizmu dokonać można było naukowego opracowania tego planu. Wczytując się w strony, wydane przez Radę Ministrów ZSRR i Centralny Komitet WKP(b), historycznego dokumentu — uchwały o walce z posuchą — czuje się, jak wielkimi krokami nadchodzi świat komunistycznego jutra.

Wielka ofensywa, ogłoszona przez partię Lenina — Stalina, przeciw posusze jednocy wysiłki kolchoźników i uczonych radzieckich. Posucha zostanie zwyciężona!

W ZSRR teoria jest ściśle związana z praktyką. Studenci traktujący w kolchozach i sowchozach biorą czynny udział we wszystkich pracach związanych z rolnictwem.

Przodujące rolnictwo świata

Do Rewolucji Październikowej w Rosji w rękach obszarników, rządu carskiego i bogaczy wiejskich znajdowało się, przeszło 232 miliony ha ziemi. Natomiast milionowe masy chłopskie posiadały niecałe 135 mil. ha. Większa część chłopów dzierżawiła ziemię obszarników placąc im za to ponad 500 mil. rubli złotem rocznie. Jedna trzecia część chłopów nie miała koni, a 34% nie miało w ogóle żadnego inwentarza gospodarczego. Z powodu braku siły pociągowej, maszyn i narzędzi rolniczych oraz nasion, 15 proc. chłopów nie obsiewało swej ziemi.

Tam gdzie ziemię uprawiano, chłopci pracowali bardzo prymitywnymi narzędziami, wśród których było 7,8 miliona soch, 17,7 miliona drewnianych bron, a 4,2 miliona żelaznych pługów należało przede wszystkim do obszarników i bogatych chłopów. Miliony chłopstwa żyjąc w nędzy i szukając zarobku szło na służbę do bogaczy, lub opuszczając gospodarstwa wędrowało po całym kraju w poszukiwaniu pracy.

Pod kierownictwem Józefa Stalina partia komunistyczna i rząd radziecki pomogli pracującemu chłop-

wego skupiały się tylko w nielicznych rejonach na Ukrainie, to obecnie rozszerzono uprawę na obszary Syberii, republik środkowo-azjatyckich, oraz w południowo-wschodnich i północnych okęgach kraju. Wzrosły wielokrotnie uprawy roślin oleistych, tytoniu i machorki. Wzrasta produkcja zbóż i wszystkich roślin uprawnych, hodowla bydła, trzody chlewnej i drobiu. Dzięki długoletnim doświadczeniom uczonych radzieckich powstają zupełnie nowe odmiany wartościowych roślin (pszenica 4 i 7 kłosowa i bardzo wiele innych roślin). Produkcja zbóż

stwu do wkroczenia na drogę gospodarki kolektywnej i skomasowania gospodarstwa wiejskiego. Dopiero wówczas było można wykończyć wszystkie zdobycze agrotechniki, które przyczyniły się do zwiększenia produkcji rolnej.

W roku 1938 gospodarstwa wiejskie posiadały już pół miliona traktorów, przeszło 150 000 kombajnów i dziesiątki tysięcy samochodów. Kolchozy otrzymały za kilka miliardów rubli narzędzi rolniczych i uruchomiono około 7000 stacji maszynowo-traktorowych. W roku 1940 traktory tych stacji wykonały w kolchozach 75 proc. orki wiosennej, 80 proc. orki ugorów i 72 proc. podorywk.

W roku 1940 obszar zasiewów Związku Radzieckiego był o 30 milionów ha większy, niż przed rewolucją. Zwiększyły się również obszary upraw ziemniaków, warzyw, traw i roślin pastewnych.

Ziściło się to, co przewidywał Lenin, mówiąc chłopom w roku 1918 — że dzięki przejściu od małego rozbitego gospodarstwa, do wielkiego kolektywnego, zaoszczędzi się 2/3 pracy ludzkiej.

Gdy w Rosji przedrewolucyjnej uprawy buraka cukro-

wzrosła 3 krotnie, bawełny — 5 krotnie, lnu — 3 razy, buraka cukrowego 2,5 razy, bydła — 2 razy, trzody chlewnej — 1,5 razy itd.

W związku ze wzrostem produkcji gospodarstwa kolchozowego podnosi się równocześnie dobrobyt i poziom kulturalny kolchoźników. W okresie od 1933 do 1937 r. dochody gotówkowe kolchoźników zwiększyły się z 5,7 do 14,2 miliarda rubli, a w latach 1934—1937 dochody gotówkowe kolchoźników — zwiększyły się 5-cioкратно.

W każdym kolchozie jest dziś szkoła, biblioteka i czytelnia, świetlica, dziecięcniec, przychodnia lekarska, koła muzyczne, sceniczne, śpiewacze, sportowe itp. Tam gdzie dawniej w zaskarżający sposób szerzył się analfabetyzm, dziś nie ma już niepiśmiennych.

Historyczne przejście chłopstwa po Rewolucji Październikowej do ustroju kolchozowego, ustroju pracy kolektywnej, zdecydowało o niebywałym tempie rozwoju gospodarstwa wiejskiego i poziomu kulturalnego rodzin kolchoźników, o którym przy gospodarce indywidualnej chłopci nie mogli nawet marzyć.

Antoni Bączkowski

Szkoła nowego człowieka

MŁODZIEŻ - DUMA NARODU RADZIECKIEGO

W carskiej Rosji do szkół wszelkich typów uczęszczało 7 mil. uczniów, 70 proc. dzieci pozostawało poza szkołą.

W okresie pięcioletek pobudowano prawie 21 tys. nowych gmachów szkolnych a liczba uczniów w 1940 wzrosła do 22.700 tys

Zrealizowano zasadę powszechności nauczania, a równocześnie kraj pokrył się siecią punktów likwidacji analfabetyzmu, w których uczęszczało się czytać i pisać 38 mil. dorosłych równocześnie powstały tzw. robocze fakultety „rabfaki” przygotowujące młodzież robotniczą i chłopską do studiów wyższych.

Szkolnictwo radzieckie przewiduje dwa typy szkół 7-letnią przymusową, gdzie nauczanie jest całkowicie bezpłatne i 10-letnią, gdzie trzy ostatnie klasy są płatne po 200 rubli na rok. W miastach i osiedlach robotniczych zasada ta jest w 100 proc. przeprowadzona. Natomiast na wsiach przymus szkolny ograniczał się dotychczas do ukończenia 4 klas szkoły podstawowej, choć w praktyce wiele tysięcy wsi radzieckich miało szkoły 7- i 10-klasowe. W obecnym roku szkolnym rozciągnięto obowiązek ukończenia 7 klas także i na młodzież wiejską. Wymagało to naturalnie ogromnych przygotowań. Pobudowano tysiące nowych szkół, internatów i burs, rozszerzono kadry nauczycielskie o setki tysięcy pracowników. Całego tego dzieła przygotowania dokonał Zw. Radziecki w latach powojennych.

Rozwój przemysłu i kolektywizacja rolnictwa wymagają milionowych kadr, wysoko kwalifikowanych specjalistów wszelkiego rodzaju. Toteż w Zw. Radzieckim nie zwykło rozwijać się szkolnictwo zawodowe wszelkich typów, począwszy od szkół kształcenia a fabryczno-przemysłowego, kolejowego i rolniczego aż po politechnikę i uniwersytety, gdzie w roku 1938/39 kształciło się ponad pół mil. studentów.

Szkoła radziecka jest kierowniczym ogniskiem w systemie wychowania komunistycznego dorastającego pokolenia. Upowszechnienie nauczania towarzyszyło rozwój wiedzy pedagogicznej. Wielkim nowatorem w tym kierunku był znakomity pedagog i wychowawca Antoni Makarenko. Wychodząc z założenia, że dziecko przez czynny stosunek do otaczających je warunków zewnętrznych zmienia ich wpływ na siebie, doszedł do opracowania własnej metody świadomego oddziaływania na wychowanie. Cel nauczania i wychowania to uaktywnienie dziecka, uformowanie jego umysłu i postawę moralno-społeczną. Także zdolności dziecka nie są wyłącznie wynikiem dziedziczności ale wytworem rozwoju na skutek odpowiedniego nauczania i wychowania.

Szkoła radziecka kładzie duży nacisk na przygotowanie młodzieży do pracy naukowej, odkrywczego-wynalazczej. Uważa ona obciążanie pamięci ucznia balastem niepotrzebnych wiadomości dąży do stałego ulepszania programów nauczania i podręczników szkolnych. dba o utrzymanie dyscypliny w szkole. Dyscyplina ta nie ma jednak nic wspólnego z drylem i tresurą szkoły pruskiej; wynika ona z wpaływania uczniowi ożumienia znaczenia wiedzy, przekonania o twórczej roli kolektywu w życiu dziecka i człowieka dorosłego.

Wielką zdobyczą szkolnictwa radzieckiego jest jego powiązanie z życiem, budzenie w dzieciach twórczej samodzielności. Szkoła zmierza do dania młodzieży wiedzy opartej na współczesnych zdobyczach nauki i do wychowania jej na świadomych uczestników budowy socjalizmu. Budz w niej poczucie potrzeby zbiorowości, potrzeby współdziałania, optymizm życiowy, zdrowy patriotyzm.

Charakterystyczną cechą opieki, którą szkoła rozciąga nad dzieckiem jest ścisły kontakt między nią a domem. Rozwój dziecka zależy głównie od wychowania. Dąży się więc do wspólnego oddziaływania na dziecko przez szkołę i przez rodzinę. Kontakt szkoły z domem nawiązują nauczyciele w rozmaity sposób. Odwiedzają dzieci w domu, obserwują życie dziecka w rodzinie, w szkołach i przedszkolach odbywają się zebrania rodziców, na których porusza się również sprawę ich trybu życia w domu. Niekiedy nauczyciele umawiają się z rodzicami, że w końcu każdego okresu rodzice będą przysyłać do nauczyciela listy z krótką charakterystyką i oceną zachowania się dziecka w domu. Dzieci o tych listach wiedzą i same je przynoszą. Oto urywki z listu rodziców uczennicy I klasy: „Zachowanie się Iny od chwili Waszej wizyty zmieniło się na lepsze. Trzyma się ona wyznaczonego przez Panią porządku. Piękną tran bez kłótni i łez, codziennie sprząta swoje łóżko i rzadziej kłóci się z babcią. Jeszcze pozostają nasępujące sprawy: czyścić zęby przed nocą, zajmować się muzyką i nie tarmosić kota za ogon.”

Dzieci korzystają z bardzo

szerokiej opieki materialnej. Otrzymują pomoc w postaci stypendiów, bezpłatnego zaopatrzenia w podręczniki, korzystają ze stałej opieki lekarskiej i dożywiania. Wanda Melcer w swych reportażach z pobytu w ZSRR pisze:

„Mniejšie dzieci są w żłóbkach, starsze w szkołach... Te instytucje są pomocą dla rodziny, zadaniem ich to opieka nad dzieckiem, którego rodzice są przy pracy. Dostarczają one dzieciom takiego jedzenia, ubrania i takiej fachowej opieki lekarskiej i pedagogicznej, na jaką rodzice nie stać.”

Rodzicielska opieka nad dzieckiem — to kardynalna zasada radzieckiego ustroju

J. Brzeski

Osiągnięcia sportu radzieckiego — wzorem dla sportu Polski Ludowej

M mało kto w świecie orientował się przed wojną w osiągnięciach i poziomie sportu radzieckiego. Również i u nas w Polsce o sporcie radzieckim wiedziano nie bardzo wiele.

Dziś nie jest tajemnicą ani dla nas, ani dla całego świata, że sport w Zw. Radzieckim jest najbardziej rozwinięty na kuli ziemskiej. Uprawia go ponad 10

mil. ludzi w najznakomitszych warunkach technicznych, jakich nie stworzyło w żadnym kraju na świecie.

Wspaniałe osiągnięcia sportu radzieckiego wypływają przede wszystkim z masowości, z powszechności i szerokości uprawiania sportu. Zw. Radziecki stworzył i ugruntował własny system wychowania fizycznego, dostosowany do warunków i potrzeb

ustroju socjalistycznego. Radziecki system WF ma na celu wszechstronne wychowanie fizyczne i jest nierozłączną częścią ogólnego wychowania aktywnych budowniczych komunistycznego społeczeństwa. Cała działalność sportowych organizacji radzieckich nastawiona jest na wychowanie oddanych i dzielnych patriotów swej Ojczyzny.

Podstawą systemu radzieckiego jest odznaka sprawności: „Gotów do pracy i obrony ZSRR”. Przeprowadzenie i uzyskanie norm tej odznaki jest podstawą planowania całej masowej pracy WF. Zdobywanie odznaki jest sprawą czci i honoru każdego radzieckiego obywatela. Stąd właśnie wypływa polega sportu radzieckiego i dlatego padło aż 185 rekordów Związku Radzieckiego, z których 39 przewyższa rekordy światowe i stał się wspaniałym jego postępem.

Pięściarze zdobywają mistrzostwo drużynowe Europy, to samo uzyskują koszykarze, siatkarze, lekkoatlety. Jak grzyby po deszczu rodzą się nowe rekordy ZSRR, pokazują „wyśrubowane” rekordy światowe, a autorami są legioniści. Kilku rekordistów wymaga specjalnego wyróżnienia. Z lekkoatletów Nina Dumbadze, Czudina, Sewriukowa, Maguczaja, Andrejewa Smirnickaja, Gokiel, a siłowa; z lekkoatletów: Heino Lipp, Bulańczyk, Ozolin, Iliaszow, Karakotaw, Sade, Sucharew; z atletów — Nowak, Małcew, Kuczenko; ze strzelców — Matrosow, Dementiew; z pływaków — Szekow, z łyżwiarzy — Isakowa i Chodowa.

Przed sportem radzieckim otwierają się bramy największych stadionów świata. Piłkarze moskiewskiego „Dinamo” święcą wspaniałe triumfy w Anglii, kolebce tego sportu. Hokeiści radzieccy mierzą się jak równi z równymi z mistrzowską drużyną świata CSR, a gimnastycy Zw. Radzieckiego nie mają sobie równych.

Sport radziecki przyczynia się do wyrobienia i utrwaleńia tych nieprzeciętnych wartości człowieka radzieckiego, które pomogły w zwycięskiej obronie ludzkości przed siłami faszystów, a dzisiaj stanowią oparcie dla całej postępowej ludzkości i dają pełną wartość utrzymania pokoju.

Sport radziecki stanowi dla nas wspaniały wzór powiązania pracy w dziedzinie wychowania fizycznego i sportu z zadaniami budowania ustroju sprawiedliwości społecznej.

carskiej W 802 wyższych szkołach, a w ZSRR już ponad 1 milion młodzieży.

Młodzież radziecka uczy się z wielkim zapalem, a postępy w nauce traktowane są w Związku Radzieckim na równi z wysiłkiem w pracy. Jak robotnicy w fabrykach, a kolchoźnicy na roli — tak młodzież w szkołach radzieckich

współwzrost między sobą o najlepsze wyniki w nauce

Frzodu i cy robotnicy

Młodzież radziecka korzysta nie tylko z nieograniczonego prawa do nauki, ale także z prawa do pracy. Radziecki człowiek po skończeniu nauki nie potrzebuje bać się klęski bezrobocia, klęski, która niszczy siły i zdrowie milionów młodych ludzi w państwach kapitalistycznych. Przemysł radziecki i rolnictwo rozwija się, rośnie, wchłania nowe, coraz to nowe wykwalifikowane kadry.

Młodzież radziecka godnie niesie przed sobą sztandar budowniczych nowego porządku. Setki przodujących robotników młodzieżowych z miast i wsi uzyskało zaszczytną godność Bohatera Pracy Socjalistycznej, tysiące za pracę odznaczono orderami, Nazwiska młodych bohaterów — maszynisty Mikołaja Lunina, robotnika szybu naftowego — Babazado, górnik Boryskina, kolchoźniczek Anny Kalienko i Barbary Tolstikowej, oraz wielu innych nowatorów produkcji, znane są w całym kraju radzieckim. W roku ubiegłym półtora miliona młodych robotników i robotników wykonało przedterminowo roczny plan produkcji, a ponad 100 tysięcy młodzieży wykonało w 3 lata normy przewidziane w planie 5-letnim.

Podczas minionej II wojny światowej naród radziecki był w poważnym niebezpieczeństwie. Byliśmy świadkami nie mającego precedensu w historii bohaterstwa ludzi radzieckich, ludzi, którzy z równym poświęceniem budują jak i walczą w obronie tego, co zbudowali. W pierwszych szeregach obrońców Ojczyzny znalazła się młodzież radziecka, zorganizowana w „Komsomole”.

O bohaterstwie, o obywatelskim wkładzie młodzieży radzieckiej w dzieło zwycięstwa nad faszystami niech mówią cyfry: 7 tys. komsomolców uzyskało tytuł Bohatera Związku Radzieckiego, ponad 3 miliona młodych żołnierzy zostało za wybitne zasługi odznaczonych orderami i medalami, Komsomol zmobilizował 200 tysięcy dziewcząt do obrony przeciwlotniczej i służby sanitarnej.

W okresie najazdu hitlerowskiego młodzież radziecka walczyła nie tylko na froncie, walczyła ona także przy warsztatach pracy. Przykładem tego był ruch „dwusetników”, polegający na wykonywaniu dwóch norm dziennych; za siebie i kolegę, walczącego na froncie.

Całą twórczą działalnością młodzieży radzieckiej kieruje „Komsomol”, który od 31 lat wiernie towarzyszy Partii Bolszewickiej na drodze do socjalizmu.

Komsomol skupia w swych szeregach ponad 9 milionów najbardziej przodujących młodzieży Komsomol zgodnie z nauką wodzów narodu radzieckiego Lenina i Stalina uczy swych członków walczyć i zwyciężać, wychowuje ich na wiernych synów Ojczyzny, na przodujących budowniczych socjalizmu, na przyszłych kierownikach życia politycznego i gospodarczego.

Władza radziecka i Partia nie tylko otacza młodych komsomolców pieczołowitą opieką, ale także dopuszcza ich do rządzenia. W Radzie Najwyższej ZSRR zasiada dzisiaj 293 deputowanych młodzieżowych, w skład Rad poszczególnych republik, w skład Rad obwodowych, rejonowych i wiejskich wchodzi dalsze 100 tys. młodych obywateli radzieckich.

Bohaterska postawa komsomolców, ich olbrzymie osiągnięcia tak w życiu gospodarczym jak i politycznym wpływają z ideologii komsomolskiej, ideologii marksizmu-leninizmu. Uzbudzeni w ten oręż młodzi ludzie radzieccy kroczą od zwycięstwa do zwycięstwa, kroczą wraz z całym narodem do jasnej przyszłości — do komunizmu.

E. Grabowski

Kultura fizyczna Zw. Radzieckiego — organizacja sportu wyczerpującego i wysoki poziom etyczny i ideologiczny sportu — test najdoskonalszym wzorem na świecie

Na fotomontażu widzimy narciarkę po ukończeniu popularnego biegu, w którym rokrocznie startuje ponad 4 miliony zawodniczek i zawodników. Obok robotnice fabryczne gimnastykują się w pracy przerwy w pracy. Poniżej — wysięgi motocyklowe z przyręczkami cieszą się w ZSRR ogromnym zainteresowaniem. W środku — bokser. Ogrzewkowy walczy o mistrzostwo ZSRR. Niżej — niezłomne tłumy publiczności oglądają wyścigi na torze radzieckich piłkarzy, oraz efektywne ćwiczenia gimnastyczne

FLORIAN MIEDZIŃSKI

Historyczne tło przyjaźni polsko-radzieckiej

O d z arania swego istnienia władza radziecka w oparciu o wypracowane przez Lenina i Stalina zasady w kwestii narodowej jasno stawiała sprawę najserdeczniejszych przyjaznych stosunków z narodem polskim, z polskimi masami pracującymi.

Zwycięska rewolucja ofiarowała Polsce przyjaźń

U stalone przez Lenina i Stalina zasady w kwestii narodowej znalazły swój wyraz w „Ogólnym Dekrecie o Narodzie Polskim”, uchwalonym w dn. 14 marca 1917 r. przez Piotrogrodzką Radę Delegatów Robotników i Żołnierzy. W Ograniczeniu m. in.:

„Carat, który w ciągu półtora wieku dawał zarobkowi naród polski jak i naród rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska.

Zawładnięcie narodem polskim o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim żandarem, Piotrogrodzka Rada Delegatów Robotników i Żołnierskich oświadcza, że demokracja w Rosji stoi na stanowisku uznania samookreślenia narodów i uznania, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

Ograniczenie to było echem głosów, jakie na przestrzeni ubiegłego stulecia odzywały się ze strony demokratów rosyjskich na rzecz wolności Polski. Na rzecz tej wolności wypowiadali się dekabryści i Puszkini. Herceni i rewolucjoniści 1905 r. Wszystkie siły postępowe w Rosji, ponad wspólną menażką do caratu, kładły w stronę polską most przyjaźni między obydwojema narodami. Most ten dokonał zwycięski proletariatus rosyjski.

Dopiero, bowiem ujęcie władzy przez klasę robotniczą stało się jednocześnie zwycięstwem narodu, ucieleśnieniem przez carat. W odniesieniu do Polski wyrazem tego stał się Dekret Rady Komisarzy Ludowych, z dn. 29 sierpnia 1918 r., podpisany przez Lenina, a stwierdzający w par. 3-im:

„Wszystkie układy i akty, za które przez rząd B. Cesarstwa Rosyjskiego z rządem Królestwa Pruskiego i Cesarstwa Austro-Węgierskiego, dotyczące rozbiórów Polski, zostają ze względu na ich sprzeczność z zasadą samookreślenia narodów i rewolucyjnym poczuciem prawnym narodu rosyjskiego, który uznał niezaprzeczalne prawo narodu polskiego do niepodległości i jednolitości, zniesione niniejszym w sposób nieodwołalny.”

Nim więc jeszcze imperialem niemiecki ponosił klęskę i nim Polacy mogli przystąpić do odbudowania własnego państwa, pierwszy w świecie Kraj Socjalizmu przekreślił umowy o zaborach Polski i uznał jej prawo do niepodległego bytu!

Nienawistna odpowiedź reakcji polskiej

Dekret Rady Komisarzy Ludowych kładł podwaliny pod przyjaźń między narodami radzieckimi a narodem polskim. Ręka przyjaźni została jednak odrąbana przez grupę Piłsudskiego i popierającą go całą reakcję polską. Na propozycję przyjaznego współżycia odpowiadało współżyciem w zbrojnej interwencji kapitalizmu światowego przeciwko ZSRR! Nie mogło być zresztą inaczej, kiedy, jak to przyznał Piłsudski w swojej książce „Rok 1920”:

„Postawiłem sobie już w r. 1918 cel dla wojny z Sowietami... Cel ten sobie postawiony osiągnęłam w 1919 roku.”

Cele kapitalistów zachodnich, współdziałających z caratem w wyzysku narodów Rosji, łączyły się bowiem z celami magnatów polskich, których ogromne majątki pozostały na Ukrainie i na Białorusi, skąd wyrzucenia ich Rewolucja Październikowa. W imię tych celów Piłsudski na propozycję przyjaźni odpowiedział wojną,

której „Le Temps”, główny organ burżuazji francuskiej, w styczniu 1920 r. tak błogosławił: „Polska przyjmuje mandat koalicji dla obrony cywilizacji przed bolszewizmem...”

W imię tej kapitalistycznej „cywilizacji”, oznaczającej w Polsce i w świecie wyzysk setek milionów mas, doprowadzono całą politykę wewnętrzną i zagraniczną Polski. Prześladowano krwawo KPP, która stale nawoływała do przyjaźni i sojuszu z ZSRR. Tepiono bezwzględnie każdy głos demokratów postępowych, wskazujących na wspólne interesy Polski i ZSRR. Uprawiano nieustanną politykę prowokacji

Niezmiennie stanowisko ZSRR

Rozbójniczy pochód Hitlera w Europie, zakończony napaścią na ZSRR, stworzył jeszcze jedną możliwość nadania konkretnych form przyjaźni i wspólnym interesom narodów polskiego i radzieckiego. Daleki od sympatii do socjalizmu, zrozumiał to Sikorski, zawierając umowę polsko-radziecką z dn. 30 lipca 1941 r. — Umowa ta została uzupełniona w dn. 4 grudnia 1941 r. deklaracją polsko-radziecką, podczas pobytu Sikorskiego w Moskwie, tak ustalając przyszłe stosunki:

„W dobie pokoju stosunki między obydwojema państwami oparte będą w zasadach zgodnej, sąsiedzkiej współpracy, przyjaźni i szczerego przestrzegania przyjaźni przez obie strony zobowiązań.”

Te więcej niż skromne próby Sikorskiego podjęcia wycofanej przyjaźni ręki spotkały się jednak z nienawistną kampanią zjednoczonej w Londynie reakcji, od endecji do sanacji. Do klasowego egoizmu Bieleckich i Sosnkowskich nie zdołał nawet przemówić fakt, że naród polski prowadził w tej chwili już nie tylko walkę o byt państwo-

wobec wschodniego sąsiada, która doprowadziła m. in. do zamordowania posła radzieckiego w Warszawie. Wojkowa, przez szpicla policyjnego, w imię tej kapitalistycznej „cywilizacji” rządy sanacyjne oddzieliły Polskę od ZSRR sznurem fortyfikacji, pielegnowały natomiast przyjaźń z rabuśniczą Trzecią Rzeszą. W imię tej samej „cywilizacji”, nawet w przededniu napaści hitlerowskiej na Polskę, Beck i Rydz-Śmigły odrzucili wyciągniętą rękę ZSRR, licząc na knowania burżuazji angielskiej i francuskiej z Hitlerem, które miały sanacji „uratować twarz”.

Tak to w ciągu 20-lecia pierwszej niepodległości reakcja polska celowo niszczyła olbrzymi kapitał przyjaźni, jaki mieścił się w stosunku zwycięskiej rewolucji rosyjskiej do narodu polskiego. Szowinistyczna propaganda dezorientowała opinię, a głos najbardziej uświadomionej części polskiej klasy robotniczej tłumiono pałkami policyjnymi.

Wojna wyzwoliła jednak siły w narodzie polskim, a szczególnie w klasie robotniczej, których reakcji nie dało się już stłumić. Zbyt zdecydowaną była także polityka przyjaźni ZSRR wobec Polski, by zdołał ją zmienić Andersy i Sosnkowscy.

Tę to niezmienną politykę dał wyraz Stalin raz jeszcze, kiedy, po zamachu na listę spiskowców londyńskich, dziennikarzowi anglosaskiemu Parkrowi odpowiedział na jego pytanie:

„Czy rząd ZSRR życzy sobie silnej i niepodległej Polski po klęsce hitleryzmu?”
Stalin: — Bezwarunkowo życzy sobie.”

Na jakich z pańskiego punktu widzenia podstawach powinny się

opierać stosunki między Polską a ZSRR po wojnie?

Stalin: — „Na podstawie trwałych, życzliwych stosunków sąsiedzkich i wzajemnego szacunku, lub, jeśli tego będzie życzył sobie naród polski — na podstawie sojuszu wzajemnej pomocy

Ten niezmiennie przyjazny stosunek ZSRR do Polski podjął Związek Patriotów Polskich, utworzony w czasie wojny na terenie Zw. Radzieckiego przez postępowych działaczy polskich, z b. członkami KPP na czele. Na propozycję wspólnej walki przeciwko najezdźcy i oparcia stosunków polsko-radzieckich na fundamencie trwałej przyjaźni, Stalin w dn. 17 czerwca 1943 r. odpowiedział zjazdowi ZPP:

„Dziękuję Wam, żeście się tak ciepło i przyjaźnie zwrócili do rządu radzieckiego.

Gorąco pozdrawiam Was i Związek Patriotów Polskich w ZSRR, który rozpoczął pracę nad zespoleniem swoich sił i umocnieniem przyjaźni między

z narodem polskim a narodami Związku Radzieckiego.

Możecie być pewni, że Związek Radziecki uczyni wszystko co w jego mocy, aby przyspieszyć klęskę naszego wspólnego wroga — hitlerowskich Niemiec, umocnić przyjaźń polsko-radziecką i wszelkimi środkami przyczynić się do odbudowania silnej i niepodległej Polski.

Zyczę Wam powodzenia w Waszych poczynaniach.

J. Stalin

List ten stanowi jakby drugi akt narodzin przyjaźni polsko-radzieckiej, po uchwałach Piotrogrodzkiej Rady Delegatów Robotniczych i Żołnierskich i po Dekrecie Rady Komisarzy Ludowych. Tym bowiem razem przyjaźnia ręka nie zawisnęła w próżni. Ujął ją nie tylko ZPP, ujął ją cała polska klasa robotnicza, walcząca na ziemiach Polski z okupantem. pod przewodem PPR i Krajowej Rady Narodowej.

Przyjaźń scementowana wspólnie przelaną krwią

Za serdecznymi słowami Stalina poszły natchnionych braterskie czyny, a mianowicie pomoc w zorganizowaniu słynnej „Dywizji Kościuszkowskiej”, jako podstawowej jednostki rozbudowanego oddziału w ZSRR Odrodzonego Wojska Polskiego. W ślad za nimi poszło braterstwo żołnierza radzieckiego z żołnierzem polskim i podjęcie od Lenina, wspólnego zwycięskiego marszu, który obie zaprzyjaźnione armie zaprowadził, przez Bug, Wisłę, Wartę, Odrę i Nysę do Berlina!

Przyjaźń ta, zrodzona z wspólnie przelaną krwią, ujęta została w formę prawną w układzie z dn. 21 kwietnia 1945 r. pomiędzy ZSRR i Polską o „przyjaźni, pomocy wzajemnej i współpracy powojennej”. Układ ten mówił w art. 3-im:

„Wysokie Układające się Strony w przeświadczeniu, że interesy bezpieczeństwa i pomyslnego rozwoju narodów radzieckich i polskiego wymagają zachowania i wzmocnienia stałej i niezachwianej przyjaźni w czasie wojny, jak i po zakończeniu wojny, będą umacniały przyjaźnią współpracę po między obydwojema krajami w

myśl zasad wzajemnego poszanowania swej niezależności i suwerenności jak i również nieingerowania w sprawy wewnętrzne drugiego kraju.”

W ten sposób przyjaźń serc i dłoni, uczucia i rozumu, otrzymała swe ujęcie prawne.

ZSRR gwarantem granicy na Odrze i Nysie

Poza decydującą pomocą w odzyskaniu przez nas niepodległości, pierwsze namacalne skutki tej przyjaźni ujawniły się dla Polski już na Konferencji Poczdamskiej, w lipcu 1945 r., kiedy to wyłącznie ZSRR zdecydował o ustaleniu naszej granicy zachodniej na Odrze i Nysie, wbrew oporowi wroga dla Polski nastawionego imperializmu anglosaskiego. Zaledwie rok później Byrnes, w swojej oświadczonej mowie w Sztutgarcie, zaatakował w im. USA te granice. Na atak ten min. Mołotow oświadczył w im. ZSRR, w dn. 17 września 1946 r. w Paryżu, że „historyczna decyzja Konferencji

Poczdamskiej nie może być przez nikogo zachwiana”!

Na pytanie zaś dziennikarza amerykańskiego H. Baylle, czy uważa granicę zachodnią Polski za ostateczną, Stalin w dn. 23 X 1946 odpowiedział: „Tak, uważam ją za taką.”

Wreszcie międzynarodowej sforze podlegaczy wojennych, usiłujących zachodnią granicę Polski wykorzystać do budzenia neohitleryzmu w Niemczech, stanowczą odpawę udeślił Mołotow na konferencji ministrów czterech mocarstw w Moskwie, w marcu 1947 r., stwierdzeniem, że granica Polski na Odrze i Nysie jest granicą pokoju!

Tym określeniem naszej granicy zachodniej „granicą pokoju” ZSRR dał nam jeszcze więcej niż swoje poparcie; uczynił mianowicie z tej granicy postulat całego światowego obozu pokoju, któremu przewodzi, a który obejmuje setki milionów ludzi.

Swoją polityką pokoju i międzynarodowej solidarności spowodował wreszcie ZSRR wyzwoleń się sił postępu i demokracji w Niemczech wschodnich, co złało tam wpływy wrogiego nam zawsze imperializmu niemieckiego. Powstanie Niemieckiej Republiki Demokratycznej, w wyniku zwycięstwa ZSRR, jako wstępu do demokracji całych Niemiec, to położenie kresu wojnom w Europie, których okrutność najciężej zawsze odczuwał naród polski.

Przyjaźń polsko-radziecka u podstaw naszego rozwoju

Polska klasa robotnicza, ofiarna i pracowita, zadrżała świat szybko odbudowania naszego kraju. Wielokrotnie więcej zniszczona niż po pierwszej wojnie światowej, Polska odbudowuje się o wiele szybciej niż wówczas. Każdy z nas odczuwa, jak ogromnym przyczynkiem w tej odbudowie stała się pomoc braterska ZSRR, udzielana nam od samego powstania Polski Ludowej. Pomoc tę odczuwamy zarówno w dziedzinie gospodarczej jak i w rozwoju naszego życia kulturalnego. Poprzez prasę radziecką, literaturę i radio płyną do ludów radzieckich wieści o Nowej Polsce, tworzonej przez masę ludową w sojuszu robotniczo-chłopskim. Nauka nasza korzysta w pełni ze zdobyczy, jakie stały się dorobkiem Kraju Socjalizmu.

Taki jest owoc przyjaźni polsko-radzieckiej w marksistowskim ujęciu zagadnienia narodowego i przyjaźni międzynarodowej, opracowanego 37 lat temu przez genialny umysł Stalina. I nie lepiej nie ujmuję syntetycznie skutków przyjaźni polsko-radzieckiej jak słowa tow. Bieruta na Kongresie Zjednoczenia:

„Bez rozgromienia imperializmu hitlerowskiego najcięższy w rezultacie zwycięstw ZSRR w drugiej wojnie światowej, byłoby nieosiągalne zarówno wyzwolenie narodowe Polski oraz innych narodów, podbitych przez hitleryzm, jak byłoby nieosiągalne zdobycie władzy przez proletariatus polski z chwilą wyzwolenia kraju.”

Przyjaźń, oparta na takich podstawach i gwarantowana duchem międzynarodowej solidarności klasy robotniczej, nie zostanie złamana przez żadną siłę i dawać będzie coraz wspanialsze owoce!

Florian Miedziński

LENIN I STALIN O POLSCE

Stare granice dawnego imperium rosyjskiego, granice stworzone przez przemoc i zbrodnie wobec narodów i w szczególności wobec narodu polskiego obalone zostały wraz z caratem... (Lenin styczeń 1918).

Wiemy, że największą zbrodnią był rozbiór Polski między kapitał niemiecki, austriacki i rosyjski, że rozbiór ten skazał naród polski na długie lata ucisku, kiedy posługiwanie się językiem ojczystym, uważane było za przestępstwo, kiedy cały naród wychowywany był w jednej myśli — wyzwoleńca z potrójnego ucisku... (Lenin r. 1918)

Rada Komisarzy Ludowych oświadcza, że ZSRR w stosunku do Polski, wychodząc nie z przypadkowych chwilowych wojennych czy dyplomatycznych kombinacji, lecz z niezachwianej zasady samookreślenia narodów, bezwarunkowo i bez żadnych zastrzeżeń uznawała i uznaje niepodległość i suwerenność Rzeczypospolitej Polskiej.

(Z deklaracji Rady Komisarzy Ludowych pod przewodnictwem Lenina).

Jesteśmy pełni uczucia dumy narodowej i właśnie dlatego szczególnie nienawidzimy swej niewolniczej przeszłości (gdy obszarnicy i dworzanie wieści chłopów na wojnę, żeby dusić wolność Węgier, Polski, Persji, Chin)... Nie może być wolnym narodem uciskający inne narody i my wielkorosyjscy robotnicy, pełni uczucia dumy narodowej, chcemy za wszelką cenę wolnej i niepodległej, samodzielnej, demokratycznej, republikańskiej, budującej stosunki z sąsiadami na ludzkiej zasadzie równości, a nie na pańszczyźnianej zasadzie przywilejów... (Z artykułu Lenina „O narodowej dumie Wielkorosów”).

Zbrodnie rosyjskiego caratu i rosyjskiej burżuazji przeciwko Polsce nie mogą być wstawiane na rachunek nowego państwa radzieckiego w Rosji. Rosyjscy robotnicy i chłopci

uznali niepodległość Polski nie w ostatniej chwili, nie jako chwilową kombinację polityczną, nie pod naciskiem okoliczności, rosyjscy robotnicy pierwsi uznali niezależność narodu polskiego, uznali ją bez zastrzeżeń i raz na zawsze uczynili to, będąc świadomi, że niepodległość Polski odpowiada interesom nie tylko waszym, ale i naszym...”

(Odezwa do Polaków z 2 lutego 1920 podpisana przez Lenina i Stalina).

Możecie być pewni, że Związek Radziecki uczyni wszystko, co możliwe, by przyspieszyć klęskę naszego wspólnego wroga — Niemiec hitlerowskich, by utrwalić przyjaźń polsko-radziecką i doprowadzić do wszystkich sił w odbudowaniu silnej i niepodległej Polski... (Z listu Stalina do Prezydium Zjazdu Związku Patriotów Polskich w ZSRR).

Celem tej ogólnej narodowej wojny przeciwko ciemnoczarnemu faszystowskiemu jest nie tylko usunięcie

niebezpieczeństwa, które zawisło nad naszym krajem, ale i udzielenie pomocy wszystkim narodom Europy, jęczącym w jarzmie niemieckiego faszystyzmu...”

(Stalin z przemówienia do narodu radzieckiego 3 lipca 1941).

Musimy wyzwolić z niewoli niemieckiej naszych braci Polaków, Czechosłowaków i inne sprzymierzone z nami narody Europy zachodniej, znajdujące się pod butem Niemiec hitlerowskich... (Stalin w rozkazie do żołnierzy radzieckich r. 1941)

Nie żądamy abyście nam wierzyli na słowo. Nie możecie nikomu wierzyć na słowo. Sądźcie i ustosunkujcie się do nas według czynów naszych, na zasadzie stosunku, jaki będziemy mieli do narodu polskiego... (Stalin w oświadczeniu do delegacji polskiej w czerwcu 1945).

Polska powinna być silnym i niezależnym — demokratycznym państwem... (Stalin w rozmowie z delegacją z Warszawy).

Uczmy się na doświadczeniach ZSRR

WALENTYNA CHRISANOWA inicjatorką planowania godzinowego

WALENTYNE CHRISANOWA zna cały Związek Radziecki. Robotnicy, zatrudnieni przy budowie maszyn, hutnicy, rolnicy i robotnicy budowlani, stosują doświadczenia pracy brygady komсомolskiej. Nie ma w tym nic dziwnego. Walentyna Chisanowa jest bowiem inicjatorką nowej metody, znacznie podwyższającej wydajność pracy.

Nie wszyscy wiedzą, że Chisanowa zmieniła zawód. Początkowo zaczęła pracować w fabryce jako biuralistka, obecnie zaś jest kierowniczką zespołu robotnic, montujących lampy radiowe.

Montaż lamp radiowych jest procesem niezwykle skomplikowanym, wymagającym wielkiej precyzji. Wystarczy najmniejsza pomyłka, pyłek, który przypadkowo dostał się do lampy, a już lampa nie będzie normalnie funkcjonować. Chisanowa nie ulekała się tych trudności. W ciągu kilku miesięcy opanowała doskonale wszystkie operacje, związane z montowaniem lamp, następnie zaś wstąpiła do liceum techniczno-elektrycznego. Podobnie jak dziesiątki jej koleżanek, uczyła się wieczorami, po robocie. Po otrzymaniu w roku 1946 dyplomu, została majstrem-brygadzistką ze społu młodzieżowego.

Chisanowa zaczęła się zastanawiać, w jaki sposób można by przyspieszyć wykonanie planu. Przypatrzyła się bacznie pracy monterów, zauważyła, że w pierwszej połowie zmiany produkowano mniej lamp, niż w drugiej.

Robotnicy początkowo tracili wiele czasu, następnie zaś, starając się nadrobić go, zwiększali tempo, uwalniając się go rączkowo, co oczywiście wpływało źle na jakość produkcji.

Pracy naszej brak rytmu — zdecydowała Chisanowa. — Należy pracować równomiernie i z rana i wieczorem bez pośpiechu.

W rezultacie swych obserwacji, zaproponowała wyznaczanie brygadzie pracy nie na całą zmianę, lecz na każdą godzinę, czyli — wprowadzenie harmonogramu godzinowego, sądząc że dzięki temu praca od pierwszej minuty toczyć się będzie w jednostajnym tempie i bez zbędnego pośpiechu.

Propozycje Chisanowej zostały przyjęte. Obok pulpitu doświadczałnego, przez który — przed wysianiem na skład — przechodzi każda zmontowana lampa, zainstalowano zelektryfikowaną tarczę kwadratową, której przekątna rozdzielona została na 8 równych odcinków — 8 godzin pracy. Nad każdym odcinkiem wisi czerwona lampa. Po wypełnieniu zadania na daną godzinę kontrolerka-sortownica Katarzyna Najdionowa włącza czerwone światło, które jest

widoczne dla wszystkich robotników, bez względu na to, na jakim odcinku się znajdują.

Zanim wprowadzono harmonogram — opowiada Chisanowa — zadanie naszej brygady polegało na zmontowaniu 800 lamp w ciągu jednej zmiany. Nie zawsze dawaliśmy sobie z tym radę. Obecnie normę podwyższono do 1200 lamp, a produkujemy po 1400—1450. Zdarzają się nawet dni, kiedy produkujemy po 1500 lamp. A przy tym ani urzędzenia, ani ilość robotników ulegały zmianie. Cały sekret powodzenia polega na tym, że nauczyliśmy się pracować rytmicznie, równo, że nasza wydajność jest jednakowa i na początku i pod koniec dnia roboczego.

Niemniej ważny jest fakt, że znacznie polepszyła się jakość produkcji. Dzięki zredukowa-

niu braków zaoszczędziliśmy w ciągu jednego miesiąca 4000 rubli. Wzrosły również zarobki robotników, które otrzymują obecnie o 35—40% więcej, niż w roku ubiegłym.

65 brygad moskiewskiej fabryki żarówek elektrycznych stosuje obecnie doświadczenia Chisanowej.

Na ręce Walentyny Chisanowej napływają codziennie dziesiątki listów od tokarzy, frezowników, walcowników, traktorzystów, tkaczy i murarzy. W listach donoszą oni o wynikach, jakie osiągnęli dzięki zastosowaniu harmonogramu godzinowego. Często proszą o radę.

Założa przedsiębiorstwa szczerzy się swą wychowanką, której przypadek w udziale wielki zaszczyt — w r. 1949 została laureatką nagrody stalinowskiej.

J. Samojłow

Walentyna Chisanowa, laureatka nagrody stalinowskiej, inicjatorka planowania godzinowego.

DLACZEGO TKACZKA CZABRYKOWA pracuje najwięcej i najlepiej

W roku 1947 Anna Czabrykowa była jeszcze uczennicą szkoły fabrycznej. Dziś słynie ona, jako jedna z najwybitniejszych stachanówek kombinatu „Czerwona Róża”. Nazwisko jej figuruje na liście robotników moskiewskich do towarzysza Stalina wśród nazwisk bojowników o realizację planu pięcioletniego w cztery lata.

Czabrykowa cieszy się tak wielką sławą, że nawet doświadczone robotnice o znacznie dłuższym stażu produkcyjnym zasięgają u niej rad i zapoznają się z jej metodami pracy. Specjaliści nieraz w ciągu całej zmiany przyglądali się jej pracy, notowali czas, jaki pochłaniała każda poszczególna operacja, studiowali organizację jej dnia roboczego.

ANNA CZABRYKOWA robi wszystko o wiele szybciej, niż przewidują normy. A przy tym nigdy się nie spieszy, nie czyni żadnych zbędnych ruchów, każdy jej

krok jest ściśle obliczony. Tak nap. na związanie oberwanej nitki przewiduje się 48 sekund. Czabrykowej natomiast operacja ta zajmuje 20, albo 18 sekund. Z błyskawiczną szybkością zmienia ona kłębek jedwabiu na wrzeciono, przewijając nitkę i puszcza maszynę w ruch.

Większą część swego dnia roboczego stachanówka spędza na obserwowaniu osnowy z „tyłu” warsztatu tkackiego. Jeśli super wypadł zbyt duży, natychmiast go obcina. Zbyt słaby super przewiązuje natychmiast i jeszcze raz i delikatnie wyrównuje popłatane nici.

W ten sposób swe doskonałe wyniki zawdzięcza Anna Czabrykowa nie tyle szybkiemu powiązaniu oberwanych nici, ile swej pracy „profilaktycznej”, dzięki której nie dopuszcza ona do zrywania się nitki, względnie do zaistnienia innych przyczyn, które powodują braki w materiale. Dzięki takiej, dokonywanej zawsze w porę interwencji, nitki na obsługiwanych przez nią warsztatach przerywają się znacznie rzadziej, aniżeli na innych. Dlatego też obsługiwane przez nią warsztaty tkackie nie produkują nigdy tkanin o niskiej jakości.

Czabrykowej wydatnie pomaga w pracy gruntowna znajomość konstrukcji warsztatu. Dzięki doskonałej, znajomości mechanizmu, od razu ustala ona przyczynę awarii tak, że mechanik nie musi szukać błędów i z miejsca przystępuje do reperowania warsztatu. Wiele drobnych usterek Czabrykowa potrafi naprawić sama, nie czekając, aż przyjdzie monter.

To nie wszystko. Anna Czabrykowa walczy o podniesienie poziomu kultury pracy, co pozwala jej zdysansować wszystkie koleżanki we współzawodnictwie o produkcję „prymy”. Ilość wyprodukowanych przez nią tkanin najwyższej jakości wynosi 97%. Na obsługiwanych przez stachanówkę warsztatach nigdy nie widzi się popłatanych lub też wiszących nitki oberwane nitki składa ona skrupulatnie do specjalnego worka. Troszcząc się stale o

zwiększenie ilości „prymy”, młoda tkaczka postanowiła nigdy nie dotykać nici rękami i pierwsza w przemyśle jedwabniczym zastosowała specjalne sztyki do przewijania nitki. Początkowo patrzano na to z niedowierzaniem. Czabrykowa również zdawała sobie sprawę, że nowy ten system hamuje do pewnego stopnia pracę. Ale za to zastosowanie sztyki dawało gwarancję uniknięcia płam na tkaninie. Po nabraniu wprawy w posługiwaniu się sztykiem, znów zaczęła ona pracować ze zwykłą szybkością. Wkrótce zaczęły posługiwać się sztykiem i inne tkaczki.

Czabrykowa obsługuje 8 warsztatów zamiast, jak to bywa normalnie 5. We współzawodnictwie dystansowała już wiele koleżanek. Nazwisko jej figuruje na tablicy honorowej ministerstwa lekkiego przemysłu. Młoda tkaczka wykonała już swe normy pięcioletnie i ma na swym koncie osobistym około 35 000 metrów jedwabiu, wyprodukowanych ponad plan.

Czabrykowa nieraz występuje w roli prelegentki. Jej nasycone treścią wykłady o metodach pracy stachanowskiej na warsztatach tkackich mają duże znaczenie, ponieważ na potwierdzenie wywodów może ona przytoczyć wspaniałe wyniki swej pracy praktycznej, a pracę tę widzi codziennie na własne oczy cała załoga.

Młoda tkaczka Anna Czabrykowa obsługuje 8 warsztatów. Niejednokrotnie występuje w roli prelegentki. Ze swoimi wynikami zapoznaje robotników — tkaczy ze wszystkich krajów Rad.

Wszechnice kołchozowe — ogniska kultury wsi radzieckiej

Wież Wierchnije Ozerki nie czym nie różni się od innych osiedli kołchozowych. Podobnie jak tysiące innych wsi radzieckich, posiada ona nowe oblicze, którego rysy zrodzone zostały przez ustrój socjalistyczny. Wieś posiada swą własną inteligencję. Istnieje tu klub, biblioteka, czynna jest wszechnica kołchozowa.

„Wieczorami osada tonie w potokach światła elektrycznego. Szczególny gwar i ożywienie panuje przed klubem wiejskim, gdzie afisze zapowiadają odczyt kołchoźniczek, Bohaterki Pracy Socjalistycznej, Aleksandry Niesinowej na temat „Metody pracy, które pomogły mi zebrać 33 cetnary żyta oziemego z 1 ha.” W sali odczytowej zebrało się już ponad 150 osób.

— Mam dopiero 23 lata — mówi Niesinowa. — Moje osiągnięcia byłyby nie do pomyślenia bez sukcesów mego kraju. Ogniu, którego jestem kierowniczką, wyhodowało po 33 cetnary zbo-

ża z 1 ha. Miałymy nasion pierwszego gatunku. Płodność w kołchozie są prawdziwie, polowo-ląkowe. Żyto ożime, zgodnie z planem plodozmian, siałymy na czarnym ugorze, wzbogaceniom jeszcze nawozem. Nawieźliśmy po 30 ton próchnicy na 1 ha. Uprawę ugoru rozpoczęliśmy jesienią natychmiast po uprzątnięciu pszenicy jarej, która była wysiana na gruntach po wieloletniej lucernie.

Poruszone przez prelegentkę aktualne sprawy oraz zagadnienia naukowe, na których temat zabierano głos w dyskusji, wszystko to jest znane dla wsi radzieckiej, która już od dawna zapoznała się z naukowymi podstawami uprawy roli.

W ciągu ostatnich miesięcy Wierchnich Ozerkach odbyły się odczyty na następujące tematy: „Zasługi uczonych rosyjskich w rozwoju darwinizmu”, „Atom i energia atomowa”, „Wielki poeta rosyjski, Puszkina”, „Wydarzenia w Chinach”.

A teraz zwrócimy uwagę czytelników na inną wszechnicę kołchozową we wsi Lipniażka (obwód kirowo-gradzki, Ukraina). W ciągu ostatniego roku wygłoszono tu 286 odczytów, których wysłuchało łącznie 18 000 osób.

Wszechnice kołchozowe organizuje się zwykle przy klubie wiejskim. Spośród przodujących obywateli wsi wybiera się kierownika. Ogólne kierownictwo i nadzór sprawują filie Wszechzwiązkowego Towarzystwa Szerzenia Wiedzy Politycznej i Nauki. Filie takie istnieją obecnie we wszystkich centrach obwodowych Związku Radzieckiego. Często urządzi się wykłady i odczyty przyjezdnych prelegentów, w tej liczbie i wybitnych uczonych. Niedawno w jednej ze wsi obwodu moskiewskiego wygłosił odczyt prezydent Akademii Nauk ZSRR prof. Sergiusz Wawilow. Z reguły odczyty wygłaszają przedstawiciele miejscowej inteligencji wiejskiej — nauczyciele, agromomowie, lekarze i kołchoźnicy.

Na terenie ZSRR czynnych jest obecnie kilka tysięcy instytucji oświatowych tego typu. Mają one przed sobą wielką przyszłość.

B. Lewin

Moje pomysły racjonalizatorskie

W skomplikowanym zawodzie kowala nie wystarcza samo doświadczenie praktyczne. Toteż zanim udało mi się gruntownie opanować swój fach, wypadło mi przestudiować wiele tomów różnorodnej literatury technicznej. Bez znajomości technologii kucia metalu nie można prawidłowo nagrzać metalu i dokonać potrzebnych dla danej części obliczeń.

Sprawną pracę kowala zależy w znacznym stopniu od umiejętnej organizacji warsztatu pracy. Na moją prośbę specjalista, zajmujący się planowaniem pracy naszego oddziału, zapoznał mnie z zadaniami produkcyjnymi o miesiąc wcześniej. Po gruntownym przestudiowaniu planu robót według kolejności przystępuję do przygotowania warsztatu pracy, obliczając przede wszystkim długość sztab metalowych niezbędnych do produkcji. Pomocnik mój przychodzi do kuźni pół godziny przed rozpoczęciem pracy. Upřednio otrzymuje on ode mnie wskazówki na dany dzień i wie, co będzie robić. Po rozpaleniu ognia pod paleniskiem, wkłada do rozżarzonych węgli większe i mniejsze sztaby metalowe. W chwili rozpoczęcia pracy mniejsze sztaby są już rozżarzone do białości, gotowe do obróbki. W trakcie kucia nagrzewają się wielkie sztaby.

Słyszę często zdanie, że wykonywanie drobnych części młotem jest niemożliwe. Nie jest to słuszne, gdyż sam z powodzeniem wykonywałem młotem np. noże tokarskie. Co prawda — nie od razu mi się to udało. Po kilku niedanych próbach zawiąłem w oddziale narzędzi,

zaprojektowany przeze mnie, specjalny przyrząd do kucia ostrza noża. Między dwie płytki metalowe — górną i dolną, o kształcie części, która ma być wykuta, wkłada się — nagrzaną do odpowiedniej temperatury — metal. Następnie uderza się młotem w górną płytkę i metal przybiera odpowiednią formę. Dla zwiększenia ostrza noża musiałem go dawniej nagrzać 4 razy. Obecnie — przy stosowaniu mego przyrządu — wystarczy nagrzać go raz. Dzięki tej metodzie znacznie zredukowałem czas potrzebny na wykonanie jednego noża, a przy tym polepszyła się jego jakość. Jeśli dawniej można było wykutać 60 do 70 noży w ciągu jednej zmiany, to obecnie wykuta się ich 350—400 sztuk.

Przez dłuższy czas wykonywałem kryzy dla lokomobili. Proces technologiczny obejmował jedynie wykucie prostokątnej sztaby. Odszlifowanie powierzchni i wyszlifowanie otworu odbywało się już w oddziale mechanicznym. Następnym etapem było wyznaczenie średnicy zewnętrznej, co odbywało się na strugarce. Struganie pochłaniało 35 minut, a wytaczanie otworu — 25 minut. Opracowałem przyrząd, za pomocą którego obecnie sam wykonuję kryzę pod młotem, w wyniku czego prace strugarskie zupełnie odpadły, a tokarskie zredukowały się o 70%. Prócz tego zaoszczędzamy wiele metalu.

Wyrobiłem przeciętnie po 3—3,5 normy. W ciągu 2 lat i 7 miesięcy wykonałem około 7 norm rocznych.

M. Rabkin, kowal-stachanowiec, Mohylovskiej Fabryki „Lokomobili”

RADZIECCY LUDZIE I ICH ŻYCIE

W słonecznym Tadżykistanie

Młodziutka Kumrychon uprawia bawełnę

W owym roku, gdy w tadżykistanie kołchozowie im. Kaganowicza zebrało po raz pierwszy bogaty plon i wybudowano szkołę — Kumrychon Abdurachimowa miała 8 lat.

Krawat pionierski włożyła w roku, gdy w kołchozie wybudowano obszerne pomieszczenie dla bydła, a w nowym parku otworzono dawno oczekiwaną herbaciarnię, w której urządzono pionierską świetlicę.

„Kumrychon ukończyła 10 lat, gdy w kołchozie posadzono sad...”

Rósł kołchoz i wraz z nim rosła młoda kołchożnica.

Po ukończeniu szkoły w r. 1943 Kumrychon rozpoczęła pracę w brygadzie hodowców bawełny. Wkrótce potem zorganizowała kołko młodzieżowe — komsomolskie i rzuciła wszystkim dziewczętom hasło współzawodnictwa. Komsomolki zobowiązały się walczyć o wyższy plon bawełny — taki plon, który pomógłby ojczyźnie w ówczesnej walce z faszystami. Pracując na polach kołchozu, młode dziewczęta poświęcały tej pracy wszystkie swe siły i całą umiejętność, pragnąc jak najlepiej zastąpić tych, którzy poszli na front.

Praca i nauka

Ale Kumrychon rozumie, że nie wystarczy same dobre chęci, by wyhodować bogate plony. Rozumie, że potrzebna jest wiedza, po-

trzebne duże doświadczenie. Toteż Abdurachimowa czerpie wiadomości z książek, korzysta z doświadczenia innych hodowców bawełny, przyjaźni się z agronomem.

Dziś już nie dziwi nas, że każdy kołchoz posiada szkołę, czy klub. Wydaje nam się to normalne i samo przez się zrozumiałe. Zdziwi nas raczej, jeśli w domu kołchożnika nie zobaczymy gazety, nie usłyszymy głosu speakera, komunikującego o najnowszych osiągnięciach mas pracujących Związku Radzieckiego.

Ale wówczas, gdy podrasła Kumrychon, książki i radio rzadkimi byli gośćmi w domu kołchożnika tadżyckiego, uzbeckiego czy turkmeńskiego. I w tym jednak okresie Kumrychon potrafiła zdobyć książki. Stu-

diowała je i pomagała młodzieży swojej wsi podnosić poziom świadomości politycznej. Kumrychon pragnęła być nie tylko dobrym hodowcą bawełny, lecz i uświadomionym politycznie przywódcą ruchu komsomolskiego. Na działce swojej brygady, oraz na działkach współzawodniczących brygad, walczyła o bogate urodzaje, mając w pamięci rozkaz dążenia do ogólnego podniesienia poziomu.

Doświadczenia w dziedzinie siewu, hodowli i zbioru bawełny pomogły słynnej brygadzie. Kumrychon Abdurachimowej, osiągnąć na swej 5-hektarowej działce urodzaj bawełny w ilości 91,8 cet. z hektara. Za wytrwałą pracę otrzymała ona tytuł Bohaterki Pracy Socjalistycznej.

GDY JESIEŃ NADESZŁA...

Pracowite dni na żyznych stepach Donu

W miejscu przeprawy przez rzekę Don, jest rojno i gwarno. Do lewego brzegu przybił prom. Szara masa owiec, zapelniająca przejścia między samochodami i wozami — rzuciła się na brzeg. Pastę rze pokrzykując spędzają stado na jedno miejsce. Starszy pastuch, Iwan Kutniew, siwawy kozak o ospowatej szerokiej twarzy, płaci pzewoznikowi za przejazd.

— W porządku? — zapytał, otrzymując kwit.

— Tak, tak — odpowiedział przewoźnik i życzył pastuchowi szczęśliwej drogi.

Kołchozowe stado owiec udaje się na zimowe pastwiska. W roku bieżącym pastuch Kutniew postrzył do 5,5 kg wełny z każdej owcy. A takich stad w kołchozach, położonych nad Donem w obwodzie rostowskim, jest tysiące.

Bardziej na prawo — wołają ludzie do szofera, który zjeżdża z promu. Samochód, załadowany pasażerami arbusami, zakołysał się i łagodnie ruszył prawą stroną piaszczystej drogi. To samochód z kołchozu im. Lenina, gdzie znajdują się wspaniałe pola arbusowe. W roku bieżącym kołchoz wywiózł do miasta sto ton arbusów i dużo innych owoców. Z sadu,

kukurydzy rozlegają się pieśni.

Jesień jest porą obfitości. Jakże piękny jest step w tym czasie! Na polach kładą się już pstre barwy, ciemne działki zaoranej ziemi, ugorów, szmaragdowe kielki ozimin — podstawa bogatych plonów w 1950 r.

Kołchożnicy dońscy wykonnają stalinowski plan przeobrażenia przyrody. Na pola

Wieczorem rodzina Ilji Karamaszyna zasiada w dobrym nastroju do posilku.

Na małej rybackiej wyspie

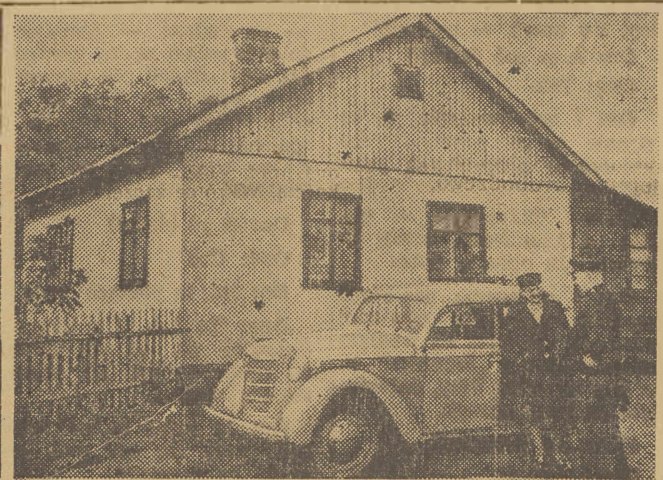
zabłyło światło po długoletnich mrokach

Na samym brzegu Zatoki Fińskiej stoi budynek zarządu kołchozu rybackiego „Noor Kaardiwiagi”. Z górnych okien jak z mostu kapitańskiego — otwiera się rozległy widok na morze. Przewodniczący, Emil Prijsalm, doskonale stąd widzi jak rybacy zastawiają sieci, jak wczesnym rankiem wracają z morza łodzie motorowe.

Wysepka Prangli jest mała, bardzo mała. Przyroda tu uboga — piaskowiec, glazy, karłowate sosny. Ani żyto, ani pszenica nie dojrzewają na niej. Ale za to u

— Czy nie czas ci już odpuścić wraz z twoją starą? — pytali jubilata kołchożnicy.

Johannes w odpowiedzi machał tylko rękami.

Monter kołchozowy Siemion Czerwik lubi po pracy poprowadzić własną maszynę.

wybrzeży wyspy łowi się słynną kłkę tallińską. Dlatego też rybacy Prangli żartobliwie nazywają zielonkawą wodę Zatoki Fińskiej „polem” swojego kołchozu.

Nie upłynął jeszcze rok od chwili, gdy rybacy Prangli zorganizowali kołchoz.

— Dziś już cała ludność wyspy zgrupowana jest w kołchozie. Kołchoz posiada 70 łodzi motorowych, rybacy mają nowe sieci i urządzenia najnowszej konstrukcji. I wszystko to zjawilo się na wyspie, gdzie łódź motorowa była w ciągu lat nieziszczalnym marzeniem biedoty.

50 lat pracy na morzu

Kołchożnicy Prangli obchodzili niedawno swój jubileusz: 50 lat upłynęło od dnia, kiedy jeden z najlepszych rybaków, Johannes Laanemets udał się po raz pierwszy na połów. Stary Johannes pamiętał ten poranek — sprzed pół wieku — kiedy to ojciec wziął go 13-letniego chłopaka ze sobą na morze. Taki był zwyczaj na wyspie: od lat 13 porzucało się szkołę, gry i zabawy... i zaczynała się ciężka dola rybaka.

Długie lata trudnił się rybołówstwem Johannes Laanemets. Początkowo z ojcem, następnie z żoną Elwiną, wypływał na morze starą zagłówką, która służyła jeszcze jego dziadowi. Ilekroć był z tego powodu o włos od śmierci podczas sztormu na otwartym morzu! Johannes Laanemets klepał biedę aż do chwili, gdy na łodziach rybackich zawisła czerwona bandera radziecka...

„Lampki Iljicza”

Przed kilkoma miesiącami na walnym zebraniu przyjęto plan elektryfikacji Prangli. W dniu 32 rocznicy Wielkiego Października, na dalekiej wysepce w Zatoce Fińskiej, po raz pierwszy zabłyły jasne „lampki Iljicza”.

Zamówiono jeszcze cztery silne łodzie motorowe. Wybuduje się suszarnię na sieci. W zarządzie mówi się o nowych warsztatach remontowych, by nie trzeba było każdorazowo wysyłać silników do naprawy na „wielką ziemię”.

Obecnie w gorące dni jesiennej pracy wszyscy mieszkańcy wyspy — od najmłodszego do najstarszego — zbierają się rankiem na brzeg, by spotkać rybaków i pomagać im w opróżnianiu sieci. Jedną za drugą podpyływają łodzie motorowe, pełne ryb.

Cieszą się mieszkańcy Prangli. Obfite jesienne połowy zwiastują im spokój i dobrobyt na okres długiej zimy, aż do wiosny, aż do ruszenia łodzi na zatoce.

winnicy, ogrodów i pól arbusowych wpłynęło do kasy kołchozowej 320 000 rubli.

Za samochodem ciężarowym zjeżdża na brzeg wóz, załadowany zbożem.

— Czy do elewatora jedziecie, Panfilu? Przecież wasz kołchoz już dawno wykonał plan dostaw zboża dla państwa?

— Nie, to moje zboże, które dostałem za pracodni.

— Sporol!

— Syna żenię — wyjaśnia kozak. — Przygotowuje się do wesela.

Prom został rozładowany. Ale za chwilę cicho, niepostrzeżenie odbije znowu od brzegu, naładowany wozami z warzywem, arbusami, kukurydzą i słonecznikiem, koszarą pełnymi winogron i ryb — wszystkim, w co obfitują miejscowości położone nad Donem.

Na polach kołchozowych w życie. Suną traktory z siewnikami, obsiewa się ostatnie hektary. Jesienny siew w roku bieżącym przeszedł wyjątkowo sprawnie. Traktorzyści zobowiązali się, że podwoją wydajność pracy i do trzymali słowa. Paweł Linkow np. obsiewał codziennie od 40—50 ha...

W winnicach, rozrzuconych na zboczach, pstrzą się jasne chusty kobiet. Odbywa się zbiór winogron. Na polach

wyszli melioratorzy leśni, którzy przygotowują się do nowej akcji sadzenia drzew. Prace prowadzone są na granicy obwodu astrachańskiego. Tu sadi się las — las dębowy na 40 000 ha.

Jesień jest także porą nauki. Wznosiła już swoje prace sieć oświatowych organizacji partyjnych — rozpoczęły naukę kołka i seminaria. Na ławkach szkolnych zasiadała młodzież kołchozowa.

Pełnią życia żyje stamca nad Donem. Różnorodne są zainteresowania kozaków — kołchożników. Kółka dramatyczne przygotowują nowe przedstawienia, wznowiły pracę chór kołchozowy, a kółka szachistów i graczy w warcaby przygotowują się do turnieju.

W ustroju kołchozowym bogactwo materialne jest nierozdzielnie związane z bogactwem kultury duchowej.

O różnej porze wschodzi słońce w Czukotce, w górach Pamiru, na upalnym stepie Kazachstanu, w dolinie rzeki Donu. Ale od dalekiej, chłodnej północy do ciepłego południa Związku Radzieckiego każdy poranek jednakowo szeroko otwiera drzwi, wiodące do pięknego dnia radzieckiego, dnia coraz do nowych osiągnięć.

Ciche i szczęśliwe jest życie górnika Syczowa

Wzdłuż drogi, łączącej Stalino z miastem górników „Rutczenkowo”, ciągnie się dzielnic domków jednorodzinnych. W jednym z takich domków mieszka maszynista kopalni „L-

kracząc dwadzieścia tysięcy rubli miesięcznie. Pieniądzy tych starczy nie tylko na utrzymanie, ubranie, bilety do teatru. Rodzina ma własny samochód i wydaje dużo pieniędzy na książki.

Dymitry Leonczenko przez cały dzień cieszy się perspektywą takiej chwili.

dziwka” Konstantyn Syczow. Na budowę domu Syczow otrzymał od Państwa pożyczkę z 8 letnim terminem spłaty. Mógłby on wybudować domek i bez kredytu, ale w okresie, kiedy rozpoczynał budowę, wydawał córce za mąż i żenił syna. Pociągnęło to za sobą znaczne wydatki — trzeba było wyprawić godne wesele, jak przystoi zasłużonemu górnikowi. Dlatego Syczow skorzystał z kredytu, ale spłacił go nie po 8 — latach lecz po upływie półtora roku. Kiedy pytano go, dlaczego tak się spieszy ze spłaceniem pożyczki mówił: Niechaj te pieniądze posłużą innym ludziom.

Syczow należy do plejady starych górników i posiada tytuł „mistrza węgla”. Zarabia on 4 tys. rubli miesięcznie. Ale w rodzinie pracuje jeszcze syn, maszynista w kopalni, córka, specjalistka w dziedzinie opracowywania norm produkcyjnych i zięć inżynier. Dochody całej rodziny prze-

Co roku każdy członek rodziny wyjeżdża na wczasy.

Wieczorami, kiedy w domu zbierze się cała rodzina, mieszkanie Syczowa przypomina niewielki uniwersytet. Wszyscy się uczą.

— Nie wolno się nie uczyć, jeśli się nie chce pozostać w tyle — mówi Syczow. Technika ciągle idzie naprzód. Słyszeliście jak wiele nowych maszyn otrzymało nasze Zagłębie Donieckie? Trzeba się z nimi zapoznać. Jak się więc obejść bez książek?

To właśnie pragnienie wiedzy dużo w życiu pomogło Syczowowi. Stał się on doskonałym maszynistą na wrębniarce.

Cała rodzina lubi muzykę, a zwłaszcza koncerty symfoniczne. Toteż późnym wieczorem stojący w głębi młodego sadu, migocący światłami dom Konstantyna Syczowa, rozbrzmiewa dobiegającą muzyką, promieniejącą cichym szczęściem rodzinnym.

W uzdrowisku dziecięcym na malowniczym brzegu Dniepru

Niedaleko miasta Zaporozia, na prawym brzegu Dniepru położone jest niewielkie ośrodek. Wśród gęstych zarośli i drzew owocowych widać barwne, wesołe domki. Niektóre mają fasady pokryte wspaniałymi fantastycznymi deseniami, na innych wymalowane są sceny z basinu. Do domków prowadzą czyste, wypłane piaskiem ścieżki, które po pochyłym, zielonym brzegu schodzą aż do samej rzeki.

Od rana do wieczora wokół domków, w alejach, na plaży rozmierzają się dziecięce. Szczęśliwa wesołość panuje w słonecznym popołudniu, gdy tak przyjemnie zanurzyć się w ciepłej łagodnej fali Dniepru.

To uroczyste miejsce położone na wysokim brzegu rzeki, jest jednym z najwspanialszych uzdrowisk dziecięcych. Spędza w nim wczasy jednocześnie 600 dzieci, które wypoczywają tu od 30—40 dni. Dzieci mieszkają w estetycznych domkach, o ścianach malowanych we wszystkich kolorach tęczy. W salach stoją szeregikłównych łóżek, pokrytych śnieżnobiałą pościelą i pięknymi wzorzystymi kołdrami.

Zresztą w salach dzieci przebywają jedynie w czasie wypo-

czynku nocnego lub popołudniowego. Cały dzień spędzają na powietrzu, na wybrzeżu Dniepru, na plaży, boiskach sportowych, w klubie dziecięcym oraz w miniaturowym teatrze pod gołym niebem na którego scenie produkują się śpiewacy i tancerze, rekrutujący się spośród wczasowiczów.

Kto spędza wczasy w tym obozie? Jest tu Pajlinka Kapusta której ojciec pracuje jako nitownik, Genadiusz Siłkin, syn spawacza, Janinka Muchina, córka wybitnego robotnika betoniarzkiego, Anatol Twirdochlebow, syn malarza — stachanowca, Włodzio Julichin, którego ojciec znany jest jako montażowiec konstrukcji metalowych i wiele, wiele innych.

Dzieci spędzają wakacje prawie całkowicie na koszt związku zawodowego, który w tym roku wyasygnował na utrzymanie obozu 750 tys. rubli. Część skierowań do obozu jest całkowicie bezpłatna. Za pozostałe dzieci rodzice płacą 1/3 kosztu skierowania, co wynosi od 85 do 150 rubli miesięcznie.

Tak oto wygląda w Związku Radzieckim troska o wczasy i zdrowie dzieci robotników.

HUMOR RADZIECKI

WŁODZIMIERZ POLAKOW

tłum. Józef Prutkowski

STRAŻAK PROCHORCZUK

Rzecz dzieje się w redakcji pewnego tygodnika. Do gabinetu redaktora wchodzi niesmiało początkująca pisarka.

Ona: Przepraszam bardzo... Czy wy jesteście redaktorem tego tygodnika?

On: tak.

Ona: Nazywam się Krapiwina. Napisałem dla waszego tygodnika małą humoreskę.

On: Zostawcie.

Ona: Jabyłem chciała... jeśli to możliwe oczywiście, usłyszeć od razu waszą opinię. Jeżeli pozwolicie, ja wam to od razu przeczytam. To zajmie trzy, cztery minuty. Można?

On: Czytajcie.

Ona: Humoreska nazywa się „Szlachetny postępek”. Czytam. (czyta):

„Była godzina trzecia w nocy. Wszyscy w mieście już spali. Nie płonęła żadna żarówka. Było ciemno i cicho. I nagle z okna czwartego piętra wielkiego szarego domu wyrwał się krwawy język płomienia „Ratunku!” — rozległ się krzyk — „Pał! się!”. Był to głos lekkomyślnego gospodarza mieszkania, który zapomniał na noc wyłączyć elektryczną płytkę, winowajczynię pożaru. Ogień i gospodarz miało się po pokoju. Zajączała syrena samochodu straży pożarnej. Strażacy zeskoczyli z samochodu i rzucili się w kierunku domu. W pokoju, w którym rzucał się gospodarz, szalało morze ognia.

Strażak Prochorczyk, niemłody już Ukrainiec z wielkim, czarnym wąsem, zatrzymał się przed dzwiami buchającymi dymem. Strażak stał i namyślał się. Nagle zdecydowanie rzucił się w drzwi, wyciągnął z pokoju tlejącego już gospodarza i skierował swój hydrant na ogień. Dzięki odwadze Prochorczyka ogień został ugaszony. Podeszedł do niego major straży pożarnej Gorbucy.

szyn. „Zuch Prochorczyk! — powiedział — dobrze pracujecie. Po tym major uśmiechnął się i dodał: „Nie zauważyliście nawet, że zapalił się wam prawy wąs!” Prochorczyk uśmiechnął się i skierował strumień wody sobie na wąsy. Świtało.”

On: Humoreska nienajgorzsza. I tytuł trafny: „Szlachetny postępek”. Ale są w niej pewne miejsca, które koniecznie trzeba przerobić. Rozumiecie?

cie, przykro, kiedy w dobrej humoresce znajdujemy nie to, co chcieliśmy się znaleźć. No, proszę czytać.

Ona: „Była trzecia godzina w nocy. Wszyscy w mieście już spali”.

On: Bardzo niedobrze! Znaczący, że i milicja śpi i dyżurni śpi i... po prostu — źle. Wynika zaciemnienie rzeczywistości. To miejsce trzeba koniecznie przerobić. Napisać lepiej już tak: „Była trzecia godzina w nocy. Nikt w mieście nie spał”.

Ona: to niemożliwe... Noc. Ludzie śpią...

On: Tak, chyba macie rację. W takim razie spróbujcie tak: „Wszyscy w mieście już spali, ale znajdowali się na swoich posterunkach”.

Ona: Spali na posterunkach.

On: Nie, to zupełna bzdura. Zróbcie już lepiej tak: „Część ludzi spała, a część nawet nie drzemała”. Dalej?

Ona: „Nie płonęła żadna żarówka...”

On: Jak to? Z tego wynika, że u nas wyrabiają takie żarówki, które nie płoną...

Ona: Przecież to noc. Światła pogaszone.

Ona: A można by pomyśleć że to takie żarówki. To niemożliwe. Wykreślić! Nie płoną — a więc nie trzeba o tym pisać. Dalej!

Ona: „I nagle z okna czwartego piętra wielkiego szarego domu wyrwał się krwawy język ognia. Ratunku!” — rozległ się krzyk — „pał! się!”

On: A to co? Panika?

Ona: Tak.

On: I wy uważacie, że ze stron naszej gazety trzeba koniecznie propagować panikę? (czyta) „Ratunku!”

Ona: Oczywiście — nie. Ale to humoreska, utwór literacki. Ja opisuję pożar.

On: I opisujecie panikarstwo zamiast człowieka uświadamionego. Ja bym na waszym miejscu okrzyk „Ratunku!” zmienił na jakiś inny, bardziej mobilizujący okrzyk.

Ona: Na przykład?

On: No na przykład... „Głupstwo, zagasimy!” — rozległ się okrzyk — „Bez nerwów proszę. Nie pał! się!”

Ona: Jak to nie pał! się, kiedy właśnie się pał!

On: Nie. „Nie pał! się” — w znaczeniu, zdajemy ugasić, bądźcie spokojni!”

Ona: To niemożliwe.

On: Możliwe. Zresztą w takim razie w ogóle nie trzeba okrzyku. Czytajcie dalej.

Ona: „Był to głos lekkomyślnego gospodarza mieszkania, który zapomniał wyłączyć na noc elektryczną płytkę.”

On: Jakiego gospodarza?

Ona: Lekkomyślnego.

On: Czy opłaca się popularyzować w naszym tygodniku lekkomyślność? Ja uważam, że nie opłaca się. Nie potrzeba. A poza tym dlaczego pisać, że on zapomniał wyłączyć elektryczną płytkę? Czy wypada na podobnych przykładach wychowywać czytelnika?

Ona: Ja nie usiłuję wychowywać. Przecież gdyby nie było płytki, nie byłoby pożaru.

On: A czy to byłoby gorzej?

Ona: Bez pożaru zawsze jest lepiej.

On: To znaczy, że tak właśnie nie trzeba pisać. Zabierzcie elektryczną płytkę i dzięki temu nie będziecie musieli ani słowa mówić o pożarze. Czytajcie dalej. Przechodźcie od razu do opisu strażaka.

Ona: „Strażak Prochorczyk, niemłody już Ukrainiec”.

On: O, to świetne określenie.

Ona: „...z wielkim czarnym wąsem — zatrzymał się przed dzwiami. Strażak stał i myślał”.

On: Złe. Strażak nie powinien myśleć. On powinien gasić ogień bez namysłu.

Ona: Ale to jest chwyt dla humoru.

On: Może to jest taki chwyt dla humoru, ale nie dla strażaka. A poza tym jak już nie ma pożaru, to nie ma powodu wprowadzać do tego domu strażaka.

Ona: A jak w takim razie odbędzie się rozmowa z majorem straży pożarnej?

On: Niech rozmawiają w to kalu straży pożarnej. Jak tam u was idzie ta rozmowa?

Ona: (czyta) „Podeszedł do niego major straży pożarnej Gorbuczyk. Zuch Prochorczyk — powiedział — „pracujecie dobrze: potem major uśmiechnął się i dodał: „nie zauważyliście nawet, że wam się zapalił prawy wąs. Prochorczyk uśmiechnął się i skierował strumień wody sobie na wąsy. Świtało”.

On: A po cóż to?

Ona: Co?

On: No, te płonące wąsy.

Ona: To tak, dla humoru. Człowiek tak się zapracował, że nie zauważył jak zapalił mu się wąs.

On: Ja radzę to wykreślić. Jeśli dom się nie pał, czy warto palić wąsy?

Ona: A śmiech?

On: Śmiech będzie. Kiedy człowiek się śmieje? Kiedy jest mu radośnie. A kiedy mu radośnie? Radośnie, że nie ma pożaru? Bardzo radośnie. Ot i czytelnicy będą się śmiać. Przeczytajcie jak to teraz wygląda.

Ona: (czyta) „Szlachetny postępek”. „Była trzecia godzina w nocy. Część ludzi w mieście spała a część nawet nie drzemała. Z okna czwartego piętra wielkiego, szarego domu rozległ się okrzyk: „Nie pał! się!”. „Zuch Prochorczyk! — powiedział major Gorbuczyk strażakowi Prochorczykowi, niemłodemu już Ukraincowi o długich czarnych wąsach — dobrze pracujecie!” Prochorczyk uśmiechnął się i skierował strumień wody sobie na wąsy. Świtało”.

On: O, to jest dobre! To można drukować!

Włodzimierz Polakow

PRZELICZYŁ SIE...

— Cóż ze mną za dureń! Raportowałem ministerstwu o wypełnieniu 14 punktów zobowiązań, a było ich tylko osiem... („Krokodź”)

Fraszki według Jakow'ewa

opracował Kaol Szpałski

GADATLIWA

Mówiła bez ustanku przez trzy godziny do mnie — Nie miała o czym mówić — ktoś zauważył skromnie..

ZWIERZĘTA

— Wśród zwierząt lew jest najgroźniejszy! — do gruszek rzekła dynia. — Wśród ludzi jednak (bez dyskusji) jest najgroźniejsza świnka.

DUET

Na cztery ręce coś zagrali, Popłynął w dal menuet... Ktoś z boku wtrącił: Para koni To niekoniecznie duet

ABSOLWENT

Student z dyplomem: — Co pan radzi mi, czytać po skończeniu studiów?

Profesor: — Dział ogłoszeń „Wolne posady” w gazetach. („Prawda”)

WOJNA I POKÓJ

— W czasie wojny on kłamał, a teraz... („Kat usza”)

...teraz Katusza komenduje nim.

(„Ogoniok”)

Życie po amerykańsku

W KULUARACH KONGRESU

Pierwszy kongresman: Słyszeliście już tę historię o odkryciu nowego spisku komunistycznego?

Drugi kongresman: — Ha! Czy słyszałem? Ja tę historię sam wymyśliłem, koleg!

— Skandal! O czym myślisz, wasz kucharz? W zupie pływają kurze pióra! — Rzeczywiście, niedopatrzenie; rosół z gęsi, a pióra kurcze...

DWÓCH PRZYJACIÓŁ

John: Powiedz mi Jack, czy twoje patentowane środki przeciw wyciečeniu i przebieganiu są skuteczne?

— Mnie one pomogły. — Tak? Pomógł ci, czy jesz się zdrowszy? — Nie, ale zarobiłem na nich nową wille.

(„Ogoniok”)

Szachy w ZSRR

W okresie kilku lat powojennych 1945—49 byliśmy świadkami wielkich sukcesów zespołowych i indywidualnych radzieckich szachistów w sporach międzynarodowych.

Mistrz świata Botwinnik przy szachownicy.

W okresie kilku lat powojennych 1945—49 byliśmy świadkami wielkich sukcesów zespołowych i indywidualnych radzieckich szachistów w sporach międzynarodowych. W tym czasie radzieccy szachiści odnosili wielkie sukcesy, zdobywając mistrzostwo świata i wiele innych tytułów. W tym czasie radzieccy szachiści odnosili wielkie sukcesy, zdobywając mistrzostwo świata i wiele innych tytułów. W tym czasie radzieccy szachiści odnosili wielkie sukcesy, zdobywając mistrzostwo świata i wiele innych tytułów.

kie rozpowszechnienie szachów w naszym państwie — powiedział prezydent Akademii Nauk ZSRR, Wawilow — jest jednym ze wskaźników wysokiego poziomu kulturalnego naszego narodu.”

Partia nr 4

zawody „radziecka partia nieśmiertelna” grana w r. 1944 w Omsku (półfinały mistrzostw ZSRR)

Białe: Czarne: Bolesławski Ufimcew

Francuska

1. e2—e4 e7—e6
2. d2—d4 d7—d5
3. Sbl—c3 d5×e4
4. Sc3×e4 Sg8—f6
5. Se4×f6 g7×f6
6. Sgl—f3

Najlepszym systemem jest 6. Ge3! i po najlepszej odpowiedzi Sd7 7. Hd2 uzyskamy białe lepszą grę.

6. — b7—b6
7. Gfl—b5+ Lepiej 7. g3 po czym Gg2.
7. — c7—c6
8. Gb5—c4 Gc8—a6
9. Gc4—b3?

Teraz jeszcze należało grać: G×a6 po czym 10. c3 i czarne nie miałyby takiej przewagi jak w partii. Białe przeceńły swe możliwości ataku.

9. — Hd8—c7
10. c2—c4 Sb8—d7
11. 0—0 0—0—0
12. Hd1—e2 Gf8—d6
13. a2—a4 Wd8—g8
14. a4—a5 c6—e5!
15. a5×b6 Hc7×b6
16. Gc1—e3 Ga6—b7
17. d4×c5 Sd7×c5

Czarne stają znakomicie — szczególnie silnie posiada parę ich gońców.

18. Gb3—d1 Wg8—g4
19. He2—d2? Ciężki błąd! Lepiej Sel.
19. — Sc5—e4!
20. Hd2—a5

Jeśli G×b6 to S×d2 z wygrana czarnych.

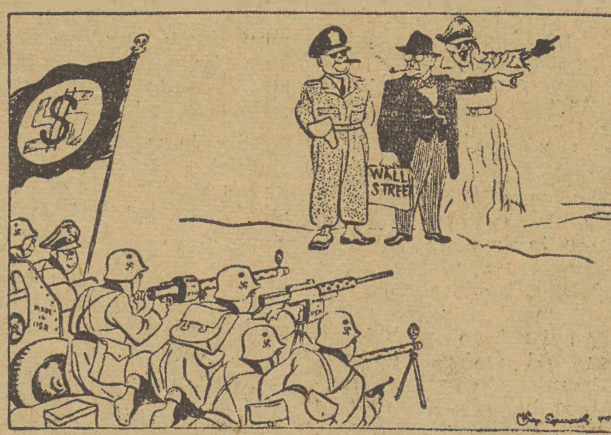
20. — Wh8—g8!!
21. Sf3—e1
21. G×b6 W×g2 22. Khl, W×h2+! 23. S×h2, S×f2 mat!
21. — Wg4×g2+!!
22. Sel×g2 Se4—d2!!
23. Ha5—d5

Jeśli 23. G×b6 to W×g2 24. Khl, W×h2 itd. lub 23. Gf3, S×f3 24. Khl, Sh4! itd. Wspaniała kombinacja!

23. — Gb7×d5
24. c4×d5 Hb6×b2
25. Ge3×d2 Hb2×a1
26. Gdl—f3 Gd6×h2+ i białe poddały się.

(Uwagi wedł. „Sah” z r. 1946)

AMERYKAŃSKIE ĆWICZENIA WOJSKOWE W ZACHODNICH NIEMCZECH

Duch Hitlera: Zdaje mi się, że odmłodniałem o dziesięć lat!...

KRACH OSZCZERCZEJ KAMPANII

Chc. el. brzuć błotem kraje ludowej demokracji, a sami się w nim wykopal.

(„Prawda”)